

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Brno 2009

Bc. Miroslav Šmejkal

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Vliv prostředí na spokojenost studentů ZOP
ve VPŠ a SPŠ MV v Praze**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. František Šnitr

Vypracoval:
Bc. Miroslav Šmejkal

Brno 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vliv prostředí na spokojenost studentů ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze“ zpracoval samostatně a uvádím v ní veškeré prameny, které jsem použil.

Brno 3. března 2009

.....
Bc. Miroslav Šmejkal

Poděkování

Děkuji vedení VPŠ a SPŠ MV v Praze 9 za velmi obětavou a účinnou pomoc při provádění průzkumu a jejich věcné připomínky a poznatky, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

Děkuji také panu prof. PhDr. Blahoslavu Krausovi, CSc. za ochotu a cenné rady, které mi pomohly odstranit mnohé chyby a diplomovou práci celkově zdokonalit.

Děkuji zvláště panu Mgr. Františku Šnitrovi za užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěl poděkovat své manželce Jiřině za velkou morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování diplomové práce, a které si nesmírně vážím.

Bc. Miroslav Šmejkal

OBSAH

Úvod	2
1. SPŠ MV jako základní článek profesního vzdělávání policistů	5
1.1 Změny v ZOP po roce 2000	10
1.2 Teoretická příprava ZOP, cíle a hodnocení	12
1.3. Praktická příprava v ZOP	20
2. Vliv prostředí na dotváření studenta – policisty	27
2.1 Klima ve škole	36
2.2 Vztahy ve škole	41
2.3 Školní komunikace	47
2.4 Volnočasové aktivity ve škole	56
3. Průzkum spokojenosti studentů	61
3.1 Výzkumný problém	61
3.2 Výzkumný soubor	63
3.3 Pilotážní průzkum	65
3.4 Předvýzkum	66
3.5 Výzkumná metoda a výzkumný nástroj	68
3.6 Vyhodnocení průzkumu	69
Závěr	83
Resumé	86
Anotace	88
Klíčová slova	88
Annotation	88
Keywords	88
Seznam použité literatury	89
Seznam příloh	92

Úvod

S přijetím zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a nabytím jeho účinnosti od 1. 1. 2006 je zaveden tzv. kariérní řád, který předpokládá pro výkon některých funkcí nejen důležitou praxi a profesní kompetence, ale stanoví i určité stupně vzdělání.

Základní odborná příprava uskutečňovaná ve VPŠ a SPŠ MV v Praze (jako jedné z 5 středních policejních škol MV) je základním profesním vzděláním každého policisty. Je proto nezbytné, aby školní klima, klima školy, komunikace a vztahy ve škole (resp. celá kultura školy) měly na studenty kladný vliv – vytvářely celkovou spokojenost studentů a byly případně i motivací k dalšímu studiu a sebevzdělávání.

Škola nepochybně sehrává významnou roli ve výchově ke svobodě, zodpovědnosti a spokojenosti studentů. Srozumitelný a pochopitelný systém požadavků, zformulovaný nejen v podobě školního řádu a školního vzdělávacího programu školy, je základem pro vybudování klimatu, ve kterém studenti postupně začínají vnímat svou příslušnost k dané společnosti. Člověk je vychováván či ovlivňován vším, co ho obklopuje. Škola je důležitým prostředím, kde studenti tráví značnou část pracovního dne i svého volného času.

Ve směru výchovného úsilí, v souladu s výchovnými cíli, působí pozitivně, negativně i neutrálně. Konkrétní prostředí velmi mocně ovlivňuje jednání a podílí se výrazně na rozvoji a dotváření osobnosti. Pedagogizovat, intervenovat do prostředí, znamená vlastně využít prostředí jako výchovného prostředku. Uskutečňováním změn v prostředí a jejich prostřednictvím na vychovávaného působíme a ovlivňujeme jeho jednání. S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsem se rozhodl zaměřit na studenty základní odborné přípravy ve VPŠ a SPŠ MV v Praze a na základě provedeného průzkumu zjistit vliv prostředí na tyto studenty ve škole.

Cílem práce bylo provést průzkum minimálně u 25% z celkového počtu studentů bez ohledu na jejich pohlaví a věk a zjistit, na základě stávajícího stavu, vliv prostředí školy na jejich spokojenost s volnočasovými aktivitami, které jim škola nabízí, s ubytováním, se stravováním, s mezilidskými vztahy a komunikačním systémem

ve škole a také porovnání s výsledky průzkumu, který škola provedla ve školním roce 2003/2004.

VPŠ a SPŠ MV v Praze byla zvolena záměrně, neboť její prostředí je mi již částečně známo a to z předcházejícího působení v rámci zpracování závěrečné práce Doplnkového pedagogického studia a zpracování bakalářské práce. Rovněž také proto, že přetrvává velice dobrá spolupráce s vedoucím práce p. Mgr. Františkem Šnitrem, který je jedním z učitelů školy a i s jeho pomocí lze předpokládat navázání užšího kontaktu s vedením školy, ostatními učiteli a zaměstnanci školy a vytvoření vhodných podmínek pro zpracování mé diplomové práce.

Téma této práce jsem si zvolil také proto, že při výkonu své funkce zástupce vedoucího základního oddělení Policie ČR pro výkon služby jsem s nastupujícími policisty (resp. s policisty přicházejícími na základní útvar po skončení základní odborné přípravy) v neustálém kontaktu, podílím se na praktické části základní odborné přípravy v rámci „řízené praxe“ na útvaru a jsem seznámen s jejich odbornými znalostmi získanými zvláště teoretickou přípravou v SPŠ MV, ale také částečně s jejich zkušenostmi a problémy, které je v rámci základní odborné přípravy na SPŠ MV v Praze provázely.

Samotná práce je rozčleněna na tři kapitoly, z nichž nosnou je kapitola třetí – samotný průzkum, porovnání získaných hodnot a následné zpracování výsledků formou tabulek a grafů.

První kapitola seznamuje se základním článkem profesního vzdělávání policistů – základní odbornou přípravou, která probíhá ve VPŠ a SPŠ MV v Praze, a se změnami v této přípravě, které proběhly od roku 2000. Rovněž zde přibližuji samotný průběh teoretické a praktické přípravy policistů.

Druhá kapitola je důležitá pro jasné objasnění později zkoumaných oblastí, charakterizují a blíže specifikují školní prostředí, zvláště klima ve škole, seznamují s problematikou mezilidských (sociálních) vztahů ve škole, zvláště vztahů učitel – student, ale i mezi učiteli a studenty navzájem, vztahy vedení školy k ostatním strategickým zákazníkům a partnerům. Rovněž zde pojednávám o problematice komunikace ve škole a to opět z pohledu zvláště učitel – student. V neposlední řadě je zde popsán volný čas a možnosti volnočasových aktivit studentů.

Ve třetí kapitole je charakterizován průzkumný vzorek. Uvádím zvolené metody, kterými je dotazník a rozhovor. Zde také stanovím konkrétní otázky – hypotézy, na které je hledána v průzkumu odpověď. Zmiňuji rozhovory s bývalými studenty školy a stávajícími zaměstnanci (zvláště učiteli, ale i technickohospodářskými pracovníky), jejichž „výpovědi“ mi posloužily k lepšímu objasnění oblastí, ve kterých průzkum probíhá. Částí této kapitoly je rovněž porovnání s výsledky spokojenosti studentů naměřenými ve školním roce 2003/2004, které byly školou zjištěny v rámci vlastního průzkumného šetření se zaměřením na splnění cílů vzdělávání. Některé z otázek tohoto průzkumného šetření jsem proto zařadil i do svého dotazníku. Výsledky průzkumu jsou uspořádány do přehledných tabulek a grafů.

Diplomová práce je zpracována ve formě stati přehledové, ke zpracování odborných materiálů a provedení průzkumu spokojenosti policistů byla použita metoda obsahové analýzy, k bližšímu objasnění a pochopení jednotlivých oblastí průzkumu také metoda rozhovoru.

Výzkumným nástrojem byl dotazník stejné konstrukce, který škola použila při průzkumném šetření v roce 2003/2004. Respondentům bylo položeno celkem 33 otázek s uzavřenými odpověďmi a možností se nad rámec odpovědi ke každé z 5 oblastí navíc vyjádřit.

Pro hodnocení a interpretaci výsledků průzkumu byla využita statistická analýza, standardní matematické postupy a základní statistické charakteristiky jsou zpracované v tabulkách a grafech.

1. SPŠ MV jako základní článek profesního vzdělávání policistů

Policie České republiky byla jako ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky zřízena zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V současné době je její postavení upraveno zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti dané jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropského společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí našeho právního řádu. Je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky.

Služební poměr policisty se liší od běžného zaměstnaneckého poměru, a proto je upraven rozdílně od zákoníku práce zvláštním zákonem, zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Od 1. 1. 2007 je účinný zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „služební zákon“). Tímto zákonem je upraveno i přijímací řízení.

Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky, který o přijetí písemně požádá, je starší 18 let, je bezúhonný, získal minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou, je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby, je plně způsobilý k právním úkonům, není členem politické strany nebo politického hnutí, nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost. Od 1. ledna 2007 nemůže být přijat do služebního poměru policisty občan, který nezískal alespoň střední vzdělání s maturitou. Přijetí na tzv. výjimku ze vzdělání zákon č. 361/2003 Sb. nepřipouští.¹

System policejního vzdělávání je řízen Odborem vzdělávání a správy policejního školství ministerstva vnitra v úzké spolupráci se skupinou vzdělávání, služební přípravy a sportu Policejního prezidia ČR.

---

¹ <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21112711&doc.Type=ART-s.1>.

Tento systém zastřešuje:

- 5 škol se statutem vyšší policejní škola – v Praze, Brně, Jihlavě, Pardubicích, Holešově a 1 školské účelové zařízení v Praze – Ruzyni, celkový počet absolventů ve všech typech programů škol je cca 10 000 ročně (416 učitelů),
- Policejní akademii ČR – vysokou školu sloužící k dosažení stupně vzdělání ve studijním programu „Bezpečnostně právní studia“ a „Bezpečnostní management“ v bakalářském programu, dále nabízí magisterské a doktorandské studium. Počet studujících ve všech akreditovaných programech je cca 2 300 studentů, z toho 1 716 policistů (cca 134 učitelů),
- 8 školních policejních středisek – reálná kapacita cca 800 policistů, 134 instruktorů, celkový počet absolventů cca 14 000 policistů ročně,
- 4 výcviková střediska Policie ČR v oblasti kynologie a hipologie.

Školy zajišťují:

- nástupní odbornou přípravu, další specializační profesní přípravu policistů ve výkonu služby, vyšší a střední odborné vzdělání v celé šíři,
- v omezené míře rovněž přípravu zaměstnanců Policie ČR a MV,
- jazykovou přípravu policistů nabízí 5 policejních škol dle standardu MŠMT,
- další profesní přípravu policistů ve výkonu služby, v místě pracovního zařazení.

Náplň vzdělání:

- důraz je kladen na komunikační dovednosti, zvyšování právního vědomí, zvyšování psychické odolnosti a zkvalitňování dovedností v používání donucovacích prostředků a služební zbraně,
- minimálně 120 hodin služební přípravy a prověrky ze střelecké přípravy, kondiční přípravy a z přípravy k používání donucovacích prostředků.

Filozofie vzdělávání policistů:

- policejní práce = služba občanům (zákaznický princip),
- nová image policisty (profesionalita, motivace, vysoký etický standard),
- kompetenční přístup ve vzdělání,
- spoluodpovědnost policistů za odbornou připravenost k výkonu služby.

Základní principy systému vzdělání policistů¹:

- rovný přístup do systému pro všechny policisty,
- obsah, formy a metody vycházejí z objektivizovaných a závazně stanovených požadavků na výkon konkrétních činností stanovených pro zastávanou funkci,
- přenos požadavků policejní praxe a zainteresovaných stran do vzdělávacích programů,
- systém ověřování kvality a efektivity vzdělávacích programů (vnitřní a vnější evaluace),
- přenos nejnovějších poznatků z výkonu policejních činností do policejních škol MV²,
- vytvořeny podmínky pro vyžadování osobní odpovědnosti policisty za připravenost k výkonu služby, včetně zavedení motivačních prvků,
- systém vzdělávání je provázán se systémem personální práce,
- vzdělávání policistů s využitím rezortní školské soustavy, policejních výcvikových zařízení a subjektů, mimorezortních vzdělávacích zařízení, zahraniční spolupráce, distančního vzdělávání a informačních technologií³.

„Organizace nezískává svoje pracovníky, kteří jsou odborně připraveni v plné míře vykonávat práci na místě, na něž byli přijati. Naopak, je nutné přizpůsobovat pracovní schopnosti nových pracovníků specifickým požadavkům daného pracovního místa, používané technice, stylu práce apod. Nové pracovníky tedy musí organizace vzdělávat⁴ – doškoloval, přeškoloval, nebo alespoň adaptovat na zvláštnosti, mechanismus a kulturu organizace v procesu, který se nazývá orientace pracovníka“.⁵

---

¹ „Vzdělávání dospělých (adult education) – je obecný pojem pro vzdělávání dospělé populace a zahrnuje veškeré vzdělávací aktivity realizované jako řádné školské vzdělávání dospělých ... Proces cílevědomého systematického zprostředkování, osvojování a upevňování schopností, znalostí, dovedností, návyků, hodnotových postojů i společenských forem jednání a chování osob, jež ukončily školní vzdělání a přípravu na povolání a vstoupily na trh práce“ (Palán 2002: s. 237).

² „Cílem politiky a programu vzdělávání v nějaké organizaci je zabezpečit kvalifikované, vzdělané a schopné lidi potřebné k uspokojení současných i budoucích potřeb organizace. K dosažení tohoto cíle je nutné zabezpečit, aby lidé byli připraveni a ochotni se vzdělávat, chápali, co musejí znát a být schopni dělat a byli schopni převzít zodpovědnost za své vzdělávání tím, že budou plně využívat existující zdroje vzdělávání, včetně pomoci a vedení ze strany svých liniových manažerů“ (Armstrong 2007: s. 461).

„Základním cílem naplňování systému podnikového vzdělávání ovšem není, nebo by nemělo být, pouhý rozvoj či změna způsobilostí ve smyslu osvojování si nových znalostí a dovedností (odborná způsobilost, kvalifikace), ale především dosažení změn v myšlení, citění a chování pracovníků, které jsou rozhodující pro další rozvoj firmy a pro dosažení a udržení její konkurenční schopnosti. Nové znalosti ... jsou prostředkem a zároveň podmínkou úspěchu zavádění organizační změny, ...“ (Tureckiová 2004: s. 92).

³ <http://web.mv.cz/ovsps/vzdelavani.htm-s.1-2>.

⁴ „Vzdělávání (cugl education) proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování a aktivního utváření a osvojování soustavy vědeckých a technických vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností, utváření morálních rysů a osobitých zájmů. Působení na člověka nebo skupinu za účelem utváření osobnosti, individualizace společenského vědomí“ (Palán 2002: s. 237).

⁵ Koubek, J. Řízení lidských zdrojů – základy moderní personalistiky s. 239.

SPŠ MV v Praze byla zřízena Ministerstvem vnitra podle § 31 zák. č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů jako rozpočtová organizace.

Škola je podle ustanovení § 3 a § 51 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, organizační složkou státu, jejímž statutárním orgánem je ředitel školy.

Činnost školy vychází ze Zřizovací listiny ze dne 20. srpna 1998 ve znění pozdějších dodatků. Touto listinou byla zřízena Střední policejní škola MV v Praze, a to jako organizační složka státu a účetní jednotka, ke které Ministerstvo vnitra vykonává zřizovatelské funkce¹.

Na podkladě dohody o spolupráci ze dne 18. září 2000 s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze byl udělen souhlas s užíváním názvu Fakultní škola Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V této dohodě byla stanovena spolupráce v oblasti pedagogické, výzkumné a vědecké činnosti, vzdělávání učitelů, organizování přednášek a seminářů a využívání další spolupráce, např. v rámci studoven, knihoven a laboratoří.

Při MV od roku 1990 působil i Jazykový institut MV, který pokračoval v plnění úkolů spojených s výukou jazyků, překladatelskou a tlumočnickou činností pro potřeby MV. Tento se 1. ledna 1998 stal součástí organizační struktury SPŠ MV v Praze pod názvem Úsek jazykového vzdělávání MV. V září roku 2003 došlo k transformaci Úseku jazykového vzdělávání na Úsek dalšího profesního vzdělávání.²

Struktura organizace je stanovena zásadami systemizace pracovních míst v MV a obsažena v organizačním řádu školy. Škola se člení na oddělení, která jsou základními celky. Organizační uspořádání školy stanoví zřizovatel v systemizaci pracovních míst. V přímé podřízenosti ředitele jsou 3 zástupci ředitele, právník, auditor, sekretářka, vedoucí oddělení vnitřního a krizového pracoviště a vedoucí personálního oddělení³ (viz příloha č. 1).

---

¹ SPŠ MV v Praze Sebehodnotící zpráva 2004, s. 5.

² SPŠ MV v Praze Sebehodnotící zpráva 2004, s. 6.

³ SPŠ MV v Praze Sebehodnotící zpráva 2004, s. 6.

Strategickými partnery jsou:

- Ministerstvo vnitra České republiky, zejména odbor personální a odbor vzdělávání a správy policejního školství,
- Policejní prezidium, zejména skupina vzdělávání, služební přípravy a sportu,
- Krajské správy Policie ČR, zejména jejich školní policejní střediska (lektoři samostatných útvarů podílejících se na vzdělávání policistů),
- Okresní a obvodní ředitelství Policie ČR.

Strategickými zákazníky jsou:

- Ministerstvo vnitra České republiky jako subjekt formulující bezpečnostní strategii a koncepci v oblasti policejního vzdělávání a jako zřizovatel školy,
- Policie ČR jako zadavatel obsahu vzdělávacích aktivit a potřeb v oblasti celoživotního vzdělávání a uživatel výstupů,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR jako legislativní subjekt pro studijní obor Bezpečnostně právní činnost,
- účastníci vzdělávacích aktivit – příslušníci Policie ČR, zaměstnanci Policie ČR a MV,
- orgány státní správy a samosprávy,
- organizace, instituce a subjekty (pojišťovny, média, zahraniční instituce apod.),
- občané, kteří posuzují školu a policii na základě vlastního názoru, zkušeností a mediální prezentace¹.

Má akreditaci poskytovat odborné vzdělávání ve studijních oborech Bezpečnostně právní činnost a Policejní činnost. Dále zajišťuje studium v kvalifikačním kursu základní odborné přípravy (dále jen „ZOP“) příslušníků Policie ČR a podle konkrétních požadavků i v rekvalifikačních, inovačních či doplňkových kurzech pro potřeby Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR realizuje jazykové vzdělávání a jazykové kurzy.

Hlavním posláním VPŠ a SPŠ v Praze je profesní příprava nastupujících policistů pro výkon funkcí na základních útvarech služeb Policie ČR². Nově přijatí policisté získají základní znalosti, dovednosti, návyky a postoje pro svou práci absolvováním základní odborné přípravy. Skládá se z několika částí. Bezprostředně

---

¹ SPŠ MV v Praze - Vize, mise a strategie SPŠ MV v Praze na další období v rámci implementace manažerského modelu excelence EFQM z 20. 12. 2005, s. 3.

² http://www.spshr.mv.cz/home/home_main.htm-s.1-2.

po přijetí nastupují noví policisté na 1 měsíc řízené odborné praxe ve školním policejním středisku (dále jen „ŠPS“) Policie ČR, poté absolvují zpravidla 6 měsíců teoretické přípravy ve střední policejní škole Ministerstva vnitra a základní odbornou přípravu ukončí 2 měsíční odbornou praxí u Policie ČR správy kraje¹.

1.1 Změny v ZOP po roce 2000

Obecným výchovně vzdělávacím cílem nástupní přípravy inspektorů Policie ČR je vybavit policisty vědomostmi, dovednostmi a postoji, včetně psychické stability v zátěžových situacích, nezbytných pro výkon policisty. Cílem je dosažení kompetence obsahující schopnost úspěšně plnit role a povinnosti vyplývající z pracovní funkce, kreativitu jako schopnost užití znalostí a dovedností v různých situacích, schopnost organizovat a plánovat vlastní práci, řešit problémy, schopnost inovace a schopnost v interaktivní spolupráci plnit zadané cíle. Cílem je tedy dosáhnout kompetence představované znalostmi, dovednostmi, intelektuálními schopnostmi, technickými dovednostmi apod., které však nejsou jednoduchou akumulací znalostí a postojů. Jsou založeny na integraci, přenosu a mobilizaci znalostí. Vzdělávací proces by měl na policistu působit komplexně².

Od roku 2001 až do roku 2005 byla nástupní příprava policistů realizována v délce 12 měsíců. Nastupující policista byl před nástupem do SPŠ MV několik měsíců na svém základním útvaru, kde byl postupně seznamován s jednotlivými zákony, interními akty, zásadami bezpečnosti práce apod. Poté byl vyslán na 9 měsíců do SPŠ MV, kde absolvoval teoretickou odbornou přípravu. Po absolvování nastoupil do ŠPS, které ho vzápětí vyslalo zpět na základní útvar, kde pod dohledem zkušených policistů vykonával 2 měsíce tzv. „řízenou praxi“. Po absolvování se s vypracovaným hodnocením od vedení útvaru vrátil zpět do SPŠ MV k vykonání závěrečné zkoušky a ukončení ZOP.

Již v této době bylo zřejmé, že takto vykonávaná nástupní příprava neodpovídá požadavkům doby a proto byl v roce 2001 přijat návrh nové nástupní přípravy policistů (ZOP v délce trvání 18 měsíců – 12 měsíců vzdělávání v policejní škole MV a 6 měsíců řízené odborné praxe ve ŠPS MV). Návrh přímo navazoval na základní východiska tehdy připravovaného nového zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních

¹ <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21112711&docType=art-s.5>.

² Odbor vzdělávání a správy policejního školství. Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie – platný od 1. 3. 2002 (příloha č. 8 s.1).

sborů a byl vypracován za účasti všech zainteresovaných složek včetně zahraničních partnerů.

V souvislosti s přijetím nového zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů rozhodl 1. náměstek MV dne 15. 10. 2003 na společné poradě s náměstkem policejního prezidenta zahájit nové pojetí přípravy od 1. 9. 2004.

Odbor vzdělávání a správy policejního školství ve spolupráci s příslušnými útvary Policejního prezidia ČR neprodleně zahájil práce na tvorbě učebních dokumentů nové nástupní přípravy. Skupina vzdělávání, služební přípravy a sportu ve spolupráci s příslušnými policejními službami stanovila profil absolventa služby pořádkové, dopravní a cizinecké a pohraniční policie. Následně tým odborníků z ministerstva, středních policejních škol a z Policie ČR zpracoval rámcový vzdělávací program základní odborné přípravy, který je závazným výchozím dokumentem pro tvorbu školních vzdělávacích programů a je dále pro potřeby výuky rozpracován SPŠ MV. Současně probíhaly intenzivní práce na přípravě nových učebních textů.

Původně stanovený nástupní termín k 1. 9. 2004 byl v souvislosti s náročností tvorby učebních dokumentů a po vyhodnocení výukových kapacit středních policejních škol MV, posunut k 1. 9. 2005 na všech policejních školách pro nově přijaté policisty v základních funkcích služby pořádkové, dopravní a cizinecké a pohraniční policie.

V nové základní odborné přípravě je cíl a obsah založen na novém filozofickém pojetí policejní práce, které je charakterizováno hlavními principy: vzdělávání a výcvik policistů jsou postaveny **na kompetenčním přístupu, integraci výuky a blokovém pojetí**. Vzdělávání a výcvik v ZOP směřuje k tomu, aby absolventi získali odborné kompetence k výkonu povolání policisty, v etice policejní práce a chování k občanům, v právním vědomí, k výkonu odborné policejní činnosti a k provádění služebních zákroků. **Tento kompetenční přístup je v souladu s moderními trendy EU**, ať již lisabonskou strategií, tak prioritami CEPOL¹.

Podle původního návrhu měla být nástupní příprava po 12 měsících ukončena zkouškou za školní část, po dalších 6 měsících odborné praxe zkouškou na ŠPS. Policista by měl dále v souladu se služebním zákonem vykonávat po dalších cca 12 měsících, jako třetí v pořadí, služební zkoušku. Tento postup byl přehodnocen

---

¹ CEPOL (european police college) – vznikl r. 2000 z rozhodnutí EK jako network sdružující vrcholné národní orgány 25 členských zemí EU zastřešující policejní vzdělávání a výcvik v rámci EU. Cílem činnosti je optimalizace a harmonizace evropského policejního vzdělávání. Má právní subjektivitu, stálé sídlo a k 1. 1. 2006 se stal orgánem EU. Gesčním útvarem ve vztahu k CEPOL je OVSPŠ.

a spolu s přihlédnutím k omezeným kapacitám školních policejních středisek byl průběh nástupní přípravy upraven. V první části absolvuje policista **12 měsíční ZOP v SPŠ MV v novém pojetí, zakončenou závěrečnou zkouškou a vydáním osvědčení.** Druhá část nástupní přípravy v trvání 12 až 18 měsíců **bude zakončena služební zkouškou** a bude povinně zahrnovat celkem **6 měsíců řízené odborné praxe realizované ŠPS MV.** Tato řízená odborná praxe **může být účelně rozdělena do několika časových úseků,** v souladu s kapacitními možnostmi příslušného školního policejního střediska a s potřebami výkonu služby¹.

Tato zásadní změna ZOP byla aplikována do 1. 12. 2007, kdy na základě Nařízení MV č. 65 ze dne 22. 10. 2007 došlo k úpravě ZOP na 9 měsíců a od 1. 6. 2008 v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro ZOP policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie zkrácena na 6 měsíců.

Výše uvedené poslední úpravy byly vyvolány v návaznosti na zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, z důvodu velkého odchodu policistů a nutností tyto nahradit, resp. doplnit potřebné množství policistů novými. Zda tento „nový model“, resp. úprava, problém s počty policistů vyřeší, ukáže doba. Lze jenom doufat a věřit, že se nástupní příprava nových policistů v ZOP na SPŠ MV opět vrátí k 12 měsíční době, neboť ta, nejen dle mého názoru², plně odráží současnou potřebu základního odborného vzdělání modifikovanou změnami v činnosti a struktuře Policie ČR, společenskou objednávku, specifiku krajů i potřeby a požadavky účastníků kursu.

1.2 Teoretická příprava ZOP, cíle a hodnocení³

Vzdělávací program „základní odborná příprava“ má statut kurzu, navazuje na předcházející studium středních škol, doplňuje, prohlubuje a rozšiřuje vědomosti⁴,

---

¹ Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie – platný od 1. 9. 2005.

² Již od samého počátku zkrácení ZOP na 6 měsíců se mezi policisty i učiteli vyskytují hlasy a obavy, že „tyto kroky budou mít negativní dopad na situaci u policie. Starší policisté se nebudou podle nich moct spolehnout na nováčky, v jejich očích nebudou pro náročnou službu na ulici dostatečně připraveni, ... to by mohlo narušit morálku na jednotlivých odděleních a vést k odchodu zkušených policistů do civilu, ...“ „... ministr vnitra Ivan Langer vyrábí policejní rychlokvašky ... policisté si myslí, že tímto krokem Ivan Langer ohrožuje i jejich bezpečnost ... Langer obnovil Pomocnou stráž VB ... vážně se obávám toho, co Langerova garda způsobí...“

Cítace z <http://zpravy.idnes.cz/police-zkratila-vyvcvik-novacku-nebudou-pripraveni...>

³ Kapitola je zpracována a vychází ze Školního vzdělávacího programu pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie SPŠ MV Praha.

⁴ Vědomosti (knowledge) – „osvojený souhrn teoretických poznatků, představ, pojmů, komplexních poznatkových struktur a teorií nabytý záměrným i nezáměrným učením, praktickou činností a zkušenostmi osobními i společensko-historickými. Jsou výsledkem vnímání, poznání, myšlení, fantazie, zapamatování, praktického experimentování a zkušeností. Vznikají působením poznávacích procesů – jsou jejich výsledkem a zpětně i nástrojem“ (Palán 2002: s. 247).

dovednosti¹ a praktické návyky na požadovanou profesní způsobilost. Zařazením odborných a všeobecně vzdělávacích předmětů, obsahem a rozsahem učiva, připravuje začínající policisty pro kvalifikovaný výkon služby na základních útvarech vybraných služeb Policie ČR. Studium vybraných odvětví práva a interních aktů řízení vydávaných Ministerstvem vnitra a Policejním prezidiem ČR vybavuje policisty pro praktický výkon funkce policejního inspektora, potřebnými teoretickými vědomostmi, ale také profesně etickými předpoklady a přístupy. **Cílem vzdělávacího programu je:**

- připravit všestranně zdatného a kulturně vzdělaného příslušníka Policie ČR, který je schopen analyzovat služební situace a přijímat k nim adekvátní rozhodnutí, nést určitá rizika a zodpovědnost,
- vybavit ho teoretickými základy i praktickými dovednostmi při zajišťování příslušných trestních, správních a bezpečnostních agend s využitím moderních informačních systémů a jejich programového vybavení i dalších prostředků efektivního výkonu služby,
- formovat jeho hodnotový systém k nesmiřitelnému přístupu při potlačování kriminality a všech forem narušování veřejného pořádku, k odolnosti vůči fyzické a psychické zátěži v náročných životních situacích, ke schopnostem jednat s lidmi na bázi úcty, respektu a tolerance k jejich národnostním, rasovým, kulturním hodnotám a tradicím v duchu humanitních principů demokratické společnosti,
- naučit ho komunikativním dovednostem mluveného i písemného projevu, motivaci a návykům k celoživotnímu vzdělávání.

Samotná teoretická příprava ZOP vychází ze Školního vzdělávacího programu, jež je pedagogickým dokumentem, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní policejní škole a který škola zpracovává v souladu s rámcovým vzdělávacím programem² (dále „RVP“).

Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie SPŠ MV v Praze platný od 1. 9. 2005 je vyhotovený na základě schváleného RVP zpracovaného OV SPŠ MV a je **rozdělen do 4 tematických okruhů:**

- postavení policie v demokratickém státě a její organizace,

---

¹ Dovednosti (skills) – „způsobilost člověka, osobnostní dispozice, které umožňují provádět určité ustálené činnosti optimálním způsobem. Jevově se projevují pohotovým, pružným a úspěšným řešením praktických činností, jichž jsou součástí i předpokladem“ (Palán 2002: s. 52).

Dovednost – „způsobilost používat vědomosti v praxi“ (Nakonečný 2003: s. 430).

² Pokyn Ř OV SPŠ MV č. 2 – s. 2.

- právní základy činnosti Policie ČR,
- služební zákroky, služební a procesní úkony,
- metody a formy činnosti základních útvarů vybraných služeb Policie ČR.¹

Školní vzdělávací program zpracovává učivo zpracované RVP. Výukový obsah je řazen a propojován tak, aby u policistů vytvářel vědomí odpovědnosti za vlastní jednání, především v situacích, kdy zasahují do občanských práv a svobod. Proto je kladen důraz na vytvoření právního vědomí policisty, ale i na formování osobnostních vlastností nezbytných k úspěšnému výkonu policejní praxe.

Cílené vytváření a rozvíjení kompetencí policistů se promítá především do forem práce se studujícími ve výuce. Je využíváno praktických cvičení a modelových situací, při inscenační metodě² i emočním prožitku. Po seznámení s teoretickými poznatky a procvičení technických dovedností se studující v simulovaných situacích³ učí samostatnému rozhodování a aplikaci nabytých znalostí a dovedností⁴.

Teoretická příprava studentů probíhá v jednotlivých tematických okruzích následovně:

1. Tematický okruh „Postavení policie v demokratickém státě a její organizace“ je rozdělen do 5 tematických celků a vytváří teoretickou základnu pro práci policistů:

- orientace v právním systému ČR,
- Ústava ČR, Listina základních práv a svobod,
- proces evropské integrace, postavení ČR v Evropské unii,
- předmět právní úpravy schengenské spolupráce,
- služební poměr.

Studující si osvojí základy českého právního systému a postavení a úlohu Policie ČR ve společnosti. Získávají základní znalosti z oblasti zákona o služebním poměru, základu evropské integrace a jejího dopadu na činnost policie. Jsou zde připravováni na samostatné kvalifikované řešení situací, se kterými se budou setkávat při výkonu služební činnosti. Měli by si zde vytvořit základní komunikativní dovednosti

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 1-3.

² Inscenační metoda – „spočívá v simulaci stanovených situací, kdy řešení se realizuje formou hraní rolí vzdělaných ... vyžaduje pochopení podstaty jednotlivými aktéry ... napomáhá vyjádřit osobní postoje a myšlenky...“ (Kalhous, Obst 2002: s. 325).

³ Simulované situace – „... uvádějí žáky do analýzy problémů, které mohou existovat i ve skutečnosti. Pod pojmem simulace chápeme zjednodušené předvedení určitého fragmentu skutečnosti. Předpokládají aktivitu účastníků“ (Skalková 1999: s. 185).

⁴ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 8.

a to zejména v oblasti řešení konfliktu transakční analýzou. S mnoha problémovými úkony se seznámí integrovaně tak, jak je budou provádět při výkonu služby, a to jak z pohledu právního, tak také z pohledu ostatních vyučovacích předmětů, zejména pořádkové služby, psychologie, etiky policejní práce, dopravní služby a použití donucovacích prostředků. Cílem tohoto teoretického okruhu je, aby studující mj.:

- se orientoval v právním systému ČR,
- byl seznámen s postavením Policie ČR v systému státní správy, jejími základními úkoly, organizací a systémem řízení, součinnostními vazbami mezi složkami a útvary, s výkonem hlídkové a občůzkové služby,
- byl seznámen se základními aspekty evropského integračního procesu,
- znal smysl, účel a základní pojmy schengenské spolupráce,
- byl informován o postavení ČR v rámci schengenských dohod a v EU,
- byl seznámen s Etickým kodexem Policie ČR,
- znal zákonitosti a mechaniku mezilidských vztahů a zásady komunikace v běžných i zátěžových situacích,
- znal donucovací prostředky, jejich účinky a optimální způsob využití,
- znal práva a povinnosti při užití služební zbraně,
- uměl psát na stroji nebo klávesnici počítače desetiprstovou hmatovou metodou,
- uměl uživatelsky ovládat textový i tabulkový editor¹.

2. Tematický okruh „Právní základy činnosti Policie ČR“ rozvíjí teoretickou základnu pro práci policistů a praktickým pohledem ji doplňuje. Studující si zde prohlubuje právní vědomí a připravuje se na samostatné kvalifikované posuzování a řešení možných situací. Důraz je zde kladen na integrované procvičování profesních úkonů, tzn. že se při výuce kloubí poznatky z předmětu práva s poznatky z jiných předmětů, zvláště pořádkové služby, dopravní služby, kriminalistiky, střelecké a spojovací přípravy, psychologie a etiky policejní činnosti apod. Při řešení modelových situací je využíváno také dovedností získaných v předmětu výpočetní technika, technika administrativy a dopravní prostředky policie. Studující si souhrnně procvičují veškeré nabyté znalosti a dovednosti předmětu integrovaná praktická výuka.

V tomto tematickém okruhu si studující osvojují základy trestního i přestupkového práva, učí se správně právně kvalifikovat vztahy a delikty

---

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 8-45.

občanskoprávní a veřejnoprávní, využití komunikačních dovedností, použití správné taktiky a chování ve službě a zvládání i použití technických prostředků. Cílem tohoto tematického okruhu je, aby studující mj.:

- byl orientován v zákoně o Policii ČR a byl schopen využít potřebné ustanovení tohoto zákona v případě provádění zákroků a úkonů,
- byl seznámen se způsoby páchání, odhalování a předcházení trestné činnosti,
- znal právní normy zejména z oblasti trestního a přestupkového práva, znal zákonné podmínky předvedení osoby a zjišťování totožnosti osoby,
- uměl zpracovat písemnosti přidělované na obvodních a místních odděleních Policie ČR, především protokol o trestním oznámení, oznámení přestupku,
- znal zásady použití donucovacích prostředků,
- uměl provést eskortu osoby a její předání do policejní cely i s příslušnou písemnou dokumentací,
- uměl využít oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor,
- uměl uplatňovat zásady hlásné služby,
- uměl provést ohledání místa činu a dopravní nehody a zajistit stopy zjištěné na MČ,
- znal vybraná ustanovení interních aktů řízení, kterými se upravuje činnost služby dopravní policie při dohledu na silniční provoz,
- uměl se vyvarovat konfliktních situací nebo je minimalizovat,
- byl seznámen se způsobem zpracování informací, včetně ochrany osobních údajů,
- byl seznámen s jednotlivými druhy evidencí využívaných v rámci výkonných organizačních článků služby pořádkové policie a uměl v nich vyhledávat,
- měl procvičeny nejučinnější druhy hmatů, chvatů, úderů a kopů sebeobrany tak, aby je mohl při výkonu služby úspěšně použít,
- měl procvičen postup před, při a po použití zbraně v různých situacích a střeleckých polohách,
- uměl poskytnout první pomoc¹.

3. Tematický okruh „Služební zákroky, služební a procesní úkony“ je zaměřen více prakticky než dva předchozí. Studující si osvojují základní kategorie přestupkového, trestního a zvláště přípravného řízení, zásady provádění služebních zákroků a úkonů, učí se aplikovat získané poznatky na respektování etiky práce policistů jako služby

---

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 46-108.

veřejnosti. V modelových situacích aplikují a integrují profesní znalosti a dovednosti získané v jednotlivých odborných předmětech při provádění policejních zákroků a úkonů, zejména z hlediska vzájemně provázaných oblastí, které tvoří:

- zákonnost a metodická správnost služební činnosti, zejména ohled na ústavně zaručující práva a svobody občanů, práva a povinnosti policisty, kriminalistické zásady a etické chování,
- psychologie a komunikační dovednost, zejména mezi policistou a občanem a mezi policisty navzájem, včetně schopnosti zmírňovat hrozící konflikty,
- taktika zákroků a chování ve službě, zaměřené na zachování vlastní bezpečnosti policisty a jeho kolegů,
- zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby a administrativního aspektu.

Cílem tematického okruhu je, aby studující mj.:

- uměl aplikovat osvojené znalosti vybraných problémů přestupkového a trestního práva na praktické příklady,
- uměl provést procesní úkony při zajišťování osob a věcí dle trestního řádu, k jejichž provedení je oprávněn,
- uměl provést úkony související se zadržením, předvedením, zajištěním dle zákona o Policii ČR a zákona o pobytu cizinců,
- znal 7 kriminalistických otázek a dokázal je uplatňovat při vlastním popisu činu,
- uměl uplatnit taktické zásady a procesní specifiku při výslechu osoby mladší 15 let a u osoby mladistvé a zpracovat příslušné protokoly,
- znal zásady zákroku proti dětem, duševně chorým, osobám podléhajícím kázeňské nebo kárné pravomoci,
- uměl realizovat odnětí nebo vydání věci,
- uměl zakročit ve veřejně přístupných místnostech a bytech,
- uměl zakázat vstup na určená místa,
- uměl fotograficky zadokumentovat místo činu,
- uměl za použití technických pomůcek provést předepsaným způsobem dechovou zkoušku a znal postup v případě, že je u řidiče pozitivní,
- uměl provést kontrolu osob (řidiče i spolujezdců) ve vozidle za využití nacvičených taktických postupů s ohledem na zajištění své bezpečnosti,

- měl prakticky nacvičené základní způsoby, jak sdělovat informace o úmrtí, znásilnění a jiné násilné trestné činnosti nejbližším příbuzným,
- měl prakticky nacvičené a zvládnuté základy vhodné komunikace s obětí trestného činu,
- znal přiložení a sejmutí služebních pout, hrozbu a úder střelnou zbraní,
- uměl poskytnout první pomoc zraněné osobě a zajistit lékařské ošetření po použití služební zbraně a donucovacích prostředků,
- uměl obsluhovat zvláštní výstražné zařízení na služebním motorovém vozidle a byl seznámen se zásadami jízdy se zapnutým zvukovým a světelným výstražným znamením¹.

4. Tematický okruh „Metody, formy a činnosti základních útvarů vybraných služeb Policie ČR“ je zaměřen na komplexnost policistů. Stejně jako v předchozích okruzích zde studující získávají odborné profesní znalosti a dovednosti v jednotlivých vyučovacích předmětech se zaměřením na jejich aplikaci a integraci v konkrétních situacích. Zároveň jsou studující vedeni k samostatnosti a kreativitě včetně formování jejich přesvědčení o nutnosti dalšího samostatného individuálního vzdělávání.

Důraz při výuce je kladen na provádění aktivit v podmínkách, které co nejvíce simulují skutečnost, případně v reálných podmínkách výkonu. Je dbáno na vysokou profesionalitu provádění služebních úkonů, etický standard, pojetí policejní práce jako služby občanovi, zákonnost a metodickou správnost služební činnosti, taktiku zákroků, zásady bezpečnosti a zvládnutí techniky zákroku. Cílem tohoto tematického okruhu je, aby studující mj.:

- znal a měl procvičeno zabezpečení chodu a režim v policejních celách zřízených na odděleních Policie ČR,
- byl seznámen se vztahy Policie ČR ke státním orgánům, orgánům obcí, právníkům a fyzickým osobám,
- byl seznámen s úkoly obecní policie, povinnostmi a oprávněními strážníků obecní policie,
- znal a v roli dozorcího měl procvičeny psychologické postupy při navázání a udržení přiměřeného kontaktu s osobami, které jsou agresivní, podnapilé, zraněné, apatické, tělesně postižené,

---

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 109-170.

- uměl provádět zastavování vozidel v silničním provozu se zajištěním své vlastní bezpečnosti,
- uměl při výkonu dozorcí služby uplatnit vhodně metody duševní hygieny,
- uměl prakticky provést oprávnění odebrat zbraň¹.

Součástí každého tematického okruhu je integrovaná praktická výuka, o které bude pojednáno v další části.

Znalosti, dovednosti a postoje studujících jsou příslušnými vyučujícími v každém předmětu průběžně zaznamenávány a jsou jimi hodnoceny známkou 1 – 5. V případě, že vyučující hodnotí posluchače z daného předmětu známkou 4 a 5 před didaktickým testem na závěr tematického okruhu, je posluchač hodnocen jako nevyhovující a bude u něj minimálně 3 dny před didaktickým testem provedeno komisionální přezkoušení. Teprve po úspěšném absolvování tohoto přezkoušení je posluchač připuštěn k samotnému didaktickému testu. Na nevyhovující hodnocení musí být posluchač učitelem včas upozorněn, a to minimálně 5 kalendářních dnů před konáním komisionální zkoušky.

Na závěr každého tematického okruhu je zařazován didaktický test, jeho cílem je ověření intelektuální dovednosti studujících spojovat získané znalosti a dovednosti různých disciplín integrovaných v příslušném tematickém celku do jednoho funkčního celku a prokázat splnění cílů vzdělávání.

Test může mít charakter písemné zkoušky nebo charakter praktické zkoušky, případně se může jednat o kombinaci obou. Hodnocení je prováděno slovním vyjádřením splnil – nesplnil kritéria, jež jsou dána profilem absolventa.

Podmínkou pro další pokračování ve studiu dalšího tematického okruhu je zvládnutí předchozího. V případě nesplnil – je možno test opakovat a to nejpozději do 3 týdnů od neúspěšného konání zkoušky. Opravnou zkoušku po tematickém okruhu lze konat pouze jednou. Pokud je policista hodnocen u opravné zkoušky nesplnil, je jeho další studium ZOP administrativně rozhodnutím ředitele školy ukončeno².

ZOP je zakončena zkouškou, která předpokládá, že studující byl ve všech předchozích testech hodnocen výrokem splnil. Zkouška je písemná, ústní a praktická. Písemná zkouška je tvořena didaktickým testem, který obsahuje úlohy se stručnou

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 171-215.

² SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 6.

odpovědi a s výběrem odpovědi. Ústní zkouška je formou ústní odpovědi na otázku, jež je obsahově tvořena podotázkami. Praktická zkouška je realizována převážně inscenační metodou jako řešení simulovaného případu.

Studující zvolí jednu ze zkušebních otázek formou losu a její řešení předvede před zkušební komisí. Poté následuje pohovor se členy komise, kde může popsat předchozí postup při řešení vylosovaného případu a dále odpovídá na případné otázky členů komise.

Komise hodnotí znalosti, dovednosti a postoje studujícího z hlediska 4 vzájemně provázaných oblastí a to:

- zákonnost služební činnosti, zejména dohled na ústavně zaručená práva a svobody občanů, práva a povinnosti policisty a etické chování,
- psychologie a komunikační dovednost, zejména mezi policistou a občanem a mezi policisty vzájemně, včetně schopnosti zmírňovat hrozící konflikty,
- taktika zákroku a chování ve službě, zaměřené na zachování vlastní bezpečnosti policisty a jeho kolegů, zvládnutí techniky zákroku s důrazem na spolehlivé ovládnutí prostředků donucení včetně služební zbraně,
- zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby a administrativního aspektu¹.

1.3 Praktická příprava v ZOP

Tuto přípravu lze rozdělit do dvou samostatných částí. **První část** probíhá jako část teoretické přípravy ve SPŠ MV v rámci integrované praktické výuky, která je součástí výše uváděných tematických okruhů. **Druhá část** probíhá samostatně ve ŠPS MV a zároveň na jednotlivých základních útvarech Policie ČR, kam jsou policisté vysíláni.

Integrovaná praktická výuka (dále jen „IPV“), jako nezbytná součást osvojování získaných vědomostí a dovedností, navazuje na probírané učivo a vhodným způsobem ho doplňuje.

---

¹ SPŠ MV Praha. Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů pořádkové, dopravní a železniční policie. s. 7.

Tématem výuky IPV v prvním okruhu je úvod do strategie¹ a taktiky policejní činnosti². Obsah předmětu IPV, metody a formy využívané při jeho výuce, vycházejí ze tří základních tézí:

- na služební úkony a služební zákroky nelze pohlížet výhradně jako na realizaci oprávnění policistů vůči osobám, ale jako na specifickou formu sociálního styku, který se sice odehrává v určitém zákonném rámci, ale uplatňují se v něm psychosociální zákonitosti,
- i zdánlivě jednoduchá každodenní činnost příslušníků uniformovaných složek P ČR je natolik složitá, tedy skládající se z tolika úkonů, že jejich organizace samotnými zasahujícími policisty musí probíhat na dvou úrovních. Na rovině strategické a na rovině taktické,
- každá služební činnost (simulovaná i reálná) je vyhodnotitelná ze tří aspektů: strategického, taktického a technického.

Na strategické úrovni hodnotíme:

- volbu cíle služební činnosti,
- volbu optimálního pořadí plnění dílčích úkolů.

Na taktické úrovni hodnotíme:

- způsob řešení dílčích úkolů realizovaných v souladu se sociálně psychologickými zákonitostmi situace a se zákonným rámcem služební činnosti,
- taktickými prostředky pro řešení situace jsou především: postoj policisty, rozestavení policistů vůči ostatním osobám, vzdálenost, komunikace, spolupráce policistů v hlídce,
- na taktické úrovni je vyhodnocováno metodicky správné provedení činností, které spadají do oboru kriminalistické taktiky.

Na technické úrovni hodnotíme:

- účelný způsob řešení pohybového úkolu, který je v souladu s možnostmi jedince, biomechanickými zákonitostmi pohybu a uskutečňuje se na základě

---

¹ Strategie policejní činnosti – „chápeme jako ověření a teoreticky odůvodněný soubor doporučení pro volbu priorit a pro volbu vhodných taktických postupů a technik při provádění služební činnosti“ – Školní vzdělávací program s. 42.

² Taktika policejní činnosti – „chápeme jako zkušenostmi ověřený a teoreticky odůvodněný soubor postupů a technik pro zabránění eskalace konfliktu, překonání fyzického odporu a odstranění dalších překážek, zabraňujících dokončení služební činnosti“ – Školní vzdělávací program s. 42.

- neurofyziologického řízení pohybu (spadají sem nejen sebeobrané techniky – použití donucovacích prostředků, ale také poskytování první pomoci),
- metodicky správné provedení úkolů spadajících do oboru kriminalistické techniky (z hlediska ZOP zvláště vyhledávání stop a jejich ochrana pro možnosti jejich následného zajištění),
  - metodicky správnou obsluhu technických prostředků (dopravní prostředky, spojovací prostředky, služební zbraň ...).

Výuka IPV se v tomto okruhu zabývá a podporuje splnění následujících naplněných cílů, kdy student:

- umí analyzovat své chování,
- umí jednat s druhými volněji a spontánněji,
- zná se vyvarovat konfliktních situací a případně je minimalizovat,
- umí převádět konfliktní situace na věcné, konstruktivní rozhovory,
- umí v případě, že je to nutné, korigovat své chování,
- je schopen komunikace s občany v běžných situacích i ve vyhraněných podmínkách¹.

Ve druhém tematickém okruhu „Právní základy činnosti Policie ČR“ je IPV orientována na řešení konfliktních situací. Při tom se vychází z osvědčeného dělení situací na situace konfliktní a situace, ve kterých je policista oprávněn použít donucovací prostředky a zbraň. Obsahem takovýchto situací je již přímé působení fyzických sil proti sobě. Konfliktní situace se vnějšimu pozorovateli jeví jako kolize různých představ, názorů, přesvědčení či postojů. Konflikt musí být policistou vyřešen vždy tak, aby došlo k naplnění účelu sledovaného služebním zásahem a musí být řešen v mezích právních norem. Prostředky k řešení musí nalézt zejména v rovině verbální a neverbální komunikace.

Při služební činnosti se konfliktní situace projevuje jako konflikt vnější nebo konflikt vnitřní. Policista je veden k tomu, aby uměl analyzovat konfliktní situaci nejen jako vnitřní konflikt. Tedy nejen aby uměl popsat typ konfliktu, či aby uměl popsat mezi jakými složkami či vrstvami osobností ke konfliktu dochází a uměl vyjádřit své pocity z konfliktu, ale také analyzovat konfliktní situaci v celém svém kontextu. Policista by měl být především schopen určit motivaci aktérů konfliktu a na základě toho ovlivňovat jejich jednání ve směru zákonného a správného provedení služební

---

¹ Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, s. 42–44.

činnosti a zejména zabránění kvalitativní změny situace konfliktu v situaci, kdy je oprávněn, ale i nucen použít síly.

Při této výuce dochází k posílení zejména komunikativních kompetencí v celém rozsahu stanoveném Rámcovým vzdělávacím programem. Dále pak zde dochází k výraznému posílení odborných kompetencí policisty a to zejména z oboru etiky policejní práce a chování k občanům a dále z oboru právního vědomí¹.

V dalším tematickém okruhu „Služební zákroky, služební a pracovní úkony“ je IPV zaměřeno na dokončení nácviku činností spojených s prováděním eskort osob a to včetně provádění příslušné dokumentace policejní činnosti (úřední záznamy a protokoly). Studenti jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že eskortovaná osoba je v jejich moci a že za ni přejímají po dobu eskorty či jejího střežení plnou odpovědnost.

Situace, kdy je osoba v moci policie, vytváří často podmínky k tomu, aby osoba byla ponižována, či s ní bylo jednáno neetickým způsobem. Policisté jsou proto vedeni nejen k důsledné realizaci oprávnění (např. osobní prohlídka, odnětí věci ...), ale také k maximálnímu dodržování etických zásad. Zde dochází k výraznému posilování odborné kompetence policisty a to zejména z oboru policejní etiky a chování k občanům a z oboru právního vědomí.

IPV se v této části rovněž zabývá modelovými situacemi, ve kterých provádí policisté služební zásah v případě zjištění diskriminujícího jednání v přístupu ke komerčním službám (restaurace, obchody, banky ...). Policisté musí umět nejen rozhodnout, zda byl porušen zákon či nikoliv, musí však také zpracovat příslušnou dokumentaci svého postupu. Na místě musí osvědčit vhodný způsob komunikace s osobami dotčenými diskriminujícím postupem. Dále je zde procvičováno provádění služební činnosti v situacích, kdy je policista oprávněn použít donucovací prostředky či zbraň. Jedná se o případy, kdy se policista dostává do fyzického střetu s rušitelem veřejného pořádku a za použití donucovacích prostředků či zbraně musí být schopen provést proti němu kvalifikovaný zásah.²

V závěrečném tematickém okruhu „Metody, formy a činnosti základních útvarů vybraných služeb Policie ČR“ je využívána metoda případových studií, kdy studenti řeší jednotlivé případy „krok za krokem“, jako by je činili v reálné situaci. Dochází zde

¹ Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, s. 103–109.

² Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, s. 164–170.

v maximální míře k integrování obsahu učiva a maximálnímu přiblížení teorie praxi. Nejedná se zde již o pouhou mechanickou integraci obsahu učiva, ale o integraci na úrovni zpracování vědomostí studenty. Učitel zde již vystupuje v roli organizátora zaměstnání a studující řeší jednotlivé problémy a úkoly vyplývající ze studie převážně sám.

V tomto okruhu také dochází k nácviku činností spojených se zásahy proti davům. Policista musí dovést rozlišit vyhraněné projevy politického názoru od jednání, které naplňuje skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu. Právě při těchto zaměstnáních dochází k posilování občanských kompetencí policisty. Současně zde dochází i k dalšímu nácviku služebních zásahů za použití zbraně¹.

Druhá část přípravy policistů² v ZOP probíhá ve ŠPS MV v délce 6 měsíců a je členěna do 3 částí:

– **první část** – nástupní kurz nově přijatých policistů v délce jednoho měsíce má za cíl ověřit vhodnost přijatého policisty pro práci Policie ČR zvýšenou psychickou a fyzickou zátěží a rovněž získat dovednosti a základní návyky potřebné pro vřazení se do kolektivu příslušníků Policie ČR, navázat osobní vztah k Policii ČR pomocí emocionálního prožitku. V této části rovněž policista získává základní dovednosti s manipulací se služební zbraní a po zvládnutí zásad bezpečné manipulace a vykonání ostrých střelb i certifikát opravňující ho k nošení a používání služební zbraně. V této části jsou rovněž řešeny další otázky vyplývající ze služebního poměru, jako např. vybavení služebním stejnokrojem, seznámení se se základními interními akty, proškolení ze zásad bezpečnosti práce apod.

– **druhá část** v délce dvou měsíců následuje po návratu ze SPŠ MV. Jedná se o praktický výcvik, jehož cílem je převážně v modelových situacích ověřit schopnost využít získané znalosti a dovednosti ve škole, zvládnout jednoduché služební zákroky každodenního výkonu služby a zvláště upevnit a zvýšit sebevědomí a jistotu policisty v rozhodování se při služební činnosti. Značná část této doby je věnována služebním zákrokům s využitím donucovacích prostředků a jejich vyhodnocování a také služební přípravě. Jde o zdokonalení se v různých bojových technikách (zvláště obranných)

---

¹Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie, s. 216–223.

²Vztahuje se na policisty, kteří nastoupili na SPŠ MV v Praze 1. 9. 2005 a dále v délce běhu 18 měsíců – ukončení těchto běhů 28. 8. 2008; poté již jen 9 měsíců a současně době pouze 6 měsíců – viz kapitola 1.1 „Změny v ZOP po roce 2000“.

a ncvik strelby z ruznych klidovych i pohybovych pozic. K tomuto je vyuzivana jak laserova strelnice, tak strelnice prirodni.

– **třetí část** – nazývaná „řízená praxe“ probíhá na výkonných policejních útvech. Policisté jsou zde řízeni nejenom vedením útvaru, ale i samotnými pracovníky ŠPS MV (instruktoři), kteří policistovi plánují jednotlivé služební činnosti. Je nezbytné, aby v této době policista prošel všemi druhy činností na útvaru, tzn. že je plánován do hlídkové služby, jako zesílení k dozorčí službě, má možnost podílet se na příjmu oznámení a následném vytěžování osob (poškozených i pachatelů) a zpracování k tomu nezbytných písemností. Rovněž je přidělován jako člen autohlídky, pěší hlídky, policistům vykonávajícím obchůzkovou činnost v jednotlivých přidělených územích. Seznamuje se i s prací zpracovatelů (závažnější kauzy + známí pachatelé), prací na sekretariátu útvaru. Podílí se rovněž na střežení předvedených osob, na jejich eskortě i na samotném předvedení osoby na základě příkazu soudu a státního zastupitelství. V souvislosti s výše uvedenými činnostmi je nezbytné, aby se také seznámil s prací na služebním počítači a byl schopen vyhledávat a pracovat s různými služebními evidencemi.

V této době však nemůže policista „řízené praxe“ vykonávat nic zcela samostatně, proto je k tomuto vždy přidělen zkušený policista útvaru, který ho usměrňuje a podává potřebné informace a rady jak nejlépe, nejkvalifikovaněji a nejekonomičtěji vše zvládnout.

Vedení útvaru společně s pracovníkem ŠPS MV pravidelně činnost policisty kontroluje a vyhodnocuje, provádí pohovory nejen se samotným policistou, ale i s policisty, kteří k tomuto byli přiděleni. Jde o to, aby byl získán přehled o schopnostech, dovednostech, ale i aktivitě samotného policisty a případné nedostatky, nejistota, či připomínky byly řešeny.

V současné době, oproti minulosti, na základě připomínek základních útvarů i pracovníků ŠPS MV přicházejí na policejní útvary v rámci „řízené praxe“ policisté, kteří jsou na těchto kmenově zařazeni. Výhoda spočívá v tom, že jsou s útvarem do určité míry seznámeni (byli zde i několik měsíců před nástupem do SPŠ MV) a mají tudíž „hrubý“ přehled o činnosti, ale také v tom, že vedení útvaru s nimi může „hlouběji“ pracovat, neboť po skončení ZOP se vrátí na útvar, který budou relativně dobře znát, nebude jim činit problém místní znalost, znalost spolupracovníků, budou

již seznámení se specifiky práce útvaru a tím rychleji a kvalitněji se budou moci zapojit do práce jako „plnohodnotní policisté“.

Po skončení „řízené praxe“ na policejních útvarech se policisté vrací do SPŠ MV k závěrečnému vyhodnocení, ukončení praktické přípravy a následně odcházejí jako absolventi ZOP na své kmenové útvary. Zde se souběžně s výkonem služby připravují na služební zkoušku¹.

„Samotná práce policisty je vymezena zákonnými a dalšími právními normami a služebními předpisy, je natolik specifická, že ji mohou dobře vykonávat pouze ti, kteří zvládli základní odbornou přípravu, mají potřebné znalosti a zkušenosti z oblasti práva, policejní techniky a taktiky zákroku, sociální psychologie, psychologie osobnosti, komunikace etc. Uplatňování znalostí z různých vědeckých disciplín je předpokladem efektivního zvládnutí situací při jednání s lidmi, předcházení konfliktů, schopnost asertivního jednání, odbourávání stresu, ale i budování v současné době tak potřebné image Policie ČR“².

---

¹ O služební zkoušku musí policista požádat do tří let od nástupu k Policii ČR a v případě absolvování je policistovi změněn služební poměr z doby určité na dobu neurčitou – zákon č. 361/2003 Sb.

² Šmejkal, M. Celoživotní vzdělávání policistů jako součást vytváření profesních kompetencí. s. 2.

2. Vliv prostředí na dotváření studenta – policisty

„Pracovníci jsou nejdůležitějším zdrojem, který má organizace k dispozici, a v tržním prostředí jsou zpravidla i nejdražším zdrojem, zejména pokud jde o pracovníky kvalifikované. Zaměstnavatelé si stále více uvědomují, že jejich úspěšnost a konkurenceschopnost je v rozhodující míře závislá na pracovnících a jejich schopnostech, jejich pracovním chování, jejich spokojenosti a jejich vztahu k zaměstnavateli a že je tedy nutné jim věnovat náležitou péči“¹.

„Pojem prostředí je pojmem všeobecně známým a užívaným. Objevuje se jak ve vědách společenských, tak přírodních..., a to často v různém pojetí. Nahlédneme-li do různých slovníků, encyklopedií či učebnic, zjistíme, že jedno mají společné. Vždy se jedná o předměty, jevy existující kolem nás, nezávisle na našem vědomí. Jedná se o určitý prostor, objektivní realitu“².

Rozvoj jedince je determinován několika činiteli. Podílí se na něm dědičnost i prostředí a stále větší úlohu při něm hraje záměrná snaha utvářet jedince tak, aby svými kvalitami odpovídal určitému historicky podmíněnému ideálu člověka a občana. Právě toto záměrné působení na rozvoj jedince, jež začíná v rodině a postupně se stává více záležitostí specifických institucí a profesionálních pedagogických pracovníků, označujeme jako výchovu v protikladu k vlivům prostředí, které působí bezděčně a které si často ani neuvědomujeme³.

„Otázka, do jaké míry ovlivňuje prostředí život jedince a rozvoj jeho osobnosti, byla předmětem diskusí, úvah a různých názorů celá staletí. Kořeny těchto různých názorů lze hledat již v řecké filosofii. Tyto názory se dále rozvíjejí v období renesance. Pozornost zasluhují M. de Montaigne, E. Rotterdamský, T. Campanella a další, kteří uvažují o důležitosti podmínek, v nichž člověk vyrůstá v souvislosti s výchovou a rozvojem osobnosti. Významnou postavou v dalším období je pro nás Ch. L. Montesquieu, který poprvé podrobně studuje a analyzuje determinující faktory v prostředí, je potřeba upozornit, že vedle faktorů geografických, které pokládal ve vývoji člověka a společnosti za rozhodující, nezapomínal ani na společenské

---

¹ Koubek, J. Řízení lidských zdrojů – základy moderní personalistiky. s. 321.

² Kraus, B., Poláčková, V. et al. Člověk – prostředí – výchova. s. 99.

³ Jůva, V. et al. Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium. s. 10-11.

prostředí a hovořil o úloze politického zřízení, zákonodárství apod. Vliv vnějších podmínek na rozvoj osobnosti spatřuje jako velmi důležitý také J. Locke¹.

„K největšímu rozmachu v názorech dochází v průběhu 19. století. Objevuje se celá řada teorií jak z oblasti psychologické, tak sociologické. Psychologové hledají vesměs podmíněnost duševního vývoje ve vlivech dědičnosti. Vlivy prostředí jsou pouze jakýmsi pozadím, na němž se příznivě či méně příznivě rozvíjejí vlohy. Typickým představitelem tohoto názoru je G. S. Hall, který se při objasňování svých názorů řídil myšlenkou přírodovědecké teorie evoluce a hlásal zákon opakování fylogeneze na vývoji jedince“.

„Obdobně i W. Stern nedoceňuje úlohu prostředí a výchovy na utváření osobnosti. Chápe vývoj jako živelný proces uskutečňující se zráním organismu, které se projevuje v účelové tendenci sebezáchovy a seberozvíjení. Pro prostředí je určeno jen k tomu, aby osobnost v něm mohla účelně uskutečňovat své seberozvíjení. Pro prostředí zde vystupuje jako něco pouze mechanického, co není vnitřně spjato s vývojem osobnosti... Jinak vysvětluje tuto otázku A. Adler, hlavní představitel individuální psychologie. Právě společenské prostředí a v něm především rodinu pokládá za hlavní pramen duševních zážitků člověka a vývoje psychiky“.

„K objasnění těchto, často protichůdných, pohledů přispěla i sociologie. Většina názorů představuje jakýsi statický přístup ke zkoumání úlohy vnějších podmínek při formování osobnosti, protože prostředí považují za soubor v podstatě stálých činitelů, které determinují život člověka. Z toho vyplývá i jistá nadřazenost prostředí“².

„Dnes již nikdo nepochybuje o tom, že prostředí, do kterého se rodíme, ve kterém vyrůstáme a žijeme, v nás zanechává zřetelné stopy a v nějaké míře (bude záviset na dalších okolnostech a bude individuální – MŠ) nás poznamenává a ovlivňuje“³.

Proces utváření osobnosti je velmi složitý, není jednoduché zodpovědět otázku, co je zde rozhodující. Lze říci, že z počátku života člověka se více prosazují znaky, s nimiž se člověk narodil a v průběhu života více poznamenávají život a jednání člověka podmínky, v nichž vyrůstal a dále se vyvíjí (různé výchovné vlivy, prostředí).

---

¹ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 72.

² Kraus, B., Poláčková, V. et al. Člověk – prostředí – výchova. s. 103.

³ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 73.

„Za úvahu také stojí otázka, jaké prostředí je pro žádoucí rozvoj jedince optimální. Odpověď opět není jednoduchá a nemůže být ani jednoznačná. Někdy prostředí na pohled špatné nemusí ve skutečnosti působit nepříznivě – a naopak“¹.

Prostředí ovlivňující vytváření osobnosti může působit v zásadě pozitivně (ve smyslu společensky žádoucích norem, vzorců jednání), nebo negativně (v rozporu). Výsledný stav, celkový charakter dané osobnosti, je pak třeba vidět v plné složitosti procesu socializace. **Vlivy prostředí mohou jednání člověka:**

- věcně podpořit, nebo být překážkou (např. hlučný prostor, velký prostor apod.),
- přímo formovat (úzce účelový prostor, např. vyučovací kabina),
- motivovat (anticipačně vyvolávat určité jednání), mít signální funkci.

Je objektivně dané, že člověk nemůže žít mimo přírodní prostředí, ani bez sociálních kontaktů, mimo sociální prostředí (dokázáno známými případy „extrémní izolace“ např. „vlčí děti“).

S prostředím a podmínkami se člověk vyrovnává s různou mírou úspěšnosti, což je odvislé na individualitě a hovoříme pak o adaptaci (maladaptaci) či adjustaci (maladjustaci)².

Z pohledu sociální pedagogiky a pro ni stěžejní otázky, jakou roli hraje prostředí ve výchovném procesu, můžeme říci, že tyto role (funkce) jsou dvě:

- **situační** – každá výchovná situace, výchovný zásah, se odehrává vždy v nějakém konkrétním prostředí (ve třídě, na hřišti, klubovně...) a vytváří jakousi „kulisu“ (po stránce věcné, prostorové i osobnostně vztahové), jež působí v souladu s výchovnými cíli (pozitivně), nebo v rozporu s výchovnými cíli (negativně) i neutrálně,
- **výchovná** – právě konkrétní prostředí velmi silně ovlivňuje jednání a podílí se výrazně na rozvoji osobnosti (jednání se mění podle prostředí – jiné chování na hřišti, ve třídě, na výletě – určitá shoda chování v daném prostředí navzdory individuálním rozdílům).

Svou roli hraje také to, že výchovný proces je organizovaný, záměrný, jakoby uměle navozený, zatímco působení prostředí je spontánní, přirozené, což může přinést výhody. Čím méně si uvědomuje vychovávaný to, že je vychováván, tím lze očekávat

¹ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 73.

² Kraus, B., Poláčková, V. et al. Člověk – prostředí – výchova. s. 104-105.

lepší výsledný efekt. To znamená, že je účelné rozlišit přímé výchovné působení (vychovatel → vychovávaný), které je v praxi typické a nejčastější, a nepřímé výchovné působení, při kterém vychovatel do situace sám nevstupuje, ale ovlivňuje (vytváří) podmínky v prostředí, kterými působí na vychovávaného. V takovémto případě hovoříme o „pedagogizaci prostředí“ (jednotné tendence všech podstatných vlivů formujících osobnost v daném konkrétním prostředí a to i tehdy, když nevycházejí z přímých záměrů vychovatele)¹.

Jak již výše uvedeno v definici prostředí, ... jde o prostor, o objektivní realitu, ... tento prostor vytváří podmínky pro život, působí zde různí činitelé, kteří umožňují organismu žít, vyvíjet se a rozmnožovat se – hovoříme o životním prostředí.

„Životní prostředí lze tedy vymezit jako tu část světa (prostor, který člověka obklopuje), s nímž je člověk ve vztahu vzájemného působení, prostředí tedy na člověka působí určitými podněty, ovlivňuje jeho vývoj a on na tyto podněty reaguje, přizpůsobuje se a také prostředí svou prací objektivně mění. Z širšího celospolečenského hlediska můžeme říci, že prostředí je historicky se utvářející systém jako produkt oboustranných vztahů společnosti a přírody“².

Samotné prostředí můžeme rozdělit podle řady kritérií = typy prostředí:

- podle velikosti prostoru:
  - makroprostředí (prostor, který vytváří podmínky pro existenci celé společnosti),
  - regionální prostředí (prostor v životě širší sociální skupiny na rozsáhlejší teritoriu uvnitř společnosti),
  - lokální prostředí (prostor spojený zpravidla s bydlštěm, městská část, obec),
  - mikroprostředí (bezprostřední prostor, v němž jedinec pobývá);
- podle povahy realizovaných činností:
  - pracovní (dílny, haly, kanceláře, školní třída),
  - obytné,
  - rekreační (hřiště, park, herna, klubovna);
- z hlediska podílu člověka na podobě daného prostředí:
  - přirozené,

¹ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 76-78.

² Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 66-67.

- umělé (člověkem utvářené);
- podle charakteru, obsahu prvků, jimiž je prostředí tvořeno:
  - přírodní – tvoří je živá a neživá příroda,
  - společenské – dáno především charakterem a uspořádáním celého společenského systému, v němž dominující roli hrají vazby uvnitř společnosti (politické, ekonomické, správní ...),
  - sociální – charakterizováno hustotou a rozmístěním obyvatel, profesionální, etnickou, věkovou, vzdělanostní, příp. dalšími strukturami,
  - kulturní – těsně spjatou s prostředím společenským (někdy chápáno jako jeho součást) a je tvořeno hmotnými i nemateriálními výsledky lidské aktivity (umělecké výtvořy, vědecké poznání, pravidla chování, právní a morální normy, komunikační a technické výkony, stavby...);
- podle povahy daného teritoria:
  - prostředí venkovské, městské a velkoměstské, sídliště;
- z pohledu frekvence, kvality a pestrosti působících podnětů:
  - prostředí podněťově chudé, přesycené, optimální,
  - prostředí podněťově jednostranné, mnohostranné,
  - prostředí podněťově zdravé, závadové, deviační¹.

„Pracovní prostředí tvoří souhrn všech materiálních podmínek pracovní činnosti..., které spolu s dalšími podmínkami ... vytvářejí faktory – fyzikální, chemické, biologické, sociálně psychologické a další – ovlivňující pracovníka v průběhu pracovního procesu. Skladba a úroveň pracovního prostředí působí na pracovní pohodu, výkon, ale i na zdravotní stav pracovníka. Náročná adaptace na nepříznivé pracovní prostředí vyvolává u pracovníka nespokojenost nebo odpor, který se zpravidla odráží i v jeho vztahu k zaměstnavateli“².

Určitým typem prostředí je rovněž prostředí školy – školní prostředí. Do prostředí školy se zahrnují např. aspekty architektonické (přístup do školy a její okolí, její pavilony či naopak jednotlivý blok, umístění tříd, vybavení odborných učeben, kabinetů, dílen, řešení šaten, tělocvičny, školní jídelny a chodeb), hygienické

¹ Kraus, B., Poláčková, V. et al. Člověk – prostředí – výchova. s. 100..

² Koubek, J. Řízení lidských zdrojů – základy moderní personalistiky. s. 325.

(nezávadnost stavebních materiálů, bezpečnost, akustika, osvětlení, vytápění, větrání, prach), ergonomické (velikost a podoba nábytku ve škole, uspořádání různých sdělovačů a ovládacích prvků, uspořádání pracovních míst žáků a učitelů), organizační (řešení příchodů do školy, odchodů, dělení a spojování tříd pro jednotlivé předměty, režim o přestávkách, počty žáků a učitelů s ohledem na kapacitu školy, využívání prostor školy po skončení vyučování) apod.¹

V souvislosti s charakteristikou prostředí a jeho typologií je nutno uvést jeden důležitý pohled pro sociální pedagogiku. Jedná se o to, že **každé prostředí má dvě stránky:**

- materiální (věcná, prostorová) – dána tím, jaký prostor prostředí vymezuje, jaký je jeho stav, jaké faktory (přírodní a materiální) se v něm vyskytují, jak je vybaven věcmi, technikou apod.,
- sociálně psychickou (osobnostně vztahovou) – je tvořena lidmi, kteří se v prostoru nacházejí, jejich struktura (z hlediska pohlaví, věku, kvalifikace) a vztahy mezi nimi (formální – neformální, podřízenost – nadřízenost), styl řízení, režim, apod.²

Materiální (věcná, prostorová) stránka VPŠ a SPŠ MV v Praze³

VPŠ a SPŠ MV v Praze je moderní areál o rozloze 13,5 ha. Se svými 53 kmenovými učebnami, 45 specializovanými učebnami, 3 tělocvičnami, plaveckým bazénem, saunou a kulturním domem patří k největším školám v resortu Ministerstva vnitra ČR. Má celkovou kapacitu 1200 žáků a 140 učitelů.⁴

VPŠ a SPŠ MV v Praze vlastní výcvikové a vzdělávací středisko uprostřed malebné přírody Krušných hor v malé vesničce Kryštofovy Hamry. Toto zařízení je využíváno pro služební účely, jako jsou různá školení, porady, lyžařské výcviky apod.⁵

Teoretická a praktická výuka probíhá v moderně vybavených a speciálně upravených učebnách a prostorech v areálu školy. Počty učeben a vybavení odpovídají potřebám učitelů i samotných žáků a jsou pravidelně doplňovány (viz příloha č. 2, tabulka 1, 2, a 3).

¹ <http://www.seminarky.cz/Klima-tridy-a-skoly-2121#popis> s. 8.

² Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 71-72.

³ Údaje zpracované do tabulek byly čerpány z Výroční zprávy o činnosti VPŠ a SPŠ MV v Praze – školní rok 2006/2007 a neliší se od stávajících.

⁴ http://www.spshr.mv.cz/home/home_main.htm.

⁵ http://www.spshr.mv.cz/home/home_main_2.htm.

Důležitým faktorem věcně prostorové stránky je osvětlení, vytápění, klimatizace a akustika. Z tohoto pohledu jsou učebny i ostatní výchovné a výcvikové prostory řešeny moderním způsobem, je možnost tyto faktory přizpůsobovat podmínkám a potřebám aktérů. Prostory a učebny jsou i vhodně barevně řešeny, květiny, obrazy i nástěnky vhodně doplňují řešení školního prostředí.

Pro potřeby výuky i vlastního vzdělávání a volného času je možné v areálu školy využívat, zvláště po pracovní době, knihovnu s přístupy na internet a intranet. Rovněž jsou k dispozici tělocvičny a tréninková hřiště na základě provozního řádu.

Podstatným faktorem materiální stránky je ubytování studentů. Toto je řešeno na základě ubytovacího řádu, který stanoví práva a povinnosti ubytovaného i práva a povinnosti ubytovatele. Studenti jsou ubytováni v ubytovací jednotce. Ubytovací jednotka má dva třílůžkové pokoje, sociální zařízení s koupelnou a umývárnu. Pokoje jsou vybaveny skříněmi, nočními stolky a poličkami. Jak vyplývá z ubytovacího řádu, je možné po dohodě s ubytovatelem přestěhovat se na jiný pokoj. Na každém patře ubytovacího bloku (budova U1, U2) je navíc sociální zařízení, klubovna s barevným televizorem a kuchyňka. Ne zcela vhodné však je, že sociální zařízení je uzavřeno a přístupné pouze v případě nějaké havárie. Klubovny lze používat po předchozí žádosti ubytovateli.

Úklid na pokojích a v ubytovací jednotce si zajišťují studenti svépomocí na základě dohody mezi sebou, jedenkrát za 14 dní je povinná výměna lůžkovin a jedenkrát za měsíc výdej čisticích prostředků.

Neméně důležitým faktorem materiální stránky je stravování. Studenti mají zajištěno celodenní stravování ve školní jídelně (budova č. 9), kterou využívají i ostatní zaměstnanci školy. Nejvíce strávníků je v době od 12.15 do 13.00 hod., kdy se před jídelnou vytváří pravidelně mnohametrové fronty a čekající v případě špatných povětrnostních podmínek nejsou nijak chráněni. Toto je zapříčiněno shodným ukončením dopoledního zaměstnání a chybějícím případným časovým rozpisem výdeje stravy jednotlivým „běhům“. Samotná jídelna je rozdělena na dvě části – prostor pro stravování učitelů a zaměstnanců školy je oddělen od prostoru pro stravování studentů.

Studenti mají možnost si také zakoupit různé občerstvení ve dvou prodejnách potravin (budova č. 9 – přízemí). Prodejní doba je vhodně řešena a umožňuje nákup

od 6.30 do 14.00 hod., resp. 12.00 až 21.00 hod. Sortiment odpovídá potřebám zvláště mladých lidí a je jim přizpůsobován.

Po ukončení odpoledního zaměstnání mají studenti možnost ve svém volném čase navštívit také různé prodejny v blízkosti školy a to i s využitím MHD, jejíž zastávky v obou směrech se nacházejí několik minut od areálu školy.

Sociálně – psychická (osobnostně – vztahová) stránka VPŠ a SPŠ MV v Praze

Rysy prostředí tvoří především osoby, které v něm zaujímají jednotlivé sociální pozice a z nich vyplývající role, v tomto případě studenti, učitelé a ostatní zaměstnanci školy.

V době provádění průzkumu na škole a zpracování této diplomové práce měla škola celkem 346 zaměstnanců, z toho 104 policisty a 242 občanské zaměstnance. Z celkového počtu bylo 140 pedagogických pracovníků (76 policistů a 64 občanských zaměstnanců), 92 policistů splňovalo vysokoškolské vzdělání a 12 středoškolské. U občanských zaměstnanců splňovalo 93 vysokoškolské vzdělání, 1 vyšší odborné, 82 středoškolské, 59 bylo vyučeno, 7 základní, 8 zaměstnanců dokončilo studium a 12 ve studiu pokračovalo (viz příloha č. 3, tabulka 1, 2, a 3).

V ZOP studovalo celkem 703 policistů, kteří byli rozděleni do jednotlivých běhů a studijních skupin s max. počtem 30 studentů, což je únosná hranice pro individuální přístup. Z celkového počtu dokončilo ZOP 590 policistů. Pro splnění cíle diplomové práce nebyl zjišťován věk ani procentní zastoupení žen.

Tabulka 1 Přehled počtu studentů zařazených v jednotlivých bězích

Běh	Studijní skupina							Celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
S	21	22	21	24	19	24		131
T	19	21	20	22	22	23		127
U	20	24	23	26	25	23	25	166
V	25	26	18	26	26	20	25	166
Celkem								590

Utváření optimálního klimatu ve třídě i ve škole je základní úlohou učitele a vedení školy. Studenti jsou aktivní nebo pasivní účastníci utváření sociálního klimatu třídy i školy, jsou sociálním klimatem ovlivňováni, ale i oni sami jej svým chováním utvářejí, formují. Pro každého žáka – studenta je sociální klima důležité proto, že mu poskytuje impulsy pro rozvoj rozumových schopností,

podílí se na emocionálním a psychickém vývoji a formování osobnosti. Sociální klima každému studentovi vytváří pracovní podmínky a je i důležitým zdrojem jeho spokojenosti nebo nespokojenosti¹. Podrobněji bude klima školy zpracováno v samostatné části 2.1.

Vztahy mezi studenty a pedagogickým personálem i samotné vztahy mezi studenty a vztahy mezi pedagogickým personálem probíhají v rovině partnerských vztahů prosazováním vzájemné interakce. O vztazích ve škole bude pojednáno v části 2.2.

Člověk v pracovním procesu, tak jako v průběhu celého svého života, je s druhými lidmi v neustálém kontaktu. Přitom dochází k jejich vzájemnému ovlivňování a působení, které označujeme jako sociální interakce. Může přitom jít o působení jedince na druhého člověka, také i na skupinu lidí. Východiskem sociální interakce a současně také její důležitou součástí je sociální percepce, vzájemné vnímání a poznávání lidí. Nejdůležitějším nástrojem či prostředkem sociální interakce je pak sociální komunikace², ve školním prostředí také komunikace pedagogická. Podrobněji o komunikaci ve škole bude pojednáno v samostatné části 2.3.

„Každý lidský organismus je v neustálé interakci s vnějším prostředím. Toto prostředí však neformuje člověka pasivně, jako třeba voda nebo vítr ohlazují nebo rozrušují kámen, ale lidský organismus aktivně reaguje na vnější podněty. Přitom si musíme uvědomovat, že ani organismus, ani prostředí nejsou stálé, neměnné, proto ani reakce na týž podnět nemusí být vždy stejná. Jinak reaguje člověk svěží a jinak unavený, je rozdíl mezi reakcí zdravého a nemocného jedince, ale ani prostředí na témže místě není stále stejné. Mění se jeho teplota, chlad vzduchu, vlhkost ovzduší a mnoho dalších faktorů, které přímo nebo nepřímo působí na člověka. Proto musíme mít stále na paměti dynamiku a proměnlivost vzájemných vztahů mezi člověkem a jeho prostředím“³.

„Ke školnímu prostředí patří následující dimenze: ekologická, společenská, sociální a kulturní. Ekologickou dimenzi tvoří materiální a estetické aspekty školy. Týká se jí architektura školy, její vybavení a uspořádání včetně přilehlých prostor – hřiště, zahrada atd. Společenské prostředí je dáno lidmi ve škole – jednotlivci i skupinami. Patří sem především žáci, učitelé, rodiče, vedení školy a provozní

---

¹ Vykopalová, H. Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování. s. 6.

² Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 164.

³ Švec, F. Člověk a prostředí. s. 25.

personál. Vliv však mají i zaměstnanci školské správy, školní inspekce, obecního zastupitelstva, kteří se o školu starají, dohlížejí na její chod a pomáhají jí. Z ekologické a společenské oblasti vyplývají tedy především objektivní data o škole. Ukazuje se její vnější obraz (např. její organizace – počet a velikost tříd, počet žáků), kvalita a kompetence osob (např. věk a vzdělání učitelů, charakteristiky vedení školy). Sociální dimenze se vztahuje na způsob komunikace a kooperace mezi jednotlivci i skupinami. Svým chováním a vztahy se na ní podílejí např. učitelé, žáci, ředitel. Interakce jsou velmi pestré a časté jak uvnitř skupin (mezi žáky, učiteli apod.), tak k nim dochází mezi skupinami (mezi učiteli a vedením, učiteli a žáky atd.). Kulturu školy lze spatřovat v uplatňování tradic, v určité hodnotové orientaci vizí a ve veřejném mínění. K tomu se řadí také poznávací a hodnotící přístupy, odborné kompetence a symboly, které ve škole existují, převládají nebo se požadují¹.

2.1 Klima ve škole

Každé prostředí školy se nějak specificky projevuje. Tyto různé projevy bývají vnímány, prožívány, popisovány, hodnoceny a definovány studenty, učiteli nebo veřejností, kteří ve svých sděleních již poté podávají informace o školním klimatu. Musíme však počítat s tím, že každý může charakterizovat prostředí odlišně.

Z toho vyplývá, že při zjišťování školního klimatu by se měly zohledňovat názory různých skupin respondentů, např. studentů, učitelů, vedení školy i provozních zaměstnanců. V jednotlivých výpovědích se někdy objevují tendence k extrémním hodnotám a „Haló efekt“. Důvody, které vedou studenty, učitele i vedení školy ke zkreslování situace ve škole, mohou být různé (obavy ze sankcí při zjištění reality, snaha pomstít se učitelům, osobní zaujetí, konflikt apod.).

Školní klima nevzniká samo o sobě, vytváří se. Jde o dlouhodobý jev. Délkou trvání se odlišuje od situačně podmíněné atmosféry. Vždy by mělo být posuzováno jako celek a ne jako pouhá suma částí, neboť představuje veškeré klima školy. Jeho součástí je např.: jednotlivá klimata tříd a vyučování, organizační, sociální a komunikační klima, klima učitelského sboru. Nejedná se jen o pouhé pocity, i když na prožívání a vnímání je kladen velký důraz².

---

¹ Grecmanová, H. Vliv prostředí školy na její klima. s. 1.

² Grecmanová, H. Vliv prostředí školy na její klima. s. 1-2.

Každá škola má své specifické klima, i když v určitých rysech si mohou být jednotlivé školy velmi podobné. Můžeme se setkat s různými typy školního klimatu:

- funkčně orientovaný klimatický typ – charakteristický špatnými vztahy mezi studenty a učiteli (malá tolerance, malá blízkost, nedůvěra studentů k učitelům, slabá sociální angažovanost, tvrdá disciplína, tlak na výkon studentů, malá možnost zapojení se do diskuse ...). Je vykazováno špatné třídní společenství s malou tolerancí mezi studenty, vysoký konkurenční boj a malá koheze ve třídě. Vzájemný vztah mezi učiteli je pozitivní, kontakt mezi učiteli a ředitelem je pozitivní, u studentů se projevuje nechuť ke škole a větší strach ze školy. Všeobecné posouzení klimatu nejen učiteli je negativní,
- distanční klimatický typ – projevuje se negativními vztahy mezi studenty a učiteli (nepatrná podpora studentů učiteli, velké požadavky na výkon, velmi nízký tlak na disciplínu, ...). Vztahy mezi studenty jsou však na dobré úrovni. Projevuje se u nich velká nechuť k učení a ke škole, je zřetelná nízká motivace. Je zde charakteristická osobní distance mezi učiteli a studenty při vysoké soudržnosti uvnitř třídy. Vztah učitelé – ředitel a vztahy mezi učiteli jsou hodnoceny negativně. Celkově je toto klima hodnoceno negativně,
- osobnostně orientovaný klimatický typ – je velmi příznivý. Vztahy studentů k učitelům i vzájemné vztahy mezi studenty jsou hodnoceny pozitivně, projevuje se zde tolerance ke studentům, pomoc a podpora a řešení jejich potřeb. Třídní společenství studenti označují jako nadprůměrně dobré, pozitivní jsou vztahy mezi učiteli a učiteli a ředitelem. Hodnocení studentů dosahuje průměrných a nadprůměrných hodnot, požadavky na výkon jsou spojovány s přesvědčením, že bez tlaku by docházelo k frustraci. V tomto klimatu vnímají učitelé možnost svobodného rozvoje, jsou se zaměstnáním spokojeni, i když jsou na ně kladeny vysoké kvalitativní nároky. Toto školní klima je hodnoceno pozitivně¹.

Z výše uvedeného vyplývá, že existují **dva krajní typy školního klimatu**:

- otevřené klima školy – ve škole převládá vzájemná důvěra, učitelé jsou zaujati pro svou pedagogickou práci, jejich chování je otevřené a nepředstíratelné. Ředitel školy spolupracuje se svými podřízenými a jde jim osobním příkladem. Pravidla chování a chodu školy jsou jasná a stálá,

---

¹ Grecmanová, H. Vliv prostředí školy na její klima. s. 2.

- uzavřené klima školy – opak předchozího, převládá vzájemná nedůvěra, učitelé nemají chuť se angažovat v pedagogické práci, jsou až apatičtí a lhostejní k výsledkům svého pedagogického snažení. Ředitel je neosobní, nejeví pochopení pro své podřízené, školu řídí formálně a byrokraticky, nedovede ocenit kvalitní práci.¹

„Situace každé školy je specifická. Na každé škole jsou různé podmínky pro naplnění transformačních požadavků. Školní klima vzlíná či vyvěrá z prostředí školy, ve kterém se děti učí a učitelé vyučují a pociťují ho všichni, kteří jsou určitou dobu na životě školy zainteresovaní. Zmíněné školní klima má pro nás výpovědní hodnotu o životě na sledované škole či typu školy ...“²

„Školní klima zahrnuje celkovou kvalitu uvnitř školy. **Dimenze školního prostředí jsou především:**

- ekologie, tzn. materiální a estetické aspekty školy, tedy vybavení a uspořádání školní budovy a přilehlých prostor – hřiště, zahrada, nejbližší okolí atd.,
- společenské prostředí – milieu, tzn. sociální dimenze, která je určena existencí osob a skupin (žáci, učitelé, vedení školy, osoby činné ve školské správě a obecním zastupitelstvu), jejich kvalitami a kompetencemi,
- sociální systém, tzn. sociální dimenze, která se vztahuje na způsob komunikace a kooperace, zafixované vzorce navykklých vztahů a chování uvnitř skupin a mezi skupinami (mezi žáky, mezi učiteli, mezi žáky a učitelem, mezi ředitelem a učiteli),
- kultura, tzn. sociální dimenze, vztahující se na hodnotové vzory, normy, systém víry, posuzovací, hodnotící přístupy a veřejné mínění, odborné kompetence a symboly, které ve škole existují, převládají nebo se požadují“³.

Školní třída je formální sociální skupina, utvořená na základě určitých formálních znaků (např. věk, počáteční písmeno příjmení ...). Není anonymní masou, ale celkem skládajícím se z jednotlivých osobností. Kolektiv třídy má určitou vnitřní strukturu, existují zde určité formální vztahy, které jsou stanoveny oficiálně (třídní samospráva), ale i neformální vztahy, které vznikají spontánně a dobrovolně na základě společné práce, společných zájmů a zálib a z toho pramenících sympatií nebo antipatií mezi jednotlivými členy.

¹ <http://www.seminarky.cz/Klima-tridy-a-skoly-2111#popis> s. 9.

² Grecmanová, H. K otázkám výzkumu školního klimatu. s. 175.

³ Skalková, J. Obecná didaktika. s. 230.

Přesto, že je klima školní třídy ovlivňováno řadou vnitřních i vnějších činitelů působících se značnou proměnlivostí, je možno alespoň rámcově vymezit určitou typologii školních tříd:

- vyrovnaná třída, s klidnou pozitivní atmosférou,
- rapsodická třída, která se skládá z několika roztržštěných skupin, kde nelze očekávat systematickou stabilní práci, projevující se velkou variabilitou vzájemných vztahů,
- lhostejná třída, nesourodá, kde nejsou vyhraněny vzájemné pozice členů, třída postrádající pozitivní motivaci,
- opoziční třída, kde vyvstávají časté konfliktní situace ve vztazích učitel a student¹.

Ve třídě se postupně vytváří typická atmosféra, v níž převládají buď prvky kooperativní nebo soutěživé. Vztahy ve třídě jsou buď přátelské nebo rivalské, kdy jsou uspokojovány takové sociální potřeby, jako je potřeba pozitivního vztahu (afiliace) a potřeba prestiže. Potřeba pozitivního vztahu je charakterizována hledáním určitých pozitivních vztahů a partnerské shody, fyzického a vzájemného kontaktu, přátelství, mezilidské shody, nekonfliktní a harmonické atmosféry. Je uspokojována pocitem sounáležitosti a začlenění se mezi ostatní².

Základním předpokladem pro vytvoření žádoucího klimatu školní třídy je nutnost toto klima diagnostikovat. Na základě výsledku diagnostiky je možno uvažovat o změnách v chování studentů v případě, jestliže toto klima není optimální z hlediska utváření sociálního klimatu. Získané informace mohou mít pro učitele velký význam. Poskytují mu zpětnou vazbu o jeho motivačním působení na studenty.

Sociální klima školní třídy lze měřit pomocí několika metod a to od základní školy až po školy vysoké. Vycházejí z nejrůznějších koncepcí, ale ve své podstatě se zaměřují na působení jednotlivých činitelů pozitivně, nebo negativně ovlivňující sociální klima školní třídy³.

V souvislosti se školním klimatem se můžeme setkat i s termínem vyučovací klima. „Vyučovací klima se tvoří ve všech vyučovacích předmětech v rámci interakce učitel – žák, učitel – skupiny žáků atd., tzn. dá se vztáhnout na určitý předmět, určitého učitele... Pod pojmem vyučovací klima se může chápat emocionální tón, který přichází

---

¹ Vykopalová, H. Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování. s. 6.

² Vykopalová, H. Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování. s. 15-16.

³ Vykopalová, H. Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování. s. 49-50.

z interpersonální interakcí, tzn. všeobecně emocionální faktor, který existuje právě v okamžiku, kdy spolu lidé jednají v bezprostředním kontaktu.

Vyučovací klima se vztahuje na emoce, pocity, reakce a zátěže žáků a na vlastnosti třídy jako sociální skupiny a spojují se obsahově s intencemi a strukturami žákovské skupiny, popř. se sociálně emočními vlastnostmi třídy. Vyučovací klima může být však také spatřováno jako aspekt charakteristických požadavků na vyučování tak, jak ho vnímají žáci¹.

Vysvětlit pozitivní školní klima jistě lze, avšak je k tomu vždy zapotřebí pracovat s prostředím školy. Klima je přece jevem závislým na objektivních a subjektivních faktorech prostředí.

„Dá se říci, že na školách s příznivým klimatem se obvykle setkáme s ředitelem, který je empatický, má demokratický přístup k podřízeným, akceptuje je, toleruje a přijímá jejich rozhodnutí, identifikuje se s vlastním „já“. Bývá hodnocen jako tzv. „opravdový člověk“. Dokáže se svobodně a nezávisle rozhodovat, je aktivní a angažovaný. V prostředí školy, kde pracuje takový ředitel, vzrůstá sebedůvěra žáků a jejich sebevědomí. Snižuje se u nich nechuť ke škole. Většinou nedochází k přetěžování žáků ani učitelů. Velmi častá je zde spolupráce mezi všemi zúčastněnými. Učitelé jsou samostatní a méně direktivní. Lépe chápou pocity žáků a více je chválí. Vyvarují se posuzování a kontrol tam, kde to není nezbytně nutné. Snaží se o působivé a účinné vyučování. Jak ředitel, tak učitelé bývají přesvědčeni o tom, že v procesu učení se sami také učí. Vycházejí z toho, že ke kontaktům dospívajících se světem, má škola co říci. Proto se zde vytvářejí rozmanité podněty pro učení, které se realizují také mimo školu ... Hledají se nové metody a formy vyučování, ve kterých žije celé školní společenství. Využívá se problémové a projektové vyučování. Učitelé i žáci se často zabývají obsahem předmětů a otázkami smyslu učení ... Žáci mohou zažít angažovanost, zodpovědnost a úspěch“².

Výše uvedené částečně odpovídá na otázku, jaké by mělo pozitivní klima být. Přehled o rysech příznivého klimatu je nutné doplnit o požadavky žáků, učitelů, rodičů i veřejnosti.

Pozitivní školní klima by mělo podle žáků: umožňovat samostatné objevné učení se, podporovat rozvoj jejich osobnosti, klást požadavky úměrně individuálním

---

¹ Skalková, J. Obecná didaktika. s. 230.

² Grecmanová, H. Vliv prostředí školy na její klima. s. 2.

schopnostem, dávat jim jistotu, že budou akceptováni, umožňovat zažít úspěch, zprostředkovat vědomí, že se k nim přistupuje spravedlivě, dávat jim možnost spoluvytvářet školu atd.

Učitelé se domnívají, že škola by měla být pracovištěm, kde: učitel rád pracuje, může zažít pocit sounáležitosti s ostatními učiteli, může zažít úspěch v oboru, seberealizaci, samostatnost a svobodu v práci, se mu dostane uznání a spravedlivého hodnocení.

Rodiče od pozitivního školního klimatu očekávají: kompetentnost a vstřícnost učitelů, spravedlivé zacházení s dětmi, vhodnou motivaci k učení, individuální podporu každému dítěti, cílevědomou práci školy v kognitivní i emocionální oblasti¹.

Veřejnost od pozitivního klimatu očekává, že žáky připraví k úspěšnému zapojení do pracovního světa, k zodpovědné účasti na veřejném životě, k dodržování sociálních a pracovních norem, morálky a etiky.

2.2 Vztahy ve škole

„Od svého narození se pohybujeme mezi lidmi. Ti na sebe působí, ovlivňují nás. Ovlivňování probíhá různým způsobem. Jednak přímo, osobně, jednak nepřímo, prostřednictvím lidských výtvorů, knížek, obrazů, hudby, architektury apod. Nepřímé ovlivňování probíhá nejen v rovině jednotlivců, ale i v rovině různých kolektivů (rodina, kamarádi, škola, pracoviště), v rovině celé společnosti. Toto působení se neuskutečňuje odděleně, izolovaně, ale v jednom komplexu. Souhrn, komplex lidí a jejich výtvorů nazýváme společenským (sociálním) prostředím.

Mezi společenským prostředím a jednotlivcem se jako mezi dvěma póly uskutečňuje sociální styk, v němž obvykle nejsilnější místo zaujímá styk mezi osobami – styk interpersonální. Tento styk není jednostranný, tj. obě strany, oba póly v něm vystupují aktivně. Přitom stupeň aktivity může být v jednom okamžiku různý.

Souhrn působení, styku mezi jedincem a jeho sociálním prostředím nazýváme společenskou, sociální interakcí. Jde tedy o vzájemné, sociálně psychologické působení lidí, které probíhá na různých úrovních společenské činnosti i na různých úrovních sociálních vztahů. Představuje spojnicí mezi činnostmi lidí a jejich vztahy, uskutečňuje se prostřednictvím sociální komunikace.

---

¹ Grecmanová, H. Vliv prostředí školy na její klima. s. 3.

Potřeba sociální interakce je v lidském chápání vyjádřena osobními vztahy s lidmi, vzájemnou pomocí, porozuměním se členy rodiny, s kamarády, se spolužáky, s učiteli apod. Projevuje se jak přijímáním citových projevů od druhých lidí, tak i opětováním citů, rozvíjením a udržováním sociálního kontaktu.

Sociální interakce umožňuje proces socializace člověka. Jde o proces vrůstání jedince do prostředí, společnosti, který má v podstatě charakter sociálního učení. Produktem procesu socializace je získání specificky lidských vzorců vnímání, cítění, snažení, tedy dovedností, které umožňují jedinci život ve společnosti.

V rámci sociální interakce dochází k určité sociální percepci (vnímání). Ta představuje složitou problematiku vnímání a poznávání světa kolem nás. Je tedy odrazem postupného vztahu každého z nás k okolnímu prostředí. V tomto procesu získáváme řadu zkušeností a uplatňujeme proces sociálního učení¹.

Každá skupina se skládá ze členů, mezi nimiž existují určité vztahy; hovoříme o tzv. interpersonálních vztazích, které vytvářejí ve skupině strukturu určenou mnoha faktory. Struktura vztahů ve formální skupině je dána jejím organizačním rozvržením (např. školní třída, dílna apod.) a zpravidla je dbáno na jeho dodržování. Struktura interpersonálních vztahů v neformální skupině se vytváří jinak, je méně pevná a spontánní. Lze ji zjišťovat výzkumnou technikou, která se nazývá sociometrie.

„Pro úspěšné zvládnutí výchovných situací (o což jde ve škole především – MŠ) není důležitá jen znalost osobnosti žáka, ale významný je také vztah učitele a žáka (domnívám se, že jde o vztah prioritní – MŠ). Student je aktivním partnerem učitele, je spolutvůrcem úspěchu výchovného působení. To však vůbec neznamená, že by význam učitele klesal, právě naopak, jeho role se stává náročnější a odpovědnější.

Činitelé vztahu učitel – žák:

- učitelova osobnost, která má při vytváření vztahu dominantní úlohu. Je určována mnoha faktory (chápáním učitelské role a jejím plněním, motivací pro volbu učitelského povolání, zkušenostmi s učitelskou prací a přirozeně také široce chápavými osobnostními vlastnostmi, včetně faktorů biologických),
- žákova osobnost daná opět všemi individuálními, věkovými a sociálními specifitami,

---

¹ Vališová, A. Asertivita v rodině a ve škole. s. 32-33.

- pedagogická situace, tj. okolnosti, za nichž dochází k interakci mezi učitelem a žákem¹.

„Dobré vztahy mezi učitelem a žákem jsou založeny na vzájemném respektu. Žák si váží učitele pro jeho učitelské schopnosti, osobní kvality, znalosti a profesionalitu (kompetence pedagoga – MŠ); učitel ctí individualitu každého žáka a váží si jeho studijního úsilí. Je důležité uvědomovat si, že respekt pro každého žáka není totéž co jakýsi všeobecný respekt pro třídu jako celek a že učitel svůj respekt umí dávat najevo skutečně každému jednotlivci. Než vztah vznikne, chvíli to trvá. Obvykle je potom třeba projít dvěma stádii:

- v první fázi dosáhnete pozice moci na základě své učitelské role. Jestliže žáci nikdy neberou vaši autoritu v pochybnost, můžete si gratulovat. Učitel musí dát žákům na srozuměnou, že jeho autorita je legitimní, a mají-li se opravdu něčemu naučit, také nezbytná. Musí rovněž umět svou autoritu sebejistě uplatňovat. Postavení učitele pro vás znamená jisté povinnosti, z nichž ovšem plynou i určitá práva (poslušnost, ticho apod.)...,
- druhá fáze vývoje vztahů učitel – žák představuje pozvolný přechod od formální autority k osobní autoritě učitele. Učitel, který s úspěchem vládne formální autoritou podle pravidel a má určité pedagogické schopnosti, si získá úctu žáků. Pokud vše probíhá bez problémů, časem se vztah promění a bude vycházet z osobnosti. Zdrojem učitelovy moci se stane touha žáků vyhovět jeho požadavkům a vytvářet si vlastní představu o sobě prostřednictvím jeho uznání – učitel si vytvořil „osobní autoritu“ ...².

Aby učitel dosáhl „osobní autority“, musí dodržovat následující zásady: projevovat opravdový zájem o práci každého studenta, stanovit jasná pravidla, oslovovat studenty jménem, projevovat studentům úctu tím, že jim bude říkat „prosím“, „děkuji“, nikdy nikoho nezesměšňovat, mít k učení a jeho organizaci profesionální přístup, být trpělivý, projevovat o studenty zájem jako jednotlivce, projevovat zájem o názory, pocity a potřeb studentů, osvojit si klidný a sebejistý styl, který není příliš formální.

---

¹ Řehulka, E. Úvod do studia psychologie. s. 78.

² Petty, G. Moderní vyučování. s. 76-78.

Jestliže se podaří vytvořit vzájemný dobrý osobní vztah, bude vše daleko snadnější a také zábavnější. Vztahy se studenty jsou hlavní odměnou učitelova povolání.

„Když nevznikne vztah studentů k učiteli, vytvoří se „psychická bariéra“, která studentům zabrání, aby se účastnili diskusí, kladli otázky, nebo žádali učitele o pomoc. Rovněž to má nežádoucí vliv na motivaci studentů a spolupráci se třídou. Jména, úsměvy, stejné příležitosti – to jsou neúčinnější způsoby, jak vzniku této bariéry předcházet. Učitel nedosáhne vztahu se studenty, jestliže nedokáže třídu správně vést ... Dobrá organizace ve třídě umožňuje, aby výuka probíhala hladce a na základě pozitivních zkušeností, aby vyrůstaly dobré vztahy“¹.

Studenti VPŠ a SPŠ MV v Praze v rámci studia ZOP tráví ve škole mnoho hodin, můžeme říci po dobu studia mnoho měsíců. To jim dává možnost vytváření studentského veřejného mínění na školu jako instituci, na učitele, učivo atd. To se také projevuje v úrovni vztahů mezi jednotlivými studenty. K těmto vztahům dochází především v konkrétním prostředí třídy a projevují se uskutečňováním specifických pozic a rolí jednotlivých studentů, jejich jednáním a chováním.

V podmínkách organizovaného školního vzdělávání se vytváří množství vztahových vazeb a situací, do kterých se studenti dostávají. Zejména ve školní třídě, během výchovně vzdělávacího procesu, dochází ke každodenní interakci mezi studenty a učiteli. Zde se vytváří nejužší citové vztahy, ale také vzniká a řeší se většina rozporů, konfliktů a nedorozumění a to nejen mezi učiteli a žáky, ale i žáky samými.

Ve třídě je velmi pestrý obraz seskupení studentů. Existuje zde bohatá škála vztahů podle stupně formálnosti, skupinové úrovně (uspořádanost, soudržnost, soulad apod.) podle osobní vyzrálosti, podle náplně činností a společných zájmů, pasivity nebo aktivity apod. Vytvářejí se zde skupiny pozitivně nebo negativně orientované proti jednotlivým učitelům i jednotlivým žákům a s poměrně ustálenými postoji dodržují pravidla nepsaného zákona držet spolu, vzájemně si pomáhat, nekazit zábavu, dodržovat třídní normy chování.

Uvnitř kolektivu, prostoru společné činnosti, vzniká rozsáhlá síť vztahů promítajících se do atmosféry kolektivu, působící na emocionální, intelektuální a morální napětí. Vztahy, které se ve třídě vytvářejí, mohou být prvotní a druhotné.

---

¹ Petty, G. Moderní vyučování. s. 79-82.

Prvotní vztahy vycházejí převážně ze vzájemného výběru partnerů, jedná se o vztahy osobně výběrové a týkají se nejbližších přátel. Vztahy druhotné, tzv. funkční, se vytvářejí z nestejného postavení jednotlivců ve skupině a patří sem všichni členové skupiny, jsou-li „funkcionáři“ třídy nebo nikoliv.

Vztahy mezi žáky – studenty můžeme pro určitou přehlednost rozdělit na vztahy:

- mezi spolužáky – vztahy věkově blízkých lidí uskutečňované ve škole a můžeme říci, že jsou základním vztahem mezi žáky,
- kamarádké – jsou podmíněny společnými zájmy, často také autoritou jednoho z kamarádů, citovým vztahem, vzájemnými sympatiemi i společným hodnocením skutečností. Jsou předpokladem vzniku neformální skupiny a při hlubším citovém prožitku mohou převést ve vztahy přátelské,
- přátelské vztahy – jsou typicky výběrové vztahy založené na intimnějších citových vztazích. Dá se říci, že vznikají ze snahy po uspokojení sociálních a psychických potřeb, z touhy a potřeby svěřit se někomu se svými myšlenkami, postoji, pocity, zájmy, jedná se o vzájemnou pomoc a důvěru,
- kolektivní vztahy – jsou dány příslušností ke kolektivu třídy a projevují se ve vzájemné pomoci, solidaritě, úctě a v odpovědnosti ke kolektivu (třídy).

Poznání těchto vztahů učitelem je velice obtížné i časově náročné, přesto by je měl využívat pro správnější přístup k jednotlivcům, skupinám i k celé třídě. Měl by se o ně zajímat a usilovat o to, aby byly využity pro splnění výchovných a vzdělávacích cílů.

Vztahy mezi učiteli a pedagogickým personálem pronikají také do vztahů, které zaujímá učitel ke studentům a vytvářejí širší výchovně vzdělávací atmosféru. Příznivá a optimistická atmosféra na škole přispívá nejen ke zvýšení výkonnosti studentů, ale rovněž napomáhá vytvářet dobré vztahy mezi učiteli a studenty. Na druhou stranu, existuje-li v pedagogickém sboru nejednotnost, závislost, pesimismus a nezájem, dochází zpravidla dříve nebo později ke konfliktům v sociálních vztazích mezi učiteli a studenty a pokud se promítnou do atmosféry školy, třídy, velmi poškozují pedagogické vztahy a výchovně vzdělávací proces.

Vztahy mohou být **vertikální** (vztahy mezi podřízenými a nadřízenými jako učitel – vedoucí oddělení, učitel – ředitel, vedoucí oddělení – ředitel apod.)

a **horizontální** (vztah mezi jednotlivými učiteli, kteří učí v jedné třídě, mezi vedoucími oddělení, učitelem – vychovatelem apod.). Utváření vhodných vztahů podmiňují někteří **činitelé**:

- osobnost ředitele a jeho schopnost důsledně uplatňovat principy řízení, náročnost, styl jeho práce, odborná a pedagogická úroveň, mravní úroveň a z toho vyplývající autorita. Tak jako určujícím činitelem pedagogických vztahů a pedagogické atmosféry ve třídě je učitel, tak v pedagogickém sboru to je ředitel, který má kladné vztahy posilovat a po této stránce být také vzorem,
- individuální vlastnosti účastníků vztahů (vztahy mezi zkušenějšími učiteli a učiteli začínajícími, učiteli a učitelkami, mezi staršími a mladšími učiteli apod.),
- vztahy ovlivňuje i početnost pedagogického sboru, velikost školy, prostředí školy, hodnocení školy veřejností, prestiž školy, typ a zaměření školy apod.,
- vztahy mezi školou a výchovnými a vzdělávacími institucemi mimo školu.

Kvalitnějším vztahům napomáhá i dělení početného sboru na určité profesní skupiny dle profesního zaměření jednotlivých oddělení.

Pedagogický sbor každé školy tvoří pracovní skupinu, která má svůj individuální charakter, jenž vyplývá ze způsobu jednání a myšlení členů, z jejich zkušeností a názorů na výchovu a vzdělání, na studenty, vedení školy i nadřazené kontrolní a poradenské orgány.

Při denní práci ve škole může docházet často ke konfliktním situacím, při nevhodných postupech konfliktům kompetenčním, při diametrálně odlišných názorech starších a mladších konfliktům generačním, psychologickým, sociálním, latentním, postojovým, názorovým, morálním apod. Nevyřešené konflikty a vyhocené spory vyvolávají emocionální nesoulad, rivalitu, napětí, vzájemnou nevraživost, snižují výkon a vedou k poruchám zdraví.

Pedagogický vztah nemůžeme posuzovat jako zcela bezproblémový. O jeho složitosti nás přesvědčuje např. míra společenských názorů na výchovu a vzdělání, a proti tomu existující objektivní připravenost a schopnost pedagogů a studentů těmto požadavkům vyhovět.

VPS a SPŠ MV v Praze v rámci své činnosti také udržuje a rozvíjí vztahy a spolupráci se strategickými a dalšími partnery (viz kap. 1) při realizaci výchovně vzdělávacího procesu. Na podkladě spolupráce s těmito partnery (v některých případech

je partner zároveň i zákazníkem) se snaží škola garantovat kvalitu výchovně vzdělávacích procesů na vysoké úrovni. K tomu jí napomáhá pravidelná komunikace a zpětná vazba od těchto partnerů (zákazníků).¹

2.3 Školní komunikace

„Není možné nekomunikovat – je jeden z nejznámějších výroků Paula Watzlawicka, předního teoretika komunikace. Člověk stráví komunikováním značnou část svého aktivního života... Komunikace představuje prostředek, jímž jsou lidé v organizaci vzájemně propojeni, aby mohli dosáhnout společného cíle...“²

Podle Krause je „komunikace proces, při němž si v přímém i nepřímém sociálním kontaktu sdělujeme informace a významy. Představuje veškeré spojení člověka se světem, umožňuje získat informace o dějích, vzájemné dorozumívání i výměnu emocionálního obsahu“³.

Proces komunikace se uskutečňuje především prostřednictvím jazyka, tj. na úrovni verbálního sdělování. Aktivně se ho zúčastňuje osoba sdělující určitý obsah (komunikátor) a osoba přijímající určitý obsah (komunikant). Role obou osob se může měnit, jde-li o dialog, nebo může setrvávat, jde-li o monolog. Obsah sdělení (komuniké) může sledovat různé cíle (zprávy a informace, postoje k problému i posluchači, náznak dalšího průběhu, žádosti apod.). **Samotný proces komunikace můžeme rozdělit do 7 etap:**

- v první etapě se objevuje myšlenka, nápad, tzn. určitý obsah sdělení,
- ve druhé fázi dochází k „zakódování“, tzn. formulaci myšlenky vhodnými slovy, gesty, znaky apod.,
- třetí fáze představuje vyslovení, vyjádření zakódovaného obsahu,
- ve čtvrté fázi dochází k přenosu obsahu od komunikátora ke komunikantovi,
- pátá fáze je zachycení sdělení příjemcem,
- v šesté fázi dochází k „dekódování“ sdělení, k vyložení si obsahu (i interpretaci),
- závěrečná fáze zpravidla představuje akci příjemce, tzn. určité chování po přijatém sdělení.

¹ Výroční zpráva o činnosti VPŠ a SPŠ MV v Praze – školní rok 2006/2007 s. 16 – 17.

² Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 165.

³ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 119.

„V průběhu komunikace dochází k vzájemnému ovlivňování jejích účastníků. Významnou stránku komunikace z tohoto pohledu představuje její obsah, tedy to, co sdělujeme. Důležitý je však také způsob, jak to sdělujeme, a v neposlední řadě hraje roli také to, jak při tom vypadáme, jak se tváříme a jak vystupujeme. Pokud s někým komunikujeme, měli bychom se zaměřovat zejména na rozpor mezi tím, co je nám sdělováno verbálně a jaké jsou signály neverbální“¹.

Můžeme rozlišovat řadu druhů komunikace. Podle Krause rozdělujeme komunikaci na:

- přímou a nepřímou (tzn. tváří v tvář, nebo prostřednictvím telefonu, e–mailem...),
- jednostrannou a dvoustrannou (podle množství zpětné vazby),
- dyadickou (ve dvojici), nebo skupinovou, případně hromadnou (masovou), verbální a neverbální (podle toho, zda je obsah zprostředkován pomocí slov, nebo mimiky, gestikulace, pohyby těla, dotyky, vzdáleností komunikujících, zbarvením hlasu, tempa řeči, pauzy apod.)².

Mareš a Křivohlavý hovoří o třech skupinách kanálů:

- verbální, tedy slovní komunikace,
- neverbální, tedy mimoslovní komunikace,
- komunikace činem.

Ke komunikaci činem lze říci, že se v běžném životě komunikuje činem velmi často: člověk něco dělá, ač by to dělat neměl, nebo nedělá, ač by to dělat měl, nějak se chová v určité situaci apod.

Komunikační hodnotu mají i některé činy studentů a učitelů. Komunikovat může svými činy i celá třída. Při příchodu učitele se studenti uklidní, povstanou, nebo na příchod učitele také téměř nereagují, udržování třídy v čistotě, ukázněnost, popřípadě neukázněnost při mimoškolních akcích apod.

Svými činy komunikuje také učitel, když např. ohlásí zkoušení a poté nezkouší, nebo naopak zkouší o den dříve apod.³

---

¹ Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 188.

² Kraus, B. Sociální pedagogika. s. 121.

³ Mareš, J., Křivohlavý, J. Komunikace ve škole. s. 18-19.

Komunikaci také můžeme rozdělit do několika druhů podle toho, jaké významné, nápadné znaky v nich převládají. Existuje několik možných kritérií takového rozdělení méně užívaných. Helus uvádí 5 kritérií:

- komunikace verbální versus neverbální – v tomto případě jsou kritériem převažující komunikační prostředky. Můžeme, v případě komunikace slovní (verbální), komunikovat pomocí slov, tedy řeči a v případě komunikace neverbální pomocí neslovních, neřečových prostředků. Zpravidla jsou oba tyto prostředky v běžných situacích zastoupeny, avšak jeden z nich převládá, je určující,
- komunikace harmonická versus konfliktní – pro harmonickou komunikaci je typické, že osoby dospívají v průběhu komunikace k souladu zájmů, uspokojení potřeb, při komunikaci konfliktní dochází naopak k rozepřím a disharmoniím, které se vyhrocují, čímž narůstá nespokojenost se vztahem, vznikají pocity frustrace, hrozí rozpad vztahu, vzájemné napadení apod.,
- komunikace soutěživá (kompetitivní) versus spolupracující (kooperující) – v soutěživé komunikaci jde o překonání jednoho partnera druhým, o prokázání „kdo z nás“ je lepší, výkonnější, zdatnější. Na rozdíl od konfliktní hrají v tomto případě významnou roli pravidla, kterými se soutěžící členové vztahu řídí. Ve spolupracující komunikaci jde o rozdělení úkonů odpovídajících společnému záměru, vychází si vstříc, poskytování vzájemné pomoci,
- komunikace kooperativně – kompetitivní – příkladem je situace, kdy členové družstva mezi sebou navzájem spolupracují, ale s jiným družstvem soutěží. U spolupracujícího družstva si členové výrazněji uvědomují závislosti a povinnosti, intenzivněji prožívají vzájemnou sounáležitost,
- komunikace formální versus neformální – při formální komunikaci ustupují city více či méně do pozadí, rozhodující roli přejímá to, čím se partneři vztahu společně zabývají, jaký úkol řeší, oč jim věcně jde. Důležitá je zde přítomnost neosobního hlediska (např. interakce lékařů a sester při chirurgickém zákroku, ...). Při neformální komunikaci partneři převážně komunikují na základě osobních hledisek a zájmů, vzájemných sympatií a antipatií, citů, lásky, obdivu, soucitu, či nenávisti, podrážděnosti (zamilovaná dvojice nebo rozhádaní sousedé apod.)¹.

„Komunikace, pokud nejsou jen užitkovými, nahodilými událostmi, probíhají v interakčně – komunikačních sledech, sekvencích či řetězcích... Sledy komunikací

---

¹ Helus, Z. Psychologie pro střední školy. s. 87-92.

v ustálených a dlouhodobých vztazích (např. ve škole, v rodině) nabývají charakteristických forem, respektive v určitých převažujících tendencích. Ty pak mají větší či menší formativní účinek na komunikující partnery – na jejich rozpoložení, výkon i vývoj, a to jak v kladném, tak i záporném směru¹.

Jednou z nejužívanějších forem sociální komunikace je **rozhovor**. Je pro něj charakteristické, že se ho účastní nejčastěji dvě osoby a v jeho průběhu dochází mezi mluvčím a posluchačem k výměně rolí. „Při tom je důležité, aby posluchač skutečně naslouchal mluvčímu, a nejen to, pro úspěšnou komunikaci je rovněž důležité, aby naslouchal aktivně. Pak můžeme hovořit o dialogu. Rozhovor se totiž stává dialogem teprve tehdy, když oba účastníci mají dobrou vůli vzájemně společně otevřeně komunikovat a vzájemně respektovat stejná práva pro obě strany, když dovedou respektovat a mít v úctě jeden druhého“².

Na základě dlouhodobých pozorování a výzkumů mezilidské komunikace byla definována **řada pravidel, tzv. asertivních práv**. „Jde o přirozená práva každého člověka být sám sebou, ale ne na úkor druhých, nýbrž vedle nich, mezi nimi, s nimi a pro ně. Neměl by proto nikdy potlačovat svou přirozenost, ale měl by současně vždy ve svých projevech respektovat i přirozenost ostatních“³.

Asertivní přístup se v komunikační rovině projevuje zejména v následujících sociálních dovednostech: umět se spontánně projevit, zvládnout přiměřenou míru sebeotevření, umět prosadit oprávněný požadavek, umět požádat o laskavost, umět odmítnout bez nadbytečných omluv a vysvětlování a bez nadbytečných pocitů viny, umět poskytnout zpětnou vazbu (zvláště kritiku), umět zpětnou vazbu přijmout.

Cílem asertivní komunikace s druhým by nemělo být pouze vlastní prosazení, ale dosažení přijatelného kompromisu a to za využití různých asertivních technik (tzv. obehnaná deska, technika „otevřených dveří“, asertivního dotazování, sebeotevření, umět si říci o laskavost)⁴.

K naplnění jedné z hlavních funkcí našeho komunikování, mezi které patří:

- informovat (funkce informativní) – předat zprávu, doplnit jinou, „dát ve známost“, oznámit, prohlásit ...,
- instruovat (funkce instruktážní) – naučit, zasvětit, navést, dát recept ...,

¹ Helus, Z. Psychologie pro střední školy. s. 91.

² Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 186.

³ Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 196.

⁴ Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 196-197.

- přesvědčit (funkce persuasivní) – získat někoho na svoji stranu, zmanipulovat, ovlivnit, aby adresát změnil názor ... ,
- pobavit (funkce zábavní) – rozveselit druhého, sebe, rozptýlit, „jen tak si popovídat“ ...¹,

je nezbytné zvolit vhodný komunikační systém:

- intranetový – systém vnitřní elektronické pošty, jehož výhodou je, že může být rychle přenášena velkému množství pracovníků,
- písemný (časopisy a noviny organizace, věstníky, nástěnky) – má své nezastupitelné místo vzhledem k množství uchování informace ve stejné kvalitě, pro běžnou každodenní písemnou komunikaci se využívá e-mail, nicméně důležitá sdělení jsou stále svěřována papíru,
- ústní (zejména porady) – umožňuje partnera v komunikaci ovlivňovat, zajišťuje lepší porozumění, ovlivňuje spokojenost pracovníků, jde o formu mezilidské interakce, tedy vzájemného ovlivňování, kdy obě zúčastněné strany mají možnost se vyptávat a vysvětlovat a dosáhnout tak vzájemného porozumění².

Zvláštním případem sociální komunikace je komunikace, která sleduje pedagogické cíle, pomáhá vychovávat a vzdělávat – **komunikace pedagogická**.

Pedagogická komunikace bývá definována jako vzájemná výměna informací mezi účastníky výchovně vzdělávacího procesu, která slouží výchovně vzdělávacím cílům. Informace se v ní zprostředkovávají jazykovými a nejazykovými prostředky. Má stránku obsahovou, procesuální a vztahovou.

Optimální pedagogická komunikace „je komunikace při procesech vzdělávání a výchovy, která plní určité pedagogické funkce. Pokud je plnohodnotná a optimální, pak zajišťuje příznivé emocionální klima pedagogického procesu, optimalizuje vztahy mezi učitelem a žáky i žáky navzájem, umožňuje řídit sociálně psychologické procesy v kolektivu, vytváří nejlepší podmínky pro rozvíjení motivace žáků a tvořivých stránek jejich učení, formuje osobnost žáků správným směrem a dovoluje co nejlépe pedagogicky využít zvláštností učitelovy osobnosti“³.

¹ Vybíral, Z. Psychologie lidské komunikace. s. 23.

² Armstrong, M. Řízení lidských zdrojů. s. 664-667.

³ Mareš, J., Křivohlavý, J. Komunikace ve škole. s. 25.

Pedagogická komunikace vychází z obecných zásad verbální a neverbální komunikace a svým způsobem je specifická. Každý dobrý pedagog, který dovede vysvětlovat učivo tak, aby bylo pochopeno a dovede své žáky motivovat, by měl vedle svého pedagogického talentu a svého charakteru a hlubokých znalostí uplatňovat i dramatické schopnosti, měl by být i hercem.

Ve vzdělávání dospělých je zvláště důležité volit optimální metody, naučit studenty se co nejekonomičtěji učit. Velký význam má i tzv. zpětná vazba, tj. jakási kontrola, jak bylo látce porozuměno a jak je samotné téma ovlivnilo. Rovněž je důležité navázání citové vazby pedagoga s posluchačem. Každý dobrý učitel by měl být akceptující a empatický (zvláště ve vztahu ke všem posluchačům, neupřednostňovat své oblíbené)¹.

Metody používané v pedagogické komunikaci můžeme rozdělit na:

- slovní metody – 1) přednáška, při níž pedagog prezentuje poznatky v souvislém a logicky uspořádaném projevu s využitím svých hlubokých znalostí odborných i znalostí z oblasti verbální a neverbální komunikace. 2) metody dialogické – komunikační aktivita je rozložena mezi učitele a studenty, je zde dána možnost posluchačům sdělit své názory, učí se naslouchat druhým a respektovat je. Cílem každého dialogu je hledat a najít společnou řeč, porozumění, dohodu a dobrat se pravdy. Dialog je nejkvalitnější formou rozhovoru, při kterém se vytvářejí a přetvářejí vztahy mezi účastníky a také se v něm odrážejí vzájemné vztahy,
- aktivizující a participativní výukové metody, mezi něž patří diskusní metody, brainstormingové metody, situační a inscenační metody, psychologické a didaktické hry.

Slovo je pro učitele pomůckou pro nejrychlejší a nejefektivnější předání požadovaných informací. Pokud však hovoří pouze pedagog a studenti nejsou zapojeni (neparticipují na výuce), jejich pozornost postupně klesá. Diskusní metody mají sloužit k tomu, aby aktivizovaly studenty, aby se studenti podíleli (participovali) na výuce. Tím se dá zvýšit jejich pozornost a výuka může dostat jinou kvalitativní úroveň.

Brainstorming („bouření mozků“), jako kreativní technika je založena na využívání nápadů, různých možností a aspektů řešení, které se nabízejí až po posouzení a vyhodnocení nápadů.

---

¹ Rogošanová, L. Sociální komunikace (pedagogická). s. 15.

Podstatou situačních metod je řešení problémové situace na základě konfrontace názorů a postupů aktérů. Studenti jsou vedeni k samostatnému rozhodování, při kterém se projevují i osobnostní povahové rysy, způsob myšlení, téma, stres apod., učí se rovněž empatii a akceptaci.

U inscenačních metod nejde jen o diskusi o problému, ale o jeho řešení určitým jednáním, chováním, dramatickou formou, studenti se učí přímým prožitkem a vlastní zkušeností.

Didaktické hry lze v podstatě uplatnit ve všech vyučovacích předmětech, kdy je student veden hrou k určitému vzdělávacímu cíli.

Inscenační, didaktické a psychologické hry vedou k rozvoji osobnosti jako celku, jsou nejen časově náročnější, ale kladou zvláště velké nároky na pedagoga¹.

Průběh pedagogické komunikace je do značné míry ovlivněn tím, jaká jsou ustanovena pravidla. Tato jsou školou dána a většinou formulována ve školním řádu, společností (rozpoznatelné zkušeným pedagogem v chování žáků daných odlišnou kulturou, náboženským přesvědčením ...) a výsledkem složitého procesu střetu zájmů mezi učitelem a žáky (vzájemné poznávání, benevolence učitele ...)².

Dle Mareše a Křivohlavého má učitel ve třídě právo: přerušit žáka a kdykoliv si vzít slovo, mluvit s kým a kdy chce (s jednotlivcem, skupinou, třídou), rozhodnout o tématu komunikace, tj. mluvit o čem chce, mluvit jak dlouho chce, mluvit kde chce v rámci učebny, mluvit pro něho ve vhodné pozici (při chůzi, ve stoje, vsedě, zády k posluchačům ...).

Na druhou stranu platí pro žáky v rámci hromadného vyučování velmi přísná pravidla: žák může hovořit pouze tehdy, když mu učitel udělí slovo, žák může mluvit pouze s tím, kdo mu byl určen, může mluvit jen tak dlouho, jak mu bylo určeno a pouze o tom, co mu bylo určeno, může mluvit jen na určeném místě a v pozici, která mu byla stanovena.

Výše uvedená pravidla chování žáků ve třídě mají sloužit k zajištění maximální spolupráce a zamezovat rušivému chování žáků, zajišťovat bezpečnost a příjemné pracovní klima, zamezovat rušení ostatních a také udržovat přijatelnou úroveň slušnosti a zdvořilosti mezi žáky a zaměstnanci školy.

---

¹ Rogožanová, L. Sociální komunikace (pedagogická). s. 17-25.

² Nelešovská, A. Pedagogická komunikace v teorii a praxi. s. 30-31.

Rozdílná pravidla komunikace se pochopitelně podílejí na rozdílném sociálně psychologickém klimatu školy i konkrétní školní třídy a měla by být vytvářena společně učiteli i žáky¹.

Škola, respektive její vedení a učitelé, může komunikovat se svými studenty a předávat jim informace různými způsoby. Nové formy komunikace a předávání informací vyžadují po škole a učitelích nové dovednosti, ať v rovině komunikační, tak v rovině práce na počítači. Učitelé a vedení otevřené a komunikující školy běžně se žáky komunikují přes mobilní telefony, i v podobě krátkých textových zpráv (SMS), e-mailovou poštou, třídní učitelé komunikují v tzv. komunikačních hodinách, řada učitelů má vypsané konzultační hodiny, informace jsou předávány přes webové stránky školy, či školní noviny nebo časopis.²

Osvědčeným prostředkem komunikace a dobré vzájemné informovanosti ve VPŠ a SPŠ v Praze mezi vedením školy, zaměstnanci a studujícími jsou pravidelné měsíční besedy s vedením školy.³

Ředitelem školy jsou stanoveny pravidelné měsíční porady vedení školy, které se konají v souladu s plánem porad. Součástí těchto porad je prostor pro aktivní angažovanost v činnostech zlepšování, pro jejich připomínky, návrhy na inovace, návrhy a připomínky ze strany podřízených pracovníků apod. Obdobně se konají i týdenní operativní porady vedení školy a předmětem jsou úkoly operativního charakteru a kontrola jejich plnění. Mimořádné operativní porady vedení školy jsou pak svolávány ředitelem školy podle aktuálnosti úkolů.

Vedení jednotlivých úseků (oddělení) plánují a provádějí měsíční, týdenní (operativní) porady (pedagogické porady) na základě vlastních plánů a to obdobně jako jsou plánovány výše uvedené porady ředitele školy. Vedoucí oddělení podle potřeb nepravidelně organizují i krátké operativní porady s celým oddělením nebo s konkrétními pracovníky oddělení, na kterých jsou projednávány naléhavé úkoly, nebo sděleny aktuální informace, které nesnesou odkladu.

Pro posilování kultury organizace je využíván i školou zpracovaný krátký dokumentární film o škole. S tímto filmem mají možnost se seznámit zaměstnanci i zákazníci; je prezentován při každém nástupu nového běhu ZOP, při důležitých

---

¹ Mareš, J., Krivohlavý, J. Komunikace ve škole. s. 32-35.

² <http://www.rvp.cz/clanek/679/612> s. 1.

³ Výroční zpráva o činnosti VPŠ a SPŠ MV v Praze – školní rok 2006/2007 s. 16.

návštěvách apod. Tento film dokumentuje prostředí, kde se škola nachází, jednotlivé objekty školy a její činnosti.¹

Denní styk je řešen cestou lektorů a instruktorů oddělení výchovy a výcviku i cestou třídních učitelů jednotlivých předmětových oddělení. Tito pracovníci mají k dispozici všechny studenty při každodenních ranních a poledních nástupech. Zde s nimi řeší jejich požadavky, návrhy, problémy či připomínky. Komunikace probíhá dále v rámci jednotlivých vyučovacích hodin (bloků). Je zde odbourána nadřazenost učitele a podřízenost studenta a snaha budovat vztahy na tzv. partnerství. Většina studentů tento přístup vítá, napomáhá k lepší komunikaci. Nemalou úlohu v komunikaci sehrává také třídní správa (starší třídy a jeho zástupce, studijně personální referent, finanční a sportovní kulturní referent).²

Komunikace mezi učiteli a studenty se rozvíjí také v setkáních mimo pracovní dobu (neformální setkání např. v restauraci při dobré večeři, návštěvě kina či jiného zábavního centra, zvláště při využití nabídky FKSP) a v rámci konzultačních hodin, kdy má student možnost z jakéhokoli důvodu si dojít za svým učitelem za účelem vyřešení záležitostí spojených s učením, se třídou, školou, ale i osobních problémů. Je nezbytné, aby si učitel našel vždy čas na setkání se studentem, pokud jím bude osloven.

Ke sdělování informací je využíván i klasický způsob – nástěnka. Tyto jsou umístěny na přístupových místech, prostorách, kde studenti nejčastěji procházejí a jsou aktuálně doplňovány.

K většímu rozvíjení komunikačních spojení jak v horizontální, tak vertikální podobě přispívá informační Zpravodaj školy, který vydává personální oddělení každý měsíc. V pravidelných rubrikách se věnuje aktuálním otázkám života školy, informuje o nástupu a skončení pracovního nebo služebního poměru, dále uvádí změny v hodnostech, v pracovním nebo služebním zařazení zaměstnanců a nabízí volná místa ve škole. Ve Zpravodaji jsou zaměstnanci školy a studenti informováni o změnách v pracovně právních předpisech, právech a povinnostech zaměstnavatelů i zaměstnanců a dalších zajímavostech. Zpravodaj je distribuován na všechna oddělení školy a lze se s ním volně seznámit na nástěnce předmětových oddělení.³

---

¹ VPŠ a SPŠ MV v Praze – Sebehodnotící zpráva 2004 s. 15-25.

² Pokyn Ř SPŠ MV v Praze č. 16 s. 1-2.

³ VPŠ a SPŠ MV v Praze – Sebehodnotící zpráva 2004 s. 51.

Škola má rovněž své vlastní webové stránky (intranet + internet), kterými provádí svoji prezentaci a sděluje změny procesů všem svým partnerům, zákazníkům a spolupracovníkům. Staly se rovněž důležitým zdrojem pro studenty a výrazně zlepšily informovanost a komunikaci mezi učiteli a studenty.¹

„Efektivní je taková komunikace, při které za vzájemného respektování partnerů dochází k účelné výměně informací mezi subjekty, které jsou schopny věcně správného kódování a dekódování a dokáží si rovněž poskytovat (akceptovat) odpovídající zpětnou vazbu. Efektivitu komunikace podmiňuje také správné chápání komunikačního kontextu, rozvinuté komunikační dovednosti a v neposlední řadě i pozitivní orientace jejich účastníků. Jde o takový přístup ke skutečnosti, v jehož rámci účastníci komunikace vidí její jednotlivé stránky jako inspirující, poskytující příležitosti a výzvy. V mnohem menší míře pak interpretují různé záležitosti práce a života jako neřešitelné problémy“².

2.4 Volnočasové aktivity ve škole

„Nejenom prací živ je člověk, říká staré přísloví a má pravdu. Při tělesné i duševní práci člověk vydává energii, ve svalech vznikají chemické látky, které vyvolávají pocit únavy, a člověk potřebuje určitý čas k jejich odbourávání a zotavení. Dobře, ale i činnosti, které člověk využívá k zotavení a obnovení svých tělesných i duševních sil, říkáme rekreace. V jiném smyslu míníme tímto termínem i využití volného času ve vhodném prostředí a způsobem, který člověku vyhovuje“³.

Volný čas můžeme definovat jako „čas probíhající mimo pracovní povinnosti, se kterým může člověk nakládat dle vlastního uvážení, zájmů a svobodného rozhodnutí. Čas, který zůstane člověku po naplnění povinností vyplývajících z pracovních a rodinných rolí a saturace fyziologických potřeb. Čas, který je věnován relaxaci, kulturnímu, tělesnému a duševnímu rozvoji jedince event. i naplňování dobrovolně přijatých společenských rolí“⁴.

Volný čas lze odvodit z času, jako časové kategorie následně:

- pracovní čas (spojen s prací – profese a ostatní práce),

¹ VPŠ a SPŠ MV v Praze – Sebehodnotící zpráva 2004 s. 75.

² Bedrnová, E., Nový, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení. s. 197.

³ Švec, F. Člověk a prostředí. s. 205.

⁴ Palán, Z. Lidské zdroje – výkladový slovník. s. 228.

- mimopracovní čas – vázaný čas (uspokojení základních biologických potřeb – spánek, rodina, jídlo, cesta do práce ...),
- volný čas – čas, o kterém můžeme volně a svobodně rozhodovat (snad nejlépe ho vystihuje věta: „Mohu, ale nemusím“).

Samotný jev označovaný jako volný čas lze chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi a tedy zahrnuje nejen odpočinek, rekreaci a zábavu, ale i zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost apod.

„V pedagogické vědě jsou vedle akademicky uznávaných disciplin i některé, jež nemají renomé „vysoké vědy“, tj. jsou většinou považovány za teoreticky méně zajímavé, příliš s praxí spojené oblasti. Tak tomu donedávna bylo ... s disciplinou nazývanou „**pedagogika volného času**“. Avšak jakékoliv přezírání nebo nedoceňování této discipliny není na místě, ba dnes je dokonce škodlivé. Pedagogika volného času se totiž zabývá neobyčejně významnou součástí života dětí a mládeže – stručně řečeno tím, co dělají, když nejsou ve škole. Protože je známo, že tento mimoškolní čas lze vyplnit velmi odlišnými způsoby – od přípravy na školu, kulturních nebo sportovních aktivit až po kriminální činnost – má pedagogika volného času vysokou společenskou důležitost a nároky na její vědecké základy vzrůstají¹.

Pedagogika volného času se snaží, mimo popisu činností, trávení volného času ovlivňovat. Vede žáky, studenty i dospělou populaci k chápání toho, jak lze trávit volný čas, aby byl pro jedince prospěšný, aby kultivoval a usměrňoval jeho individuální zájmy a přinášel mu zároveň pocit uspokojení a seberealizace.

Volný čas je také nejvhodnější dobou pro uplatňování zásad zdravého životního způsobu, který přímo souvisí se základními funkcemi volného času:

- regenerační a zdravotně hygienická funkce má za cíl obnovu sil a udržení fyzického a duševního zdraví,
- vzdělávací a sebevzdělávací funkce přispívá k rozvoji osobnosti, zahrnuje fyzické i duševní aktivity, získávání nových poznatků hlavně v oblasti zájmových činností,
- kompenzační funkce – znamená kompenzaci pracovního zatížení a regeneraci sil, uvolnění (např. aktivní odpočinek po náročné duševní práci),

---

¹ Oúroda, K. Základy pedagogiky. s. 95.

– socializační funkce – pocit osobního uspokojení, vlastní prospěšnosti a společenského uplatnění¹.

„Dnes je u nás, na rozdíl od zemí s rozvinutým trhem práce, dosud frekventovaná otázka, kolik si vyděláte? Zájem o výši výdělku a případný úspěch ve výkonu placené profese dominuje. Společenské uznání by však nemělo být získáváno jen na základě kariéry a vysokého konta. Měla by se zvýšit frekventovanost otázek jiného typu. Z našeho pohledu by byly potřebné otázky: Jaké máte zájmy mimo placené zaměstnání? Jak se angažujete sociálně? Co děláte ve volném čase?“²

Provozování pedagogiky volného času se nabízí ve škole na základě kvalitního kurikula, školního vzdělávacího programu s prostorem pro praktické činnosti, s poskytnutím více volného času studentům a více volného prostoru učitelům. Předpokladem je partnerský vztah mezi studenty a učiteli a převládat v blocích pro volný čas by měla spontaneita, kreativnost a radost, studenti by se měli učit naslouchat druhému, problémy analyzovat a řešit vlastní cestou, komunikovat, prakticky myslet, být schopni konsensu a života ve skupině.

„Učení ve volném čase a pro volný čas by nemělo být doménou jen hlavy, ale také srdce a vůbec celého těla“³.

Jednou z funkcí výchovného zařízení (a tím škola bezesporu je), je funkce rekreační (relaxační), která se realizuje především mimo vyučování, tedy ve sféře volného času. „Zdá se, že není nejšťastnější, jestliže škola tuto funkci pouští ze zřetele ... a přenechává ji jen specifickým zařízením. Školy by se ovšem měly zamýšlet třeba i nad tím, jak vytvořit ve svých prostorách co nejlepší podmínky, za nichž by jejich žáci trávili přestávky, či jiný volný čas...“⁴.

Nedostatek zařízení a příležitostí vhodně umožňujících využít volný čas vede k tomu, že mladiství se spoustou elánu a sil bloumají po ulicích a vybíjejí přebytek energie mnohdy tím nejméně vhodným způsobem.

Volný čas studentů v rámci ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze je stanoven školním řádem a pracovním režimem školy. Vyučování začíná v pracovních dnech (pondělí až pátek) vždy v 07.15 hodin a končí zpravidla v 15.15 hodin. V pátek je výuka ukončovaná ve 12.15 hodin. Každý den před začátkem vyučování probíhá v 06.55 hodin

¹ Kraus, B. Sociální pedagogika II. s. 64.

² Kraus, B., Poláčková, V. et. al. Člověk – prostředí – výchova. s. 165.

³ Kraus, B., Poláčková, V. et. al. Člověk – prostředí – výchova. s. 170.

⁴ Kraus, B. Základy sociální pedagogiky. s. 103.

nástup všech studentů, kde je prováděna zvláště prezentace, kontrola ústroje a celkové připravenosti na výuku. Odpolední nástup po skončení výuky se neprovádí.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že volný čas studentů ZOP je od ukončení výuky v 15.15 hodin do 06.55 hodin druhého dne. Na víkend studenti areál školy opouštějí a nastupují opět v pondělí. Vzhledem k tomu, že školní řád a ubytovací řád školy umožňuje studentům trávit noční hodiny mimo areál školy, mají studenti volného času relativně dost.

Studenti se v rámci řízení mimovýukové činnosti mohou zúčastňovat sportovních a kulturních akcí uspořádaných školou, využívat sportovní a kulturní zařízení školy a zapojovat se do činnosti doplňkového modulu. K individuální sportovní a kulturní činnosti mohou žáci využívat určená zařízení školy při dodržování ustanovení denního řádu, pracovního režimu a provozních řádů jednotlivých zařízení. Mohou se podílet na činnosti Sportovního klubu policie.¹

Sportovní klub policejní školy nabízí činnost v řadě kroužků doplňkového programu. Jedná se o kroužek střelectví, trenažérová střelba, posilování, volejbal, fotbal a futsal, nohejbal, sebeobrany, boxu, paintbolu, judo, kriminalistika, videokamera, počítače, florbal a lední hokej.

Sportovní klub je členem UNITOP Policie ČR a evidence členské základny je vždy aktualizována dvakrát do roka – k 1. 4. a k 1. 10. vždy v návaznosti na nástup nových policistů ZOP. Pravidelně se podílí na organizaci přeboru škol MV v lyžování, kopané, sálové kopané, plavání, dále se podílí na akcích pro vlastní členy – především soutěží ve střelbě, sálové kopané, volejbalu, nohejbalu. Někteří členové jsou zařazováni i do reprezentačních výběrů Policie ČR.²

Studenti ve svém volném čase mohou navštěvovat rovněž dvě knihovny v areálu školy, přičemž jedna je vybavena počítačovou technikou s propojením na internet. Rovněž jsou na každém patře ubytovacích budov klubovny s barevnými televizory. Studenti také využívají nabídku akcí FKSP. Mimovýuková činnost studentů probíhá vždy pod řízením a dohledem určeného pracovníka školy.

Jak již výše uvedeno, školní a ubytovací řád nevyžaduje přítomnost studentů ve škole v nočních hodinách, a proto jsou velmi často využívané aktivity studentů směřovány mimo areál školy, do samotného města. Toto jim umožňuje návštěvu řady

---

¹ Školní řád SPŠ MV v Praze čl. 6.

² Zpráva o činnosti Sportovního klubu policejní školy za rok 2007.

kulturních a sportovních podniků a akcí, možnost různých oslav a setkání se svými rodinnými příslušníky, kamarády, známými. Dosažitelnost umožňuje blízkost a četnost spojení prostřednictvím MHD. Nevýhodou a jistým rizikem trávení volného času mimo areál školy je nutnost účasti na ranním nástupu, kdy případná neúčast či zpoždění a určitá únava studenta bývá řešena i kázeňsky.

Každý z nás chápe volný čas trochu rozdílně, ale dá se říci, že si pod ním zpravidla představujeme něco příjemného. Pro někoho je příjemnou představou to, že ve volném čase nemusí dělat nic, jiný si naopak vybaví spoustu oblíbených činností, které by ve svém volném čase dělat chtěl.

Neměli bychom však opomíjet tu skutečnost, že volný čas nám má sloužit k odpočinku, regeneraci a načerpání nových sil do naší další práce. Myslím si, že toto je zvláště mladou generací a studenty často opomíjeno ve snaze „žít a užít si“.

3. Průzkum spokojenosti studentů

V procesu vzdělávání a výchovy začínajících policistů je třeba takových pedagogických pracovníků, kteří jsou ochotni a schopni experimentovat, převzít odpovědnost, objektivně posuzovat situaci a studenty bez subjektivních záměrů, schopni rozhodovat se podle objektivních potřeb a následně podle vlastního rozhodnutí, jednat a utvářet vhodné prostředí ve škole. Pokud probíhá komunikace optimálně, pak zajišťuje příznivé emocionální klima nejen ve vyučování, ale na celé škole, vytváří dobré podmínky pro rozvíjení učební motivace studentů, pro dosahování vhodných učebních výsledků, pozitivně působí na vytváření vztahů nejen ve třídě, a to mezi učiteli a studenty, mezi žáky navzájem, ale i mezi ostatními zaměstnanci školy.

Jako každé prostředí, tak také prostředí školy, je tvořeno stránkou materiální a sociálně psychickou. Vhodné zajištění těchto stránek v souladu s potřebami zvláště studentů, ale i ostatních zaměstnanců školy, vytváří předpoklad jejich spokojenosti. Spokojenost studentů s celkovým prostředím školy by neměla být opomíjena, neboť zde tráví mnoho měsíců v rámci ZOP.

3.1 Výzkumný problém

Výzkumným problémem bylo ověřit současný stav spokojenosti studentů ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze v oblasti mezilidských vztahů, komunikace, ubytování, stravování a možností volnočasových aktivit, resp. zjistit vliv současného prostředí na studenty ZOP a porovnat tuto spokojenost s výsledky, které byly zjištěny při provádění průzkumného šetření na škole v roce 2003/2004.

Sledovaným záměrem bylo zjistit, kde a v čem jsou pozitiva a nedostatky, jakým způsobem se projevují a jaká opatření ke zlepšení stavu spokojenosti studentů lze doporučit.

Proměnné

Před vlastním provedením průzkumu bylo třeba si ujasnit, vymezit a definovat proměnné. Pro potřebu samotného průzkumu byl vytvořen nástroj, a to dotazník, který byl nositelem měřitelné proměnné. Vyhodnocování údajů a jejich statistické zpracování bylo provedeno využitím obsahové a statistické analýzy, standardních matematických

postupů a prezentováno pomocí základních statistických charakteristik zpracovaných do tabulek a grafů.

Mezi nezávisle proměnné patřila současná situace ve škole, a to organizační struktura, mezilidské vztahy, komunikační systém, ubytování, stravování a možnosti volnočasových aktivit.

Za závisle proměnné považují názory respondentů na míru spokojenosti ve sledovaných oblastech, a to ubytování, stravování, možností volnočasových aktivit, mezilidských vztahů a komunikačního systému ve škole.

Intervenující proměnnou, kterou bylo také třeba brát v úvahu, byla skutečnost, že průzkum byl prováděn v době, kdy studenti ZOP končili a byla zde možnost nejen kopírování, ale i přikrášlování odpovědí, tak i odpovědí více negativních. K maximální eliminaci této proměnné sloužilo anonymní vyplňování dotazníků.

Vliv další případné intervenující proměnné tím, že ne všichni respondenti odpověděli na všechny položky, byl odstraněn tím, že dotazníky byly všemi respondenty řádně a zcela vyplněny, resp. bylo všemi odpovězeno na všechny otázky, čímž nebyla snížena reprezentativnost nejen výzkumného souboru, ale i výsledků průzkumu.

Stanovení hypotéz

Pro splnění cílů této práce jsem stanovil celkem 6 hypotéz, přičemž 1 – 5 bylo odpovězeno respondenty zadaným dotazníkem, na 6 bylo odpovězeno porovnáním získaných odpovědí (hodnot) ze zadaného dotazníku s hodnotami, které byly školou zjištěny při prováděném průzkumném šetření v rámci žádosti o spolupráci při zkvalitňování a zefektivňování výchovně vzdělávacího procesu na škole provedeného v roce 2003/2004.

Stanovené hypotézy průzkumu:

H1 – předpokládám, že více jak 50% studentů je spokojeno s volnočasovými aktivitami, které škola nabízí a umožňuje. Nejčastější nedostatky se budou týkat:

- a) aktivní účasti na činnosti kroužků,
- b) doplňování a modernizace vybavení a zařízení;

H2 – domnívám se, že většina studentů je spokojena s ubytováním ve škole. Nejvíce nedostatků se bude týkat:

- a) nevyhovujícího sociálního zařízení,
- b) nevyhovujících podmínek pro přípravu a samostudium studentů;

H3 – se stravováním je spokojeno více jak 50% studentů. Nedostatky se budou nejvíce týkat:

- a) kvality stravování,
- b) možnosti zakoupit si občerstvení v průběhu dne;

H4 – třídní učitel i lektor – instruktor sehrávají pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, vyučující však nejsou vnímáni jako „partneři“;

H5 – v rámci komunikace vyučující upřednostňují diskusi, rozvíjejí komunikační a prezentační dovednosti studentů a jsou ochotni poskytovat pomoc, k čemuž napomáhá i dobrý školní informační systém;

H6 – výsledky zjištěné provedeným dotazníkovým průzkumem budou vykazovat ve všech oblastech lepší (pozitivnější) hodnoty, než výsledky zjištěné průzkumným šetřením provedeným školou v roce 2003/2004.

Získané informace a z nich sumarizované závěry mohou poskytnout databázi námětů a inspiraci vedení školy a mohou být významné a realizovatelné v procesech plánování a realizaci strategických cílů školy v krátkodobém i střednědobém horizontu.

3.2 Výzkumný soubor

Tento soubor tvořili studenti ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze. Ke studiu nastoupilo celkem 703 studenti, kteří byli rozděleni do jednotlivých běhů „S, T, U, V“ a v těchto do 6 – 7 studijních tříd o počtu 24 – 30 studentů. V době průzkumu však pokračovalo pouze 590 studentů (83,92 %) a početní stavy ve třídách se pohybovaly od 18 – 26 studentů.

Základní soubor

Vzhledem ke sledovaným cílům průzkumu, jeho zaměření, hypotézám H1 – H5, byl základní soubor vytvořen záměrným výběrem. Tento soubor, tj. studenti ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze byl zvolen pro svoji dostupnost, určitou znalost prostředí školy z mého již dřívějšího působení v souvislosti se zpracováním závěrečné práce DPS

i bakalářské práce a rovněž i k dobrým přetrvávajícím vztahům s učitelem – vedoucím této práce – p. Mgr. Františkem Šnitrem.

Základní soubor byl tvořen jako koedukovaný a splňoval požadavek zastoupení obou pohlaví bez diskriminace podle věkové struktury respondentů. Tzn., že byli zahrnuti všichni studenti, tj. 590 studentů ve všech běžích „S, T, U, V“.

Tabulka 2 Struktura základního souboru

Běh	Studijní skupina							Celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
S	21	22	21	24	19	24		131
T	19	21	20	22	22	23		127
U	20	24	23	26	25	23	25	166
V	25	26	18	26	26	20	25	166
Celkem								590

Výběrový soubor

Při vytváření výběrového souboru bylo hlavním kritériem splnění minimálně 25 % zastoupení všech studentů ZOP bez ohledu pohlaví a věku a rovněž zastoupení studentů z jednotlivých studijních běhů „S, T, U a V“ a to proto, že běhy „S a T“ probíhaly v délce 12 měsíců a „U a V“ v délce 9 měsíců. Získané hodnoty by se mohly vzhledem k délce studia lišit. Případné rozdíly nebudou v této práci posuzovány, ale do budoucna by mohly být určitým hlediskem hlubšího průzkumu.

Ke stanovení výběrového souboru byla zvolena výběrová technika skupinového výběru pomocí losování. Uvedeným způsobem byl vytvořen následující výběrový soubor:

Tabulka 3 Výběrový soubor

Běh	Studijní skupina							Celkem
	1	2	3	4	5	6	7	
S	21	22	21	24	19	24		40
T	19	21	20	22	22	23		39
U	20	24	23	26	25	23	25	49
V	25	26	18	26	26	20	25	38
Celkem								166

Z výše uvedeného vyplývá, že z celkového počtu 590 studentů ve všech běžích bylo do výběrového souboru zařazeno 166 studentů, což činí 27,11 %.

Pro další (přehlednější) potřeby průzkumu budou výše uvedené studijní skupiny výběrového souboru označovány čísly 1 – 8 takto:

1 = S3, 2 = S5, 3 = T1, 4 = T3, 5 = U2, 6 = U5, 7 = V3, 8 = V6

3.3 Pilotážní průzkum

Cílem pilotážního průzkumu bylo zjistit konkrétní možnosti provedení průzkumu jednak z hlediska administrace výzkumného nástroje, provedení předvýzkumu a hlavního průzkumu. Dalším sledovaným hlediskem pilotáže bylo seznámení se s aktuálním stavem prostředí ve VPŠ a SPŠ MV v Praze a to zejména s početním stavem studentů v jednotlivých bžích a jednotlivými oblastmi, které jsou zahrnuty do prováděného průzkumu.

V prvé řadě bylo nutné požádat vedení školy o souhlas s prováděným průzkumem, kterého bylo (za pomoci p. Mgr. Františka Šnitra) dosaženo a byl mi umožněn „volný“ pohyb v areálu školy (vždy s vědomím p. Mgr. Františka Šnitra). Rovněž bylo hovořeno s několika třídními učiteli v souvislosti s možností provedení dotazníkového průzkumu v rámci výuky. U žádného z nich jsem se nesetkal se záporným přístupem a byl mi dál předběžný souhlas.

V průběhu pilotážního průzkumu jsem se zúčastnil jak teoretické, tak praktické výuky, byl mi umožněn vstup do ubytovacích budov i do samotné ubytovací buňky (pokoje). Rovněž jsem měl možnost seznámit se s jídelnou a být v poledních hodinách přítomen výdeji stravy a také navštívit obě prodejny potravin v areálu školy.

Počty studentů v jednotlivých bžích a jednotlivých skupinách jsem získal ze záznamových archů personálního oddělení školy od pracovníků tohoto oddělení. V rámci pilotážního průzkumu jsem hovořil také s celou řadou učitelů, vedoucích předmětových oddělení i s ostatními zaměstnanci školy, zvláště technicko hospodářskými pracovníky (správcem ubytovny, zást. ved. proviantního oddělení, vedoucím Sportovního policejního klubu školy, policisty i pracovníky zajišťujícími ostrahu hlavního vstupu do areálu školy, pracovníci sekretariátu), ale i s několika bývalými studenty na oddělení, kde pracují. Vždy jsem vysvětlil řádně cíl mé diplomové práce a důvod mého pobytu v areálu školy. Setkal jsem se vždy pouze s pochopením a pomocí, (byla mi poskytnuta řada písemných materiálů, které jsem využil při zpracování diplomové práce), za což všem opravdu velice děkuji. Jsem

si vědom, že bez této pomoci by nebylo možné tuto část provést a dle tak zpracovat diplomovou práci.

Při provádění pilotážního průzkumu jsem si také potvrdil, že ve VPŠ a SPŠ MV v Praze nebyla nikdy předtím „hlouběji“ zkoumána, či zjišťována spokojenost studentů ve škole. Zjistil jsem, že spokojenost studentů ve škole se dá posoudit pouze na základě výsledků vlastního průzkumného šetření školy, které je zaměřeno na splnění cílů vzdělávání a které je prováděno při ukončování studijních běhů ZOP. Při tomto zjištění jsem se seznámil i s k tomuto sloužícími dotazníky a tyto jsem poté použil jako určitý návod na vytvoření vlastního dotazníku pro provedení průzkumu vlivu prostředí na studenty ZOP ve VPŠ a SPŠ MV v Praze. Abych mohl zjištěné výsledky průzkumu porovnat, zvolil jsem výsledky zjištěné při prováděném šetření ve školním roce 2003/2004, neboť jsem dospěl k závěru, že je zde dostatečný časový odstup a mohly by být více zřetelné případné odchylky (resp. zjištěna vyšší spokojenost studentů), neboť jak vyplývá ze Sebehodnotící zprávy školy za rok 2004, jsou veškeré zjištěné skutečnosti analyzovány a adekvátně řešeny a přijímána opatření ke zlepšení.

3.4 Předvýzkum

Předvýzkum byl proveden s cílem ověřit možnost výzkumného nástroje – dotazníku. To znamenalo zabývat se organizační strategií provedení předvýzkumu a jeho obsahem. Předvýzkum tedy v přípravné organizační fázi vyžadoval řešit několik problémů, a to především:

- a) připravit časový a věcný harmonogram provedení předvýzkumu,
- b) instalovat průzkumný soubor předvýzkumu,
- c) formulovat soubor výroků (položek), na které bylo třeba získat odpověď, aby bylo možné předejít případným problémům při realizaci vlastního průzkumu, které by mohly působit jako intervenující proměnné, nebo dokonce výsledek průzkumu zpochybnit,
- d) věcně a technicky zpracovat a uspořádat výzkumný nástroj.

ad a) **Tabulka 4 Věcný a časový harmonogram**

Problém	Termín
Stanovit průzkumný soubor	2/2008
Formulovat rámcovou strukturu jednotlivých položek	4/2008
Věcně a technicky zpracovat výzkumný nástroj	4/2008
Provést předvýzkum	4/2008
Provést vyhodnocení předvýzkumu	4/2008
Provést úpravy výzkumného nástroje a hlavní průzkum	11/2008
Technické a typografické zpracování diplomové práce	2/2009

Z hlediska technického zajištění projektu, časového plánu sběru informací a jejich vyhodnocení, byl předvýzkum zajištěn tak, aby nedocházelo k neúměrnému rušení probíhajících činností. Toto bylo řešeno ve spolupráci s vedoucím diplomové práce a v průběhu jeho vyučovacího bloku ve skupině „S4“.

ad b)

K provedení předvýzkumu byl použit výběrový soubor, který tvořilo 9 respondentů, a to studentů studijní skupiny „S4“, tj. souboru, který nebyl vylosován jako výběrový soubor hlavního průzkumu. Byla tudíž odstraněna možnost opětovného zpracovávání dotazníku. Soubor byl vytvořen záměrným výběrem podle předem stanoveného klíče tak, že soubor tvořilo 7 studentů a 2 studentky (soubor koedukovaný) tak, aby byly zastoupeny i ženy, které se vyskytují ve výběrovém souboru, i když samotný průzkum k zastoupení žen nepřihlíží.

K potvrzení nosnosti výzkumného nástroje byly stanoveny okruhy otázek, na které bylo třeba odpovědět a které bylo třeba ověřit. Jednalo se zejména o to:

- zda respondenti rozuměli pokynům k vypracování dotazníku,
- zda respondenti rozuměli všem výroků (položkám) a formulacím v dotazníku tak, jak byly zadány a zamýšleny,
- zda zpracování dotazníku potvrzuje časový předpoklad.

K provedení předvýzkumu byl použit dotazník na ověření výroků (položek), jehož vzor je uveden v příloze č. 4.

Shrnutí výsledků předvýzkumu

Cílem předvýzkumu nebylo sledování a vyhodnocování postojů respondentů, přesto ale byly dotazníky řádně vyhodnoceny. Zvolený postup předvýzkumu a jeho provedení potvrdilo, že respondenti pochopili správně sledovaný záměr. Prokázal,

že výzkumný nástroj svou funkci plní, je dostatečně validní pro účel zjišťování vlivu prostředí na studenty ZOP. Tým závěr je možné učinit i při zkoumání stupně reliability, jež byla zvýšena formou anonymního zpracování dotazníků respondenty. Tato forma byla zvolena za účelem eliminace přibarvování odpovědí a kopírování.

Provedenou analýzou odpovědí respondentů bylo možné učinit kvalifikovaný závěr a potvrdit vhodnost a správnost zvolené metody předvýzkumu. Zpracovaný dotazník s využitím uzavřených výběrových položek a možností se na závěr ke každé oblasti vyjádřit, umožňuje rozšíření okruhu sběru dat pro obdobné projekty v dalších etapách výzkumu. V tomto splnil provedený předvýzkum svůj účel – dotazník umožňuje získat relevantní data v další etapě průzkumu.

3.5 Výzkumná metoda a výzkumný nástroj

Pro ověření platnosti H1 – H5 bylo použito experimentální výzkumné metody, přičemž hlavním hlediskem byla validita a reliabilita zvoleného výzkumného nástroje, kterým byl dotazník. Tento obsahoval celkem 33 položek s uzavřenými odpověďmi a možností se na závěr ke každé oblasti vyjádřit. Dotazníkový průzkum byl zaměřen na následující oblasti:

- volnočasové aktivity – využívání volného času,
- ubytování,
- stravování,
- mezilidské (interpersonální) vztahy,
- komunikace ve škole.

Respondenti odpovídali na jednotlivé výroky (položky) podle níže uvedeného vzoru:

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

a na závěr každé zkoumané oblasti mohli uvést své připomínky, náměty či názory, které by vedly ke zlepšení ve zkoumané oblasti.

V dotazníku jsem žádal o vyplnění všech položek a ve všech dotaznících byly tyto „povinné“ položky zodpovězeny (návratnost 100 %).

Dotazník byl konstruován v papírové (tiskové) podobě a distribuován respondentům zvláště ve vyučovacích blocích, po předběžné domluvě s vyučujícími, částečně při ukončení „řízené praxe“ ve ŠPS MV v Praze 5. Touto cestou bych chtěl všem, kteří mi umožnili provést průzkum v rámci zaměstnání, poděkovat.

Forma uzavřených položek byla zvolena z důvodu snadnějšího vyhodnocování, možnost vyjádřit své připomínky, náměty či názory na závěr každé oblasti sledovala naopak fenomén překonání určitého stereotypu dotazníku a zvýšení určité vnitřní motivace respondentů, aktivující potřebu zamyšlení se nad obsahem zadání. Jednotlivé položky dotazníku byly věcně jazykově konstruovány tak, aby nesly dostatečný stupeň obsahové validity. Ke zvýšení hodnověrnosti odpovědí a pro maximální eliminaci intervenujících proměnných přispívalo anonymní zpracování dotazníku. Spolehlivost a přesnost výzkumného nástroje byla ověřena v předvýzkumu. Z výpočtu bylo možné potvrdit, že tento výzkumný nástroj je dostatečně reliabilní pro odpovědi na hypotézy H1 – H5.

Po formální stránce obsahoval dotazník záhlaví s údaji obsahujícími důvod a účel dotazníku a základní instrukce k jeho vyplňování, časovou náročnost, důvěrnost sdělených informací, poděkování respondentům a jméno zadavatele. Zápatí dotazníku obsahovalo vzor pro jeho vyplnění.

3.6 Vyhodnocení průzkumu

Způsob statistického zpracování výsledků dotazníků byl proveden využitím základních statistických charakteristik v tabulkách a grafech. V této části uvádím pouze celkové naměřené výsledky, dílčí výsledky, zvláště odpovědi na jednotlivé položky uvádím v tabulkách a grafech v příloze č. 5. Přehled připomínek, námětů či názorů respondentů, jež uvedli na závěr oblastí, uvádím v příloze č. 6.

I. oblast: volnočasové aktivity – využívání volného času

Položka č. 1: „Škola mi poskytuje možnosti, jak trávit svůj volný čas“

– uvádí převážná většina respondentů (129/77,71 %),

Položka č. 2: „Ve škole je dostatečná nabídka aktivit doplňkového programu k využívání volného času (kroužky ...)“

– uvádí více jak polovina respondentů (118/77,08 %),

Položka č. 3: „Nabídka volnočasových aktivit odpovídá potřebám studentů“

– uvádí více jak polovina respondentů (116/69,88 %),

Položka č. 4: „Na volnočasové aktivity mi zbývá dostatek času“

– uvádí více jak polovina respondentů (92/55,42 %),

Položka č. 5: „Vybavení a zařízení sloužící k volnočasovým aktivitám je doplňováno a modernizováno“

– uvádí necelá polovina respondentů (61/36,75 %),

Položka č. 6: „Navštěvuji některý z kroužků, které škola nabízí v rámci mimovýukové aktivity“

– kladně odpověděla necelá polovina respondentů (70/42,17 %),

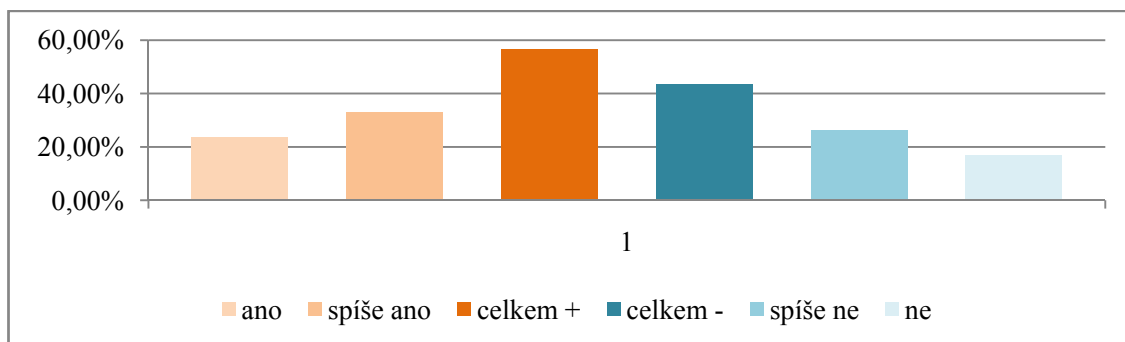
Položka č. 7: „K trávení volného času využívám mimoškolní nabídky“

– kladně odpověděla necelá polovina respondentů (72/43,37 %).

Tabulka 5 Přehled hodnot v oblasti I

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	48	31	26	17	54	35	16	47	274	658 56,63%
spíše ano	49	52	39	38	48	73	40	45	384	
spíše ne	39	38	34	49	32	52	34	29	307	504 43,37%
ne	11	12	34	36	34	15	36	19	197	
									26,42%	
									16,95%	

Obrázek 1

Položka č. 5: „Vybavení a zařízení sloužící k volnočasovým aktivitám je doplňováno a modernizováno“

– uvádí necelá polovina respondentů (61/36,75 %).

Tabulka 6

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	0	0	0	0	0	0	2	61 36,75%
									1,20%	
spíše ano	11	10	6	5	13	7	3	4	59	105 63,25%
									35,55%	
spíše ne	7	8	12	14	8	16	10	12	87	18 10,84%
									52,41%	
ne	1	1	1	1	3	2	5	4	18	
									10,84%	

Položka č. 6: „Navštěvuji některý z kroužků, které škola nabízí v rámci mimovýukové aktivity“

– kladně odpověděla necelá polovina respondentů (70/42,17 %).

Tabulka 7

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	3	4	3	10	9	3	9	50	70 42,17%
									30,12%	
spíše ano	3	4	1	1	0	4	3	4	20	96 57,83%
									12,05%	
spíše ne	2	4	3	2	3	6	2	2	24	72 43,37%
									14,46%	
ne	7	8	11	14	11	6	10	5	72	
									43,37%	

Provedeným průzkumem v této oblasti bylo zjištěno, že s volnočasovými aktivitami je spokojeno více jak 50 % respondentů (56,63 %). Nadpoloviční většina není spokojena s modernizací vybavení a zařízení (63,25 %) a nepodílí se aktivně na činnosti kroužků (57,83 %). **Zjištěné výsledky potvrzují H1.**

II. oblast: ubytování

Položka č. 8: „Jsem spokojen/a s kvalitou ubytování“

– uvádí více jak polovina respondentů (93/56,02 %),

Položka č. 9: „Jsem spokojen/a s ubytovacím řádem“

– uvádí více jak polovina respondentů (113/68,07 %),

Položka č. 10: „Dodržování ubytovacího řádu mi nedělá problémy“

– kladně odpovídá většina respondentů (127/76,51 %),

Položka č. 11: „Pokoje jsou zařízeny s ohledem na přípravu a samostudium studentů“

– uvádí necelá polovina respondentů (81/48,80 %),

Položka č. 12: „Počet ubytovaných studentů nenarušuje moji přípravu na výuku“

– uvádí necelá polovina respondentů (82/49,40 %),

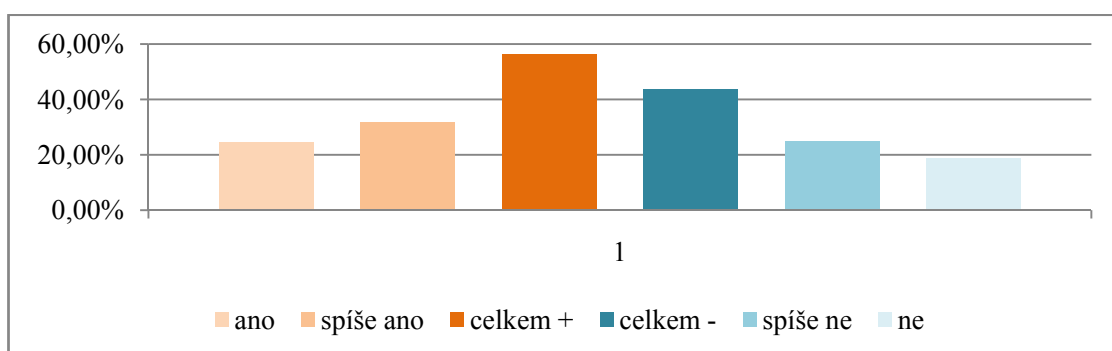
Položka č. 13: „Sociální zařízení na pokoji vyhovuje počtu i potřebám ubytovaných“

– uvádí menšina respondentů (64/38,55 %).

Tabulka 8 Přehled hodnot v oblasti II

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	58	51	20	15	34	31	18	18	245	560 56,22%
									24,60%	
spíše ano	42	50	34	45	35	60	28	21	315	560 56,22%
									31,63%	
spíše ne	16	8	27	32	33	45	30	57	248	436 43,78%
									24,90%	
ne	10	5	33	28	42	14	32	24	188	436 43,78%
									18,86%	

Obrázek 2

Položka č. 13: „Sociální zařízení na pokoji vyhovuje počtu i potřebám ubytovaných“
 – uvádí menšina respondentů (64/38,55 %).

Tabulka 9

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	6	6	2	2	2	5	1	2	26 15,66%	64 38,55%
spíše ano	7	7	3	5	2	6	4	4	38 22,89%	
spíše ne	4	4	4	7	7	8	3	10	47 28,31%	102 61,45%
ne	4	2	10	6	13	6	10	4	55 33,14%	

Položka č. 11: „Pokoje jsou zařízeny s ohledem na přípravu a samostudium studentů“
 – uvádí necelá polovina respondentů (81/48,80 %).

Tabulka 10

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	6	5	1	1	2	3	2	1	21 12,65%	81 48,80%
spíše ano	10	14	5	8	8	9	5	1	60 36,15%	
spíše ne	4	0	4	6	7	11	4	15	51 30,72%	85 51,20%
ne	1	0	9	5	7	2	7	3	34 20,48%	

Provedeným průzkumem v této oblasti bylo zjištěno, že s ubytováním na škole je spokojeno více jak 50 % respondentů (56,22 %). Nejčastější nedostatky se týkají nevyhovujícího sociálního zařízení (61,45 %) a nevyhovujících podmínek pro přípravu a samostudium (51,20 %). **Zjištěné výsledky potvrzují H2.**

III. oblast: **Stravování**

Položka č. 14: „Jsem spokojen/a s kvalitou stravování“
 – uvádí necelá polovina respondentů (79/47,59 %),

Položka č. 15: „Jsem spokojen/a s nabídkou jídel ve školní jídelně“
 – uvádí více jak polovina respondentů (92/55,42 %),

Položka č. 16: „V průběhu dne mám možnost zakoupit si občerstvení“
 – uvádí méně jak polovina respondentů (80/48,19),

Položka č. 17: „Na stravování je vyčleněn dostatek času“

– uvádí převážná většina respondentů (128/77,11 %),

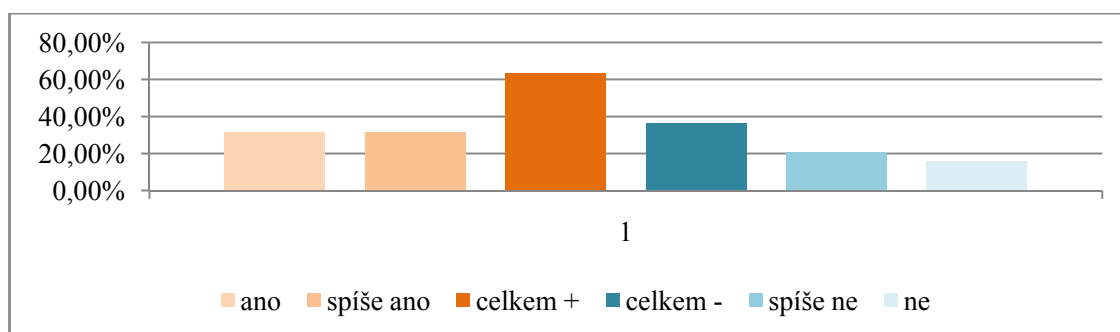
Položka č. 18: „Prostorové uspořádání školní jídelny mi vyhovuje“

– uvádí převážná většina respondentů (147/88,55 %).

Tabulka 11 Přehled hodnot v oblasti III

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	42	31	41	22	41	27	28	30	262	562 63,37%
									31,57%	
spíše ano	38	40	23	32	38	43	28	22	264	304 36,63%
									31,81%	
spíše ne	19	13	17	24	25	35	17	21	171	304 36,63%
									20,60%	
ne	6	11	14	22	16	20	17	27	133	304 36,63%
									16,20%	

Obrázek 3

Položka č. 14: „Jsem spokojen/a s kvalitou stravování“

– uvádí necelá polovina respondentů (79/47,59 %).

Tabulka 12

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	6	1	0	2	0	2	2	22	79 47,59%
									13,25%	
spíše ano	8	12	4	8	7	3	9	6	57	87 52,41%
									34,34%	
spíše ne	4	1	7	9	9	13	5	3	51	87 52,41%
									30,72%	
ne	0	0	7	3	6	9	2	9	36	87 52,41%
									21,69%	

Položka č. 16: „V průběhu dne mám možnost zakoupit si občerstvení“

– uvádí méně jak polovina respondentů (80/48,19).

Tabulka 13

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	1	11	5	11	10	5	1	53	80 48,19%
									31,92%	
spíše ano	2	2	5	4	4	7	2	1	27	
									16,27%	
spíše ne	7	8	3	4	3	3	1	6	35	86 51,81%
									21,09%	
ne	3	8	0	7	6	5	10	12	51	
									30,72%	

Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že se stravováním není spokojeno pouze 36,63 % a s nabídkou jídel pouze 44,58 % respondentů. Nejčastější nedostatky se týkaly kvality stravování (52,41%) a možnosti zakoupit si občerstvení v průběhu dne (51,81 %). **Zjištěné výsledky potvrzují H3.**

IV. oblast: mezilidské (interpersonální) vztahy

Položka č. 19: „Třídní učitel sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů ve třídě, je spojujícím a stmelujícím článkem třídního kolektivu“
– uvádí většina respondentů (122/73,49 %),

Položka č. 20: „Lektor – instruktor sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, je spojujícím a motivujícím článkem kolektivu“
– uvádí více jak polovina respondentů (93/56,02 %),

Položka č. 21: „Během studia se ve třídě vytvořil dobrý kolektiv, vztahy ve třídě nás stmelují“
– uvádí převážná většina respondentů (137/82,53 %),

Položka č. 22: „Mám pocit, že se učitelé vůči nám chovají nadřazeně“
– uvádí převážná menšina respondentů (49/29,52 %),

Položka č. 23: „Mohu kdykoli říci svůj názor“
– uvádí více jak polovina respondentů (88/53,01 %),

Položka č. 24: „Vnímám vyučující jako své partnery:
– uvádí převážná menšina respondentů (56/33,73 %),

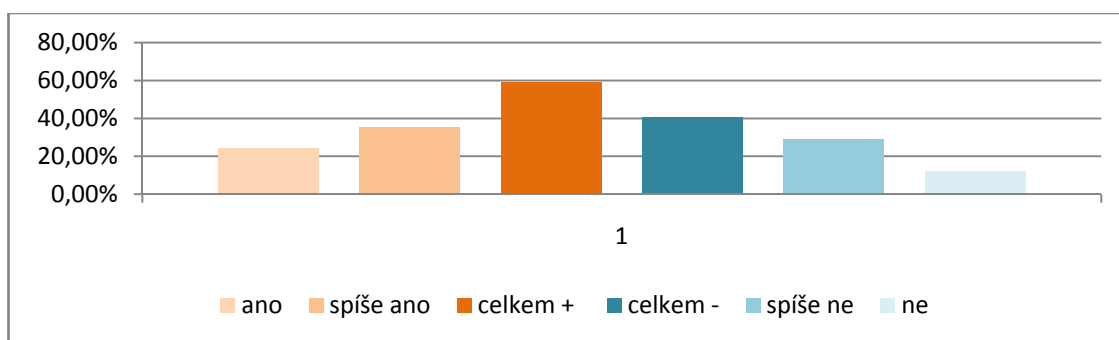
Položka č. 25: „Ve škole mám alespoň jednoho člověka, kterému mohu důvěřovat“

– uvádí převážná většina respondentů (143/86,14 %).

Tabulka 14 Přehled hodnot v oblasti IV

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	40	27	23	32	58	44	29	28	281	688 59,21%
									24,18%	
spíše ano	57	48	44	48	59	78	36	37	407	35,03%
spíše ne	38	54	40	32	35	45	35	56	335	474 40,79%
									28,83%	
ne	12	4	26	28	16	8	26	19	139	11,96%

Obrázek 4

Položka č. 24: „Vnímám vyučující jako své partnery“

– uvádí převážná menšina respondentů (56/33,73 %).

Tabulka 15

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	0	1	2	3	1	0	9	56 33,73%
									5,42%	
spíše ano	8	5	5	5	8	13	3	0	47	28,31%
spíše ne	11	12	6	7	10	9	9	12	76	110 66,27%
									45,79%	
ne	0	2	8	7	4	0	5	4	34	20,48%

Provedeným průzkumem v této oblasti bylo zjištěno, že třídní učitel i lektor – instruktor sehrávají pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu (56,02 %). Vyučující nejsou vnímáni jako partneři (66,29 %). **Zjištěné výsledky potvrzují H4.**

V. oblast: **komunikace ve škole**

Položka č. 26: „Vyučující upřednostňují diskusi před prostým memorováním učiva“
– uvádí více jak polovina respondentů (89/53,61 %),

Položka č. 27: „Vyučující rozvíjejí komunikační a prezentační dovednosti studentů“
– uvádí více jak polovina respondentů (103/62,05 %),

Položka č. 28: „Vyučující jsou ochotni poskytnout případnou konzultaci“
– uvádí převážná většina respondentů (155/93,37 %),

Položka č. 29: „Lektoři – instruktoři jsou ochotni pomoci při řešení osobních problémů“
– uvádí více jak polovina respondentů (112/67,47 %),

Položka č. 30: „Ve škole funguje dobrý informační systém“
– uvádí více jak polovina respondentů (90/54,22 %),

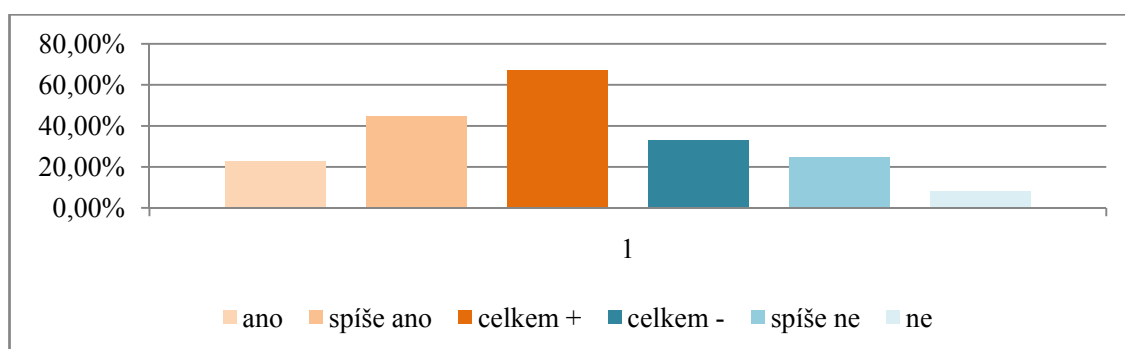
Položka č. 31: „O případných změnách se dozvídám včas“
– uvádí více jak polovina respondentů (85/51,20 %),

Položka č. 32: „Když nevím, nebojím se zeptat“
– uvádí převážná většina respondentů (131/78,92 %),

Položka č. 33: „Ve třídním kolektivu probíhá zdravá diskuse“
– uvádí převážná většina respondentů (127/76,51 %).

Tabulka 16 Přehled hodnot v oblasti V

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	47	37	33	32	61	38	28	26	302	892 67,17%
									22,74%	
spíše ano	91	86	56	69	79	87	52	70	590	
									44,43%	
spíše ne	28	22	49	39	44	57	39	53	328	436 32,83%
									24,70%	
ne	5	7	14	20	8	18	25	11	108	
									8,13%	

Obrázek 4

Položka č. 30: „Ve škole funguje dobrý informační systém“

– uvádí více jak polovina respondentů (90/54,22 %).

Tabulka 17

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	2	1	1	1	0	0	7	90 54,22%
									4,22%	
spíše ano	11	14	10	10	10	8	5	15	83	
									50,00%	
spíše ne	7	4	7	7	9	11	8	4	57	76 45,78%
									34,33%	
ne	1	1	0	2	4	5	5	1	19	
									11,45%	

Provedeným průzkumem v této oblasti bylo zjištěno, že v rámci komunikace vyučující upřednostňují diskusi (53,61%), rozvíjí komunikační a prezentační dovednosti (62,05 %) a jsou ochotni poskytnout pomoc (67,47 %). Ke komunikaci napomáhá dobrý školní informační systém (54,22 %). **Zjištěné výsledky potvrzují H5.**

Vyhodnocení připomínek, námětů a názorů, které studenti uvedli na závěr každé zkoumané oblasti, jsou uvedeny v příloze č. 6.

Porovnání výsledků provedeného průzkumu s výsledky dotazníkového šetření provedeného školou ve školním roce 2003/2004

Pro tyto účely byly použity výsledky získané od absolventů 9 měsíční výukové části 12 měsíční ZOP běhu „W, X a Y“ v době od 25. 11. 2003 do 17. 5. 2004. Dotazník, který je přílohou č. 7, obsahoval celkem 22 položek a byl zaměřen zvláště na zkvalitňování a zefektivňování výchovně vzdělávacího procesu na škole a položky byly převážně orientovány na výukovou část. Vybral jsem celkem 9 položek, které jsem

zařadil do sledovaných oblastí mého dotazníku k provedení průzkumu spokojenosti studentů ZOP ve škole. Do jednotlivých oblastí dotazníku byly zařazeny tyto položky:

- I. oblast: volnočasové aktivity – položka č. 15,
- II. oblast: ubytování – položka č. 17 a 18,
- III. oblast: stravování – položka č. 16,
- IV. oblast: mezilidské (personální) vztahy – položka č. 9, 13 a 14,
- V. oblast: komunikace ve škole – položka č. 6 a 7.

Ačkoli nebylo ve VPŠ a SPŠ MV v Praze prováděno „hlubší“ zjišťování spokojenosti studentů ve škole, přesto jsem se rozhodl porovnat výsledky stávajícího průzkumu vlivu prostředí na studenty ZOP s dostupnými výsledky, získanými v rámci dotazníkového šetření prováděného školou. Toto porovnání (odpověď na H6) by mělo zvláště ukázat na skutečnost, zda v jednotlivých oblastech (resp. porovnávaných položkách) došlo ke kvalitativnímu posunu.

I. oblast: volnočasové aktivity

Položka č. 15 – odpovídá současné položce č. 6

„Navštěvoval jsem některý z kroužků, které škola nabízela v rámci mimovýukové činnosti“.

Tabulka 18

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	78	22		
X	74	26		
Y	64	36		
Celkem v %	72	28	42,17	53,83

II. oblast: **ubytování**

Položka č. 17 – odpovídá současné položce č. 8

„Byl jsem spokojen s kvalitou ubytování“.

Tabulka 19

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	98	2		
X	83	17		
Y	93	7		
Celkem v %	91,33	8,67	56,02	43,98

Položka č. 18 – odpovídá z části současné položce č. 9

„Byl jsem spokojen s ubytovacím a školním řádem“.

Tabulka 20

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	93	7		
X	86	14		
Y	84	16		
Celkem v %	87,66	12,34	68,07	31,93

III. oblast: **stravování**

Položka č. 16 – odpovídá současné položce č. 14

„Byl jsem spokojen s kvalitou stravování“.

Tabulka 21

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	23	77		
X	23	77		
Y	34	66		
Celkem v %	26,66	73,34	47,59	52,41

IV. oblast: **mezilidské (interpersonální) vztahy**

Položka č. 9 – odpovídá současné položce č. 22

„Mám pocit, že se učitelé vůči nám chovali nadřazeně“.

Tabulka 22

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	23	77		
X	28	72		
Y	38	62		
Celkem v %	33	67	29,52	70,48

Položka č. 13 – odpovídá současné položce č. 19

„Náš třídní učitel sehrával pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů ve třídě a byl spojovacím a stmelujícím článkem třídního kolektivu“.

Tabulka 23

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	50	50		
X	68	32		
Y	64	36		
Celkem v %	60,66	39,34	73,49	26,51

Položka č. 14 – odpovídá současné položce č. 20

„Náš lektor – instruktor sehrával pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, byl spojujícím a motivujícím článkem kolektivu“.

Tabulka 24

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	80	20		
X	52	48		
Y	53	47		
Celkem v %	61,66	38,34	56,02	43,98

V. oblast: **komunikace ve škole**

Položka č. 6 – odpovídá současné položce č. 28

„Vyučující byli ochotni poskytnout mi konzultaci“.

Tabulka 25

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	91	9		
X	95	5		
Y	66	34		
Celkem v %	84	16	93,37	6,63

Položka č. 7 – odpovídá současné položce č. 29

„Lektoři – instruktoři mi byli ochotni pomoci při řešení osobních problémů“.

Tabulka 26

2003/2004			2008	
Běh	ano v %	ne v %	ano v %	ne v %
W	87	13		
X	69	31		
Y	71	29		
Celkem v %	75,66	24,34	67,47	32,53

Provedeným průzkumem v této oblasti bylo zjištěno, že větší spokojenost vykázali respondenti pouze v položce č. 14 a to o 20,93 %, v položce č. 19 o 12,83 % a v položce č. 28 a to o 9,37%. V ostatních položkách byla spokojenost nižší než hodnoty naměřené při prováděném dotazníkovém šetření školou ve školním roce 2003/2004. Konkrétně v položce č. 6 o 29,83 %, v položce č. 8 o 35,31 %, v položce č. 9 o 19,59 %, v položce č. 20 o 5,64 %, v položce č. 22 o 3,48 % a v položce č. 29 o 11,19 %. Vzhledem k výše uvedeným naměřeným hodnotám **se H6 nepotvrdila.**

Závěr

Obecným cílem základní odborné přípravy nově nastupujících policistů je tyto vybavit nezbytnými teoretickými znalostmi a na ně v návaznosti i praktickými dovednostmi včetně postojů, nutných pro kvalitní a efektivní výkon policejní služby. Absolventi by měli zvládat nejen standardní profesní dovednosti, samostatně myslet, orientovat se ve značném množství informací, kreativně je zpracovávat, být flexibilní při jednání s občany a v souladu s cíli vzdělávání v resortu MV uspokojovat jejich potřeby a požadavky.

Kvalitní komunikace jako transfer informací je dnes určující strategií úspěšnosti v aktivitách jednotlivce i celé organizace. Ve verbálním chování je dobře fungující systém horizontální a vertikální komunikace předpokladem zdravých interpersonálních vztahů a podmínkou úspěchu. Je konstruktivním činitelem zlepšování sociálního klimatu, kultury i image uvnitř i navenek každé organizace.

Nejdůležitějším subjektem příznivého prostředí a sociálních vztahů v prostředí jsou konkrétní lidé, které k sobě váže společná práce a zájem. K pocitu příjemného prostředí přispívá každý člen svou individualitou, nejen morálně charakterovými vlastnostmi, tolerancí, flexibilitou, temperamentem, asertivním jednáním a chováním, ale také schopností podřídit své individuální ambice kolektivu.

Téma práce „Vliv prostředí na spokojenost studentů VPŠ a SPŠ v Praze“ jsem si zvolil proto, neboť jsem neustále ve styku s novými absolventy školy na pracovišti a seznamuji se nejen s jejich odbornými znalostmi, ale také s jejich zkušenostmi a problémy, se kterými se v průběhu ZOP ve škole setkali. Vzhledem k tomu, že se jejich poznatky často výrazně odlišují, rozhodl jsem se právě pro provedení tohoto průzkumu.

Cílem práce bylo provést průzkum u minimálně 25 % studentů bez ohledu na věk a pohlaví v oblastech volnočasové aktivity, ubytování, stravování, interpersonálních vztahů a komunikace a tyto porovnat s výsledky průzkumného šetření, které provedla škola ve školním roce 2003/2004. Tento cíl byl splněn, průzkumu se zúčastnilo 166 respondentů (28,14 %).

K tomuto byly také směřovány stanovené hypotézy H1 – H6. Na H1 – H5 bylo odpovězeno respondenty zadaným dotazníkem, přičemž všechny se potvrdily (viz vyhodnocení výzkumu v oblastech I – V).

Hypotéza H6 se nepotvrdila, neboť všechny porovnávané položky nevykazovaly větší spokojenost. Nižší spokojenost byla zjištěna u položky č. 6 a to o 29,83%, u položky č. 8 o 35,31 %, u položky č. 9 o 19,59 %, u položky č. 20 o 5,64 % a u položky č. 22 o 3,48 %. Pouze u položky č. 14, 19 a 28 byla spokojenost vyšší (viz vyhodnocení výzkumu v oblasti VI).

Respondenti měli také možnost na závěr každé oblasti napsat své připomínky, náměty a názory, které by mohly vést ke zlepšení. Těchto bylo uvedeno celkem 209 a nejčastěji se týkaly oblasti stravování, ubytování a volnočasových aktivit (viz příloha č. 6).

Při vypracování této práce, zvláště při provádění výzkumu ve škole, jsem se setkal s problémy, které měly za následek změnu dohodnutého termínu aplikace dotazníku respondentů. Jednalo se ve dvou případech o změnu výuky a aplikace dotazníku by narušila zaměstnání (praktická výuka mimo učebnu), a rovněž ve dvou případech jsem byl nucen, vzhledem k plnění služebních úkolů, přenést aplikaci dotazníku do ŠPS MV v Praze 5, před ukončením praktické části ZOP.

Vlastní průzkum jsem realizoval sám, tzn. že jsem dotazníky distribuoval a zadával respondentům a sám je dále zpracovával. Činnost spojená s vypracováním diplomové práce byla značně časově i fyzicky náročná, avšak také významná, neboť mi umožnila, zvláště při provádění pilotního průzkumu, seznámit se s množstvím zajímavých osobností z řad pedagogů i zaměstnanců školy a nasát ještě více její atmosféru.

Výsledky v oblastech I – V splnily očekávání, což dokazuje i potvrzení jednotlivých hypotéz, tj., že spokojenost studentů bude vyšší jak 50 % v oblasti volnočasových aktivit, ubytování a stravování. Rovněž se projevila spokojenost v oblasti komunikace i mezilidských (interpersonálních) vztahů.

Přesto se v jednotlivých oblastech vyskytuje dílčí vyšší nespokojenost studentů, a na tyto oblasti by proto bylo vhodné do budoucna zaměřit pozornost. Toto je zřejmé z vyhodnocení jednotlivých položek (viz příloha č. 5).

Slabší stránkou práce je samotné porovnání výsledků průzkumu s výsledky zjištěnými školou ve školním roce 2003/2004, kdy bylo možné využít pouze malé množství položek umožňujících toto porovnání. Navíc zadání položek ne vždy odpovídalo zásadám jednoznačnosti odpovědi (viz položka č. 18 dotazníku školy „Byl jsem spokojen s ubytovacím a školním řádem“ – musela být upravena viz položka č. 9).

Jak již uvedeno, přestože studenti vykazovali celkovou nadprůměrnou spokojenost v jednotlivých oblastech, v některých porovnávaných položkách došlo i k výraznému snížení jejich spokojenosti. Je možné, že toto bylo zapříčiněno z části i tím, že jsem se snažil provést průzkum po co možná nejdelší době strávené ve škole a respondenti byli osloveni dříve v době přípravy na závěrečné zkoušky. Problém vidím do budoucna také v tom směru, zda budou respondenti vůbec schopni odpovědně zodpovědět položky k jednotlivým oblastem, a to vzhledem ke zkrácení ZOP z 18 měsíců na současných 6 měsíců.

Uvědomuji si, že upozornění na nedostatky samo o sobě ještě nestačí. Je nutné usilovat o jejich nápravu a to za spolupráce vedení školy a ostatních zaměstnanců se samotnými studenty.

Výsledky průzkumu, které jsou i přes nedostatky optimistické, považuji za orientační a domnívám se, že mohou sloužit jako výchozí materiál pro případné další aktivity v budoucnu.

Resumé

Diplomová práce na téma „Vliv prostředí na studenty základní odborné přípravy ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Praze“ seznamuje v první kapitole s touto školou jako základním článkem profesního vzdělávání nově nastupujících policistů. Zde totiž získávají základní znalosti, dovednosti a postoje pro svou další práci u Policie ČR v rámci teoretické přípravy, která probíhá přímo ve škole a praktické přípravy, probíhající v rámci integrující školní výuky a zvláště ve školních policejních střediscích a základních policejních výkonných útvarech.

Také jsou zde představeny změny v základní odborné přípravě, které proběhly po roce 2000, kdy tato byla realizována v délce 12 měsíců. V souvislosti s přijetím nového zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, byla tato realizována od 1. 9. 2005 v délce 18 měsíců, postupně byly tato délka snižována a od 1. 6. 2008 probíhá pouze v délce 6 měsíců.

Druhá kapitola pojednává o míře vlivu prostředí na život jedince, rozvoj jeho osobnosti a samotného vlivu na spokojenost člověka. Uvádí základní typy prostředí a upozorňuje na význam jeho materiální a sociálně psychické stránky. Důležitou součástí každého školního prostředí je jeho klima, interpersonální vztahy, komunikace ve škole i nezbytné volnočasové aktivity, které škola nabízí.

Třetí kapitola přibližuje samotný průzkum vlivu prostředí na studenty ve škole, který byl zaměřen na oblast volnočasových aktivit, ubytování, stravování, mezilidské vztahy a komunikaci ve škole. Jsou zde v podobě tabulek a grafů podány výsledky naměřené v jednotlivých oblastech a provedené porovnání spokojenosti studentů v jednotlivých oblastech s výsledky získanými v rámci dotazníkového šetření provedené školou ve školním roce 2003/2004 a rovněž podány odpovědi na stanovené hypotézy této práce.

V závěru diplomové práce je provedeno zhodnocení vytýčených cílů, uvedeny problémy vzniklé v průběhu zpracování práce a také uvedena možná řešení a přístupy k problematice prostředí a k odstranění zjištěných negativních skutečností.

Resumé

The first chapter of dissertation inquiring subject “The influence of background on primary professional training of students at Police College and Secondary Police School of Ministry of Internal Affairs in Prague” deals with this school as the basic element of vocational training of new policemen. Namely here they obtain the basic knowledge, skills and attitudes for future work in Czech Republic Police in the frame of theoretical education taking place directly in the school and practical training taking place in integrated schooling and especially in police training centers and in principal police executive divisions.

Here there are also presented modifications of primary professional training after year 2000, which was realized in time span of 12 months. The time span of preliminary professional training in context of newly prepared collection of law 361/2003 concerning state service of police forces membership since Sept. 1, 2005 was 18 months long and it was shortened in successive steps that since June 1, 2008 it takes only 6 months.

The second chapter deals with extent of influence of background on individual’s life, with his personality development and how this influence contributes to his or her contentment. It introduces essential types of background and underlines the significance of its material and socio-mental aspects. An important component of every school background is its climate, interpersonal relationships, type of communication in school as well as needful leisure time activities offered by the school.

The third chapter describes very research of background impact on students in the school, which was concentrated on area of leisure time activities, accommodation, boarding, interpersonal relationships and communication in the school. The results from surveying of separate areas of questionnaire survey compared with scale of student’s satisfaction got from questionnaire survey done by the school in school year of 2003/2004 are brought out in the form of graphs and charts and there are also answered questions raised in this dissertation hypothesis.

The conclusion of dissertation contains evaluation of lay out goals, there are mentioned problems developed during processing of dissertation and outlined possible solutions as well as comprehension of background questions and for elimination of found negative facts.

Anotace

Ve své diplomové práci "Vliv prostředí na studenty základní odborné přípravy ve VPŠ a SPŠ MV v Praze" představuji tuto školu jako základní článek profesního vzdělávání policistů, seznamuji se změnami v základní odborné přípravě po roce 2000, s teoretickou a praktickou přípravou studentů a podávám charakteristiky základních činitelů, kteří ovlivňují celkové prostředí ve škole a mají vliv na dotváření studentů – policistů. Seznamuji s výsledky průzkumu v oblastech volnočasových aktivit, ubytování, stravování, interpersonálních vztahů a komunikace ve škole. V návaznosti na vyhodnocení cíle práce předkládám možnost řešení a přístupy k problematice prostředí a jeho vlivu na studenty.

Klíčová slova

Diplomová práce, dotazník, klima ve škole, komunikace ve škole, kvantitativní průzkum, policista, prostředí, spokojenost, stravování, student, policejní škola, ubytování, učitel, vliv, volný čas, interpersonální vztahy, základní odborná příprava.

Annotation

In my dissertation "The influence of background on primary professional training students of Police College and Secondary Police School of Ministry of Internal Affairs in Prague" I present this school as the basic element of vocational training of new policemen, and I enlighten the modifications of primary professional training after year 2000, I introduce theoretical and practical preparation of students. Further I put forth the characteristics of basic elements influencing complex background in school and have an impact on shaping of police students. I inform about the results of survey done in area of leisure time activities, accommodation, boarding, interpersonal relationships and communication in the school. In connection with goal evaluation I suggest possible solutions as well as comprehension of background questions and its influence on students.

Keywords

Dissertation, questionnaire, climate in school, communication in school, quantitative survey, policeman, background, contentment, boarding, student, police school, accommodation, teacher, influence, leisure time, interpersonal relationships, primary professional training.

Seznam použité literatury

1. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.
3. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
4. Nařízení MV č. 65 ze dne 22. 10. 2007 o vzdělávání příslušníků Policie ČR v policejních školách a školských zařízeních MV. Praha: MV 2007.
5. Pokyn ředitele SPŠ MV v Praze č. 16/2006.
6. Pokyn Ř OV SPŠ MV, kterým se stanoví systém tvorby a schvalování vzdělávacích programů středních policejních škol MV. Praha: číslo 2 ze dne 7. 8. 2001.
7. ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada Publishing, 2007, 800 s. ISBN 978-80-247-1407-3.
8. BEDRNOVÁ, E., NOVÝ, I. a kol. *Psychologie a sociologie řízení*. 3. rozšířené a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2007, 798 s. ISBN 978-80-7261-169-0.
9. GRECMANOVÁ, H. *K otázkám výzkumu školního klimatu*. In Pedagogická evaluace v podmínkách současné české školy: Slovník referátů ze 4. konference České asociace pedagogického výzkumu konané ve dnech 3. – 4. července 1996 v Olomouci. Olomouc: Pedagogická fakulta UP v Olomouci, 1996, 290 s. ISBN 80-902250-6-3.
10. HELUS, Z. *Psychologie pro střední školy*. dotisk – 2. vydání, Praha: Fortuna, 1997, 120 s. ISBN 80-7168-406-6.
11. CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 1. vydání. Olomouc: UP v Olomouci, 2003, 199 s. ISBN 80-244-0765-5.
12. JŮVA, V. et al. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2001, 118 s. ISBN 80-85931-95-8.
13. KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002, 448 s. ISBN 80-7178-253-X.
14. Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s r.o., *Slovník cizích slov*. Praha: 1998, 366 s. ISBN 80-90-1647-8-1.
15. KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů – základy moderní personalistiky*, 3. vydání. Praha: Management Press, 2005, 367 s. ISBN 80-7261-033-3.
16. KRAUS, B. *Sociální pedagogika II*. Brno: IMS, 2007, 77 s.
17. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vydání. Praha: Portál, 2008, 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

18. KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al. *Člověk – prostředí – výchova*. Brno: Paido, 2001, 199 s., ISBN 80–7315–004–2.
19. MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: MU v Brně, 1995, 210 s. ISBN 80–210–1070–3.
20. NAKONEČNÝ, M. *Úvod do psychologie*. Praha: Academia, 2003, 507 s. ISBN 80–200–0993–0.
21. NELEŠOVSKÁ, A. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, 2005, 172 s. ISBN 80–247–0738–1.
22. OURODA, K. *Základy pedagogiky*. Brno: IMS, 2003, 164 s.
23. PALÁN, Z. *Lidské zdroje – výkladový slovník*. Praha: Academia, 2002, 280 s. ISBN 80–200–0950–7.
24. PETTY, G. *Moderní vyučování*. 4. vydání – překlad Kovařík, Š. Praha: Portál, 2006, 380 s. ISBN 80–7367–172–7.
25. RADVAN, E. *Poznámky k vypracování odborného textu*. Brno: IMS, 2008, 52 s.
26. ROGOŽANOVÁ, L. *Sociální komunikace (pedagogická)*. Brno: IMS, 2005, 39 s.
27. ŘEHOŘ, A. *Metodické pokyny pro vypracování bakalářské a diplomové práce*. Brno: IMS, 2008, 47 s.
28. ŘEHULKA, E. *Úvod do studia psychologie*. Brno: Paido, 1997, 87 s. ISBN 80–85931–46–X.
29. SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: ISV nakladatelství, 1999, 292 s. ISBN 80–85866–33–1.
30. ŠMEJKAL, M. *Celoživotní vzdělávání policistů jako součást vytváření profesních kompetencí – Bakalářská práce*. Brno: 2007, 49 s.
31. ŠVEC, F. *Člověk a prostředí*, 1. vydání. Praha: Avicenum, 1982, 304 s., Ed. č. 82 7302, 08–035–82.
32. TURECKIOVÁ, M. *Řízení a rozvoj lidí ve firmách*. Praha: Grada Publishing, 2004, 172 s. ISBN 80–247–0405–6.
33. VALÍŠOVÁ, A. *Asertivita v rodině a ve škole*. 1. vydání. Jinočany: H&H, 1992, 156 s. ISBN 80–85467–02–X.
34. VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2000, 264 s. ISBN 80–7178–291–2.
35. VYKOPALOVÁ, H. *Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování*. 1. vydání. Olomouc: Rektorát UP v Olomouci, 1992, 58 s. ISBN 80–7067–161–0.
36. Odbor vzdělávání a správy policejního školství. *Koncepce celoživotního povinného vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR v rezortu MV*. Praha: MV, 2001.

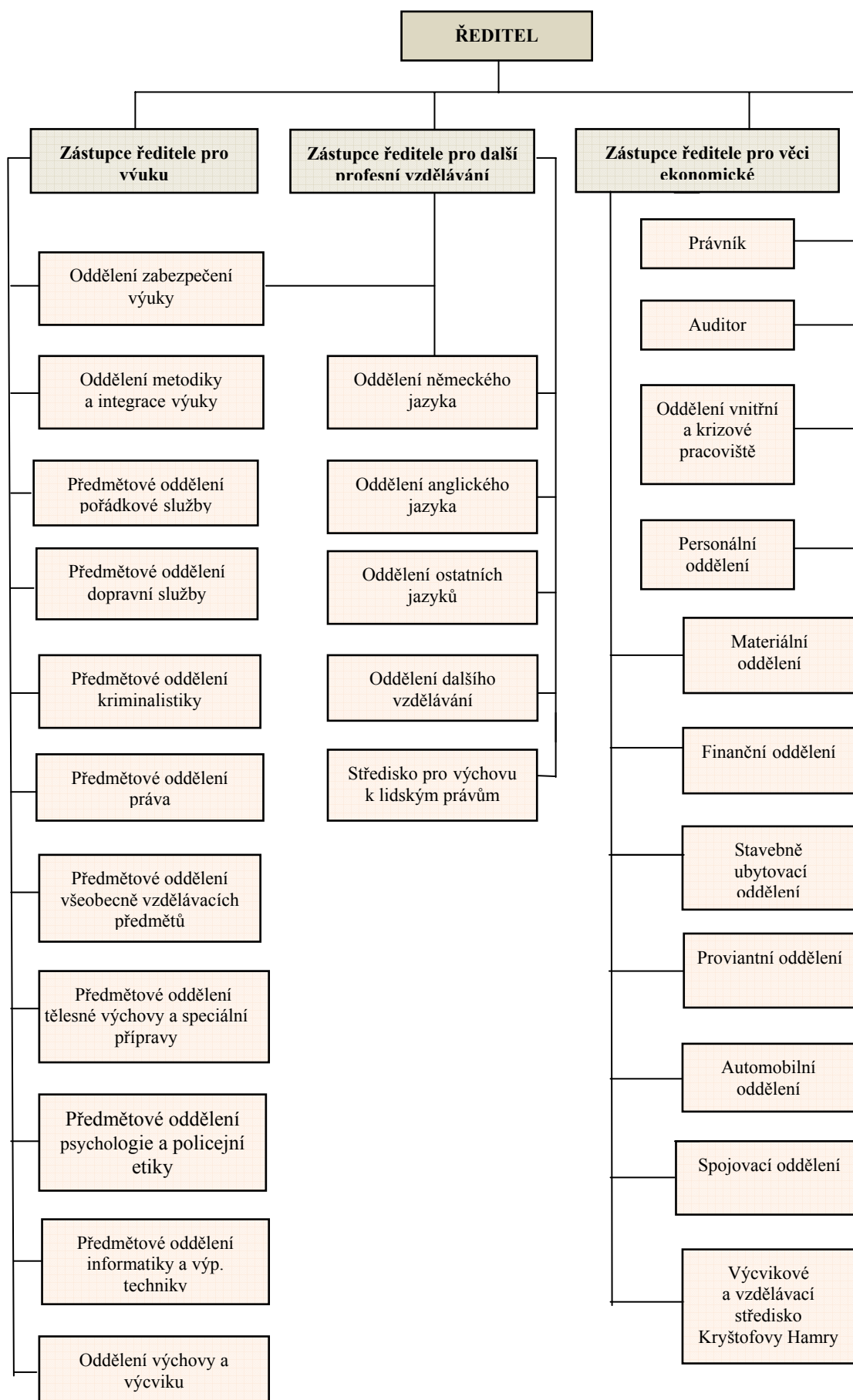
37. Odbor vzdělávání a správy policejního školství. *Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*. Praha: MV, 2001.
38. Odbor vzdělávání a správy policejního školství. *Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*. Praha: MV, 2005.
39. OV SPŠ MV. *Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie platný od 1. 6. 2008*. Praha: MV, 2008.
40. SPŠ MV v Praze. *Školní vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*. Praha: SPŠ MV Praha, 2005.
41. SPŠ MV v Praze. *Sebehodnotící zpráva 2004*. Praha: SPŠ MV Praha, 2005.
42. SPŠ MV v Praze. *Vize, mise a strategie SPŠ MV v Praze na další období v rámci implementace manažerského modelu excelence EFQM z 20. 12. 2005*. Praha: SPŠ MV Praha, 2005.
43. Školní řád SPŠ MV v Praze.
44. Ubytovací řád ubytovny SPŠ MV v Praze.
45. VPŠ a SPŠ MV v Praze. *Výroční zpráva o činnosti – školní rok 2006/2007*. Praha: 2007.
46. Dotazník pro absolventy 9 měsíční výukové části 12 měsíční ZOP (běh „W, X a Y“ v době od 25. 11. 2003 do 17. 5. 2004).
47. <http://www.pocilie.cz/docDetail.aspx?docid=21112711&docType=ART>.
48. <http://web.mv.cz/ovsps/vzdelavani.htm>.
49. http://www.spsmr.mv.cz/home/home_main.htm.
50. <http://zpravy.idnes.cz/police-zkratila-vycvik-novacku-nebudou-pripraveni-...ze dne 12. 7. 2008>.
51. http://www.spsmr.mv.cz/home/home_main_2.htm.
52. GRECMANOVÁ, H. *Vliv prostředí školy na její klima*. <http://www.rvp.cz/clanek/68/124>.
53. *Klima třídy a školy* – <http://www.seminarky.cz/Klima-tridy-a-skoly-2121#popis>.
54. *Komunikující škola, která umí předávat informace – učitel a žák*. <http://www.rvp.cz/clanek/679/612>.

Seznam příloh

Příloha č. 1	Schéma organizační struktury VPŠ a SPŠ MV v Praze
Příloha č. 2	Tabulka 1 Budovy a zařízení Tabulka 2 Kmenové a specializované učebny Tabulka 3 Materiální didaktické prostředky a pomůcky
Příloha č. 3	Tabulka 1 Přehled pracovníků školy Tabulka 2 Údaje o kvalifikaci a praxi pracovníků školy Tabulka 3 Údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
Příloha č. 4	Dotazník – průzkum spokojenosti studentů
Příloha č. 5	Statistické charakteristiky průzkumu
Příloha č. 6	Přehled připomínek, námětů a názorů studentů
Příloha č. 7	Dotazník pro absolventy 9 měsíční výukové části 12 měsíční ZOP

Příloha č. 1 Organizační struktura VPŠ a SPŠ MV v Praze

Příloha č. 2

Tabulka 1 – Budovy a zařízení

1	Budova „Š“ – školský blok	vedení školy, předmětová oddělení: P, K, PS, VVP, IVT, DS, PPE, oddělení zabezpečení výuky, aula
2	Budovy č. 14, 15	tělocvičny
3	Budovy č. U1 a U2	ubytovny, posilovna, laserová střelnice, úsek dalšího profesního vzdělávání
4	Budova č. 0	ekonomický úsek, tělocvična
5	Budova č. 9	školní jídelna, prodejna potravin
6	Budova „KD“	kulturní dům
7	Budova č. 6	pracoviště praktické výuky, knihovna, oddělení metodiky a integrace výuky
8	Budova č. 7	oddělení: personální, vnitřní a krizové pracoviště, předmětové oddělení tělesné výchovy a speciální přípravy, právník, spec. učebny, zdravotnické zařízení
9	Budova „B“	plavecký bazén + sauna
10	Budova č. 11, 12	sklady a pracoviště údržby
11	Cvičný polygon pro nácvik řízení motorových vozidel	
12	Tréninková hřiště	
13	Střelnice Praha 9 – Hloubětín	
14	Výcvikové a vzdělávací středisko Kryštofovy Hamry	

Tabulka 2 – Kmenové a specializované učebny

1	Celkový počet kmenových učeben	53
2	Celkový počet specializovaných učeben	45
	Z toho – informatika a výpočetní technika	6
	– technika administrativy	4
	– pořádková služba	2
	– dopravní služba	1
	– kriminalistika	4
	– právo	1
	– psychologie a policejní etika	2
	– spojovací příprava	2
	– řízení motorových vozidel	2
	– zdravotnická příprava	2

	– jazyků	10
	– pro realizaci modelové výuky	9
3	Aula	1
4	Posilovna	1
5	Tělocvičny	3
6	Střelnice FOS, VILIS, POS	3

Tabulka 3 – Materiální didaktické prostředky a pomůcky

Poř.	Název	Počet
1	Televizor barevný	192
2	Radiomagnetofon	172
3	Věž	11
4	Počítače + notebooky	512
5	Dataprojektor	48
6	Diaprojektor	14
7	Vizualizér	2
8	Zpětný projektor	74
9	DVD rekordéry a přehrávače	42
10	Fotoaparáty	47
11	Fotoaparáty digitální	38
12	Videorekordéry VHS	97
13	Záznamové zařízení obrazu (kamery)	12
14	Web kamery	15
15	Video a digitální kamera	20
16	Sluchátka	45
17	Satelitní přijímač	4
18	Digitální střížna EDIT 2000	1
19	Analogová střížna BETAGAM	1
20	Dabovací kabina	1
21	PC stanice pro zpracování zvuku	1
22	PC stanice pro tvorbu grafiky a animací	1
23	Scanner	44
24	Tiskárna	96
25	Audiovizuální učebna	1

26	Audiovizuální stimulace	1
27	Zastavovací pás	1
28	Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla	1
29	Alcoholtester LION	4
30	ALCOTEST Drager 7410 s tiskárnou	4
31	Docutest	1
32	Motocykly s dvojitým ovládním	4
33	Škoda Fabia s dvojitým ovládním a s VRZ	2
34	Škoda Felicia s dvojitým ovládním	6
35	Tablet, magnetická tabule	1
36	Projekční plátno	40
37	Interaktivní tabule	5
38	Kriminalistický kufr	7
39	Střelecký trenažér	5
40	Trenažér OS3	2
41	Materiální technické pomůcky a pedagogizované prostředky (učebnice, učební texty, sylaby, výukové filmy, videosekvence, multimediální programy, nástěnné panely, modely, obrazy ad.).	
42	Směrovky, zastavovací terče, reflexní vesty s nápisem Policie, detekční trubičky ALTEST ad.	

Příloha č. 3

Tabulka 1 – Přehled pracovníků školy

Celkový počet zaměstnanců	Počet policistů	Počet občanských zaměstnanců
346	104	242

Celkový počet zaměstnanců	Celkový počet pedagogických pracovníků	Celkový počet nepedagogických pracovníků
346	140	206

Celkový počet občanských zaměstnanců	Počet pedagogických pracovníků	Počet nepedagogických pracovníků
242	64	178

Celkový počet policistů	Počet učitelů policistů	Počet ostatních policistů
104	76	28

Tabulka 2 – Údaje o kvalifikaci a praxi pracovníků školy

Stupeň vzdělání	Policisté pedagogičtí pracovníci	Ø délka roků praxe	Policisté nepedagogičtí pracovníci	Ø délka roků praxe
Základní	0	0	0	0
Vyučen	0	0	0	0
Středoškolské	0	0	12	23,5
Vyšší odborné	0	0	0	0
Vysokoškolské	72	21	20	20
Celkem	72	21	32	21,8

Stupeň vzdělání	Občanští zaměstnanci pedagogičtí	Ø délka roků praxe	Občanští zaměstnanci nepedagogičtí	Ø délka roků praxe
Základní	0	0	7	27,5
Vyučen	0	0	59	29
Středoškolské	0	0	82	24,5
Vyšší odborné	0	0	1	37
Vysokoškolské	63	22	30	21
Celkem	63	22	179	27,8

Tabulka 3 – Údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků

Druh vzdělávání	Policisté absolventi 2006/2007	Policisté studující	Občanští zaměstnanci absolventi 2006/2007	Občanští zaměstnanci studující
Pedagogické	2	3	2	1
Vysokoškolské	2	5	2	3
Celkem	4	8	4	4

Příloha č. 4 Dotazník – průzkum spokojenosti studentů

Anonymní dotazník Měření spokojenosti studentů ZOP v SPŠ MV Praha

Vážení studenti,

obracím se na Vás se žádostí o spolupráci při zpracování mé diplomové práce v rámci studia na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, Institutu mezioborových studií Brno, fakultě humanitních studií, jejíž součástí je i provedení průzkumu.

Diplomová práce „Vliv prostředí na spokojenost studentů ZOP SPŠ MV v Praze“ má za cíl zjistit Vaši spokojenost – či nespokojenost v určitých oblastech v souvislosti s Vaším studiem v SPŠ MV Praha v rámci studia ZOP a také případně pomoci vedení školy při zkvalitňování a zefektivňování celkového výchovně vzdělávacího procesu ve škole. Nepřímo navazuje na uskutečněný průzkum v letech 2003 – 2004 na této škole.

Otázky jsou rozděleny do pěti skupin a to:

- I. Volnočasové aktivity
- II. Ubytování
- III. Stravování
- IV. Mezilidské (interpersonální) vztahy
- V. Komunikace ve škole

Přestože je dotazník anonymní a jeho vyplnění je dobrovolné, chtěl bych Vás požádat o co nejupřímnější odpovědi, které mohou sloužit nejen pro vnitřní potřebu školy a mohou se stát i podkladem pro případná organizační, technicko-ekonomická či jiná opatření v rámci školy, ale mohou také pomoci Vaším nástupcům, dalším studentům ZOP SPŠ MV Praha ke zvýšení jejich spokojenosti na této škole v průběhu studia.

Při vyplňování tohoto dotazníku postupujte prosím uvážlivě, odpovězte prosím na všechny výrokky. Může se stát, že se budete těžko rozhodovat, jakou odpověď máte zvolit. Přesto výrok nevynechávejte a zvolte tu odpověď, která se nejvíce blíží Vašemu názoru. Nejsou zde správné nebo chybné odpovědi, ale důležité je Vaše stanovisko. Uvítám i Vaše případné názory, připomínky, či náměty na možné zkvalitnění a zpříjemnění Vašeho pobytu ve škole uvedené za jednotlivými skupinami dotazů. Vyplnění dotazníku trvá cca 15 minut.

Za Vaši pomoc a vstřícnost velice děkuji.

Bc. Miroslav Šmejkal
PČR OŘ Praha I

Pokyny k vyplňování:

Označte křížkem pouze jednu možnost, která se nejvíce blíží Vašemu názoru.

VZOR:

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne
-----	-----------	----------	----

I. skupina: Volnočasové aktivity – využívání volného času

1. Škola mi poskytuje možnosti, jak trávit svůj volný čas

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

2. Ve škole je dostatečná nabídka aktivit doplňkového programu k využívání volného času (kroužky,...)

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

3. Nabídka volnočasových aktivit odpovídá potřebám studentů

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

4. Na volnočasové aktivity mi zbývá dostatek času

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

5. Vybavení a zařízení sloužící k volnočasovým aktivitám je doplňováno a modernizováno

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

6. Navštěvuji některý z kroužků, které škola nabízí v rámci mimovýukové aktivity

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

7. K trávení volného času využívám mimoškolní nabídky

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

Uvedte své připomínky, náměty či názory, které by vedly ke zlepšení volnočasových aktivit studentů ve škole

.....
.....

II. skupina: Ubytování

8. Jsem spokojen/a s kvalitou ubytování

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

9. Jsem spokojen/a s ubytovacím řádem

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

10. Dodržování ubytovacího řádu mi nedělá problémy

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

11. Pokoje jsou zařízeny s ohledem na přípravu a samostudium studentů

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

12. Počet ubytovaných studentů nenarušuje moji přípravu na výuku

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

13. Sociální zařízení na pokoji vyhovuje počtu a potřebám ubytovaných

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

Uvedte své připomínky, náměty či názory, které by vedly k větší spokojenosti studentů s ubytováním ve škole

.....
.....

III. skupina: Stravování

14. Jsem spokojen/a s kvalitou stravování

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

15. Jsem spokojen/a s nabídkou jídel ve školní jídelně

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

16. V průběhu dne mám možnost zakoupit si občerstvení

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

17. Na stravování je vyčleněn dostatek času

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

18. Prostorové uspořádání školní jídelny mi vyhovuje

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

Uvedte připomínky, náměty či názory, které by zvýšily spokojenost studentů se stravováním ve škole

.....
.....

IV. skupina : Mezilidské (interpersonální) vztahy

19. Třídní učitel sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů ve třídě, je spojujícím a stmelujícím článkem třídního kolektivu

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

20. Lektor – instruktor sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, je spojujícím a motivujícím článkem kolektivu

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

21. Během studia se ve třídě vytvořil dobrý kolektiv, vztahy ve třídě nás stmelují

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

22. Mám pocit, že se učitelé vůči nám chovají nadřazeně

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

23. Mohu kdykoli říci svůj názor

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

24. Vnímám vyučující jako své partnery

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

25. Ve škole mám alespoň jednoho člověka, kterému mohu důvěřovat

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

Uvedte připomínky, náměty či názory, které by vedly ke zkvalitnění a upevnění
interpersonálních vztahů ve škole

.....
.....

V. skupina: Komunikace ve škole

26. Vyučující upřednostňují diskusi před pouhým memorováním učiva

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

27. Vyučující rozvíjejí komunikační a presentační dovednosti studentů

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

28. Vyučující jsou ochotni poskytnout případnou konzultaci

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

29. Lektoři – instruktoři jsou ochotni pomoci při řešení osobních problémů

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

30. Ve škole funguje dobrý informační systém

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

31. O případných změnách se dozvídám včas

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

32. Když nevím, nebojím se zeptat

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

33. Ve třídním kolektivu probíhá zdravá diskuse

ano	Spíše ano	Spíše ne	ne

Uvedte připomínky, náměty či názory, které by mohly prospět ke zkvalitnění komunikace mezi studenty i ve vztahu k vyučujícím, případně vedení školy

.....
.....

Děkuji Vám za čas, který jste vyplňování věnoval/a.

Příloha č. 5 Statistické charakteristiky průzkumu

Tabulka 1 Položka č. 1: „Škola mi poskytuje možnosti, jak trávit svůj volný čas“
– uvádí převážná většina respondentů (129/77,71 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	11	6	3	4	6	3	10	62 37,35%	129 77,71%
spíše ano	10	8	8	6	8	12	6	9	67 40,36	
spíše ne	2	0	3	8	2	6	6	1	28 16,87%	37 22,29%
ne	0	0	2	3	0	1	3	0	9 5,42%	

Tabulka 2 Položka č. 2: „Ve škole je dostatečná nabídka aktivit doplňkového programu k využívání volného času (kroužky ...)“
– uvádí více jak polovina respondentů (118/71,80 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	8	9	6	1	12	4	1	7	48 28,92%	118 71,80%
spíše ano	6	4	11	8	11	14	8	8	70 42,17%	
spíše ne	7	6	2	9	1	5	6	5	41 24,52%	48 28,92%
ne	0	0	0	2	0	2	3	0	7 4,22%	

Tabulka 3 Položka č. 3: „Nabídka volnočasových aktivit odpovídá potřebám studentů“
– uvádí více jak polovina respondentů (116/69,88 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	10	4	6	1	10	4	2	6	43 25,90%	116 69,88%
spíše ano	4	12	8	8	10	14	7	10	73 43,98%	
spíše ne	7	3	5	7	4	6	5	1	38 22,89%	50 30,12%
ne	0	0	0	4	0	1	4	3	12 7,23%	

Tabulka 4 Položka č. 4: „Na volnočasové aktivity mi zbývá dostatek času“
– uvádí více jak polovina respondentů (92/55,42 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	7	1	1	5	2	7	3	9	35 21,08%	92 55,42%
spíše ano	4	12	3	9	2	10	11	6	57 34,34%	
spíše ne	10	6	5	4	11	7	2	2	47 28,31%	74 44,58%
ne	0	0	10	2	9	1	2	3	27 16,27%	

Tabulka 5 Položka č. 5: „Vybavení a zařízení sloužící k volnočasovým aktivitám je doplňováno a modernizováno“
– uvádí necelá polovina respondentů (61/36,75 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	0	0	0	0	0	0	2 1,20%	61 36,75%
spíše ano	11	10	6	5	13	7	3	4	59 35,55%	
spíše ne	7	8	12	14	8	16	10	12	87 52,41%	105 63,25%
ne	1	1	1	1	3	2	5	4	18 10,84%	

Tabulka 6 Položka č. 6: „Navštěvuji některý z kroužků, které škola nabízí v rámci mimovýukové aktivity“
– kladně odpověděla necelá polovina respondentů (70/42,17 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	3	4	3	10	9	3	9	50 30,12%	70 42,17%
spíše ano	3	4	1	1	0	4	3	4	20 12,05%	
spíše ne	2	4	3	2	3	6	2	2	24 14,46%	96 57,83%
ne	7	8	11	14	11	6	10	5	72 43,37%	

Tabulka 7 Položka č. 7: „K trávení volného času využívám mimoškolní nabídky“
– kladně opověděla necelá polovina respondentů (72/43,37 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	3	3	3	4	6	5	4	6	34 20,48%	72 43,37%
spíše ano	11	2	2	1	4	12	2	4	38 22,89%	
spíše ne	4	11	4	5	3	6	3	6	42 25,30%	94 56,63%
ne	3	3	10	10	11	2	9	4	52 31,33%	

Tabulka 8 Položka č. 8: „Jsem spokojen/a s kvalitou ubytování“
– uvádí více jak polovina respondentů (93/56,02 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	13	2	2	1	3	1	1	32 19,28%	93 56,02%
spíše ano	8	6	7	10	6	14	6	4	61 36,74%	
spíše ne	4	0	7	5	9	8	5	11	49 29,52%	73 43,98%
ne	0	0	3	3	8	0	6	4	24 14,46%	

Tabulka 9 Položka č. 9: „Jsem spokojen/a s ubytovacím řádem“
– uvádí více jak polovina respondentů (113/68,07 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	11	11	2	2	5	6	3	1	41 24,70%	113 68,07%
spíše ano	8	8	9	9	14	14	5	5	72 43,37%	
spíše ne	0	0	5	6	2	5	9	9	36 21,69%	53 31,93%
ne	2	0	3	3	3	0	1	5	17 10,24%	

Tabulka 10 Položka č. 10: „Dodržování ubytovacího řádu mi nedělá problémy“
– kladně odpovídá většina respondentů (127/76,51 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	17	11	9	7	17	10	6	7	84	127 76,51%
									50,60%	
spíše ano	2	8	5	6	3	7	6	6	43	
									25,91%	
spíše ne	0	0	0	2	0	4	1	6	13	39 23,49%
									7,83%	
ne	2	0	5	5	4	4	5	1	26	
									15,66%	

Tabulka 11 Položka č. 11: „Pokoje jsou zařízeny s ohledem na přípravu a samostudium studentů“
– uvádí necelá polovina respondentů (81/48,80 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	6	5	1	1	2	3	2	1	21	81 48,80%
									12,65%	
spíše ano	10	14	5	8	8	9	5	1	60	
									36,15%	
spíše ne	4	0	4	6	7	11	4	15	51	85 51,20%
									30,72%	
ne	1	0	9	5	7	2	7	3	34	
									20,48%	

Tabulka 12 Položka č. 12: „Počet ubytovaných studentů nenarušuje moji přípravu na výuku“
– uvádí necelá polovina respondentů (82/49,40 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	5	4	1	7	4	5	6	41	82 49,40%
									24,70%	
spíše ano	7	7	5	7	2	10	2	1	41	
									24,70%	
spíše ne	4	4	7	6	8	9	8	6	52	84 50,60%
									33,32%	
ne	1	3	3	6	7	2	3	7	32	
									19,28%	

Tabulka 13 Položka č. 13: „Sociální zařízení na pokoji vyhovuje počtu i potřebám ubytovaných“
– uvádí menšina respondentů (64/38,55 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	6	6	2	2	2	5	1	2	26 15,66%	64 38,55%
spíše ano	7	7	3	5	2	6	4	4	38 22,89%	
spíše ne	4	4	4	7	7	8	3	10	47 28,31%	102 61,45%
ne	4	2	10	6	13	6	10	4	55 33,14%	

Tabulka 14 Položka č. 14: „Jsem spokojen/a s kvalitou stravování“
– uvádí necelá polovina respondentů (79/47,59 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	6	1	0	2	0	2	2	22 13,25%	79 47,59%
spíše ano	8	12	4	8	7	3	9	6	57 34,34%	
spíše ne	4	1	7	9	9	13	5	3	51 30,72%	87 52,41%
ne	0	0	7	3	6	9	2	9	36 21,69%	

Tabulka 15 Položka č. 15: „Jsem spokojen/a s nabídkou jídel ve školní jídelně“
– uvádí více jak polovina respondentů (92/55,42 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	8	5	2	1	2	0	4	4	26 15,66%	92 55,42%
spíše ano	10	11	5	9	12	10	5	4	66 39,76%	
spíše ne	3	3	7	6	8	10	6	8	51 30,72%	74 44,58%
ne	0	0	5	4	2	5	3	4	23 13,86%	

Tabulka 16 Položka č. 16: „V průběhu dne mám možnost zakoupit si občerstvení“
– uvádí méně jak polovina respondentů (80/48,19).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	1	11	5	11	10	5	1	53 31,92%	80 48,19%
spíše ano	2	2	5	4	4	7	2	1	27 16,27%	
spíše ne	7	8	3	4	3	3	1	6	35 21,09%	86 51,81%
ne	3	8	0	7	6	5	10	12	51 30,72%	

Tabulka 17 Položka č. 17: „Na stravování je vyčleněn dostatek času“
– uvádí převážná většina respondentů (128/77,11 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	7	9	12	8	13	7	6	8	70 42,17%	128 77,11%
spíše ano	9	7	6	6	7	9	6	8	58 34,94%	
spíše ne	4	1	0	2	3	8	4	2	24 14,46%	38 22,89%
ne	1	2	1	4	1	1	2	2	14 8,43%	

Tabulka 18 Položka č. 18: „Prostorové uspořádání školní jídelny mi vyhovuje“
– uvádí převážná většina respondentů (147/88,55 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	9	10	15	8	13	10	11	15	91 54,82%	147 88,55%
spíše ano	9	8	3	5	8	14	6	3	56 32,73%	
spíše ne	1	0	0	3	2	1	1	2	10 6,02%	19 11,45%
ne	2	1	1	4	1	0	0	0	9 5,42%	

Tabulka 19 Položka č. 19: „Třídní učitel sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů ve třídě, je spojujícím a stmelujícím článkem třídního kolektivu“
– uvádí většina respondentů (122/73,49 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	7	6	1	7	14	10	4	9	58 34,94%	122 73,49%
spíše ano	11	8	5	10	6	11	9	4	64 38,55%	
spíše ne	3	5	6	0	4	3	3	7	31 18,68%	44 26,51%
ne	0	0	7	3	0	1	2	0	13 7,83%	

Tabulka 20 Položka č. 20: „Lektor – instruktor sehrává pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, je spojujícím a motivujícím článkem kolektivu“
– uvádí více jak polovina respondentů (93/56,02 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	4	2	0	7	4	9	4	2	32 19,28%	93 56,02%
spíše ano	6	9	5	7	11	12	6	5	61 36,74%	
spíše ne	7	7	7	3	6	3	4	9	46 27,71%	73 43,98%
ne	4	1	7	3	3	1	4	4	27 16,27%	

Tabulka 21 Položka č. 21: „Během studia se ve třídě vytvořil dobrý kolektiv, vztahy ve třídě nás stmelují“
– uvádí převážná většina respondentů (137/82,53 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	12	4	6	4	13	3	5	3	50 30,12%	137 82,53%
spíše ano	9	13	10	9	11	16	7	12	87 52,41%	
spíše ne	0	2	3	3	0	6	3	4	21 12,65%	29 17,47%
ne	0	0	0	4	0	0	3	1	8 4,82%	

Tabulka 22 Položka č. 22: „Mám pocit, že se učitelé vůči nám chovají nadřazeně“
– uvádí převážná menšina respondentů (49/29,52 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	0	1	5	4	1	1	4	4	20 12,05%	49 29,52%
spíše ano	3	1	7	3	3	7	2	3	29 17,47%	
spíše ne	14	16	6	11	12	15	9	12	95 57,23%	117 70,48%
ne	4	1	1	2	8	2	3	1	22 13,25%	

Tabulka 23 Položka č. 23: „Mohu kdykoli říci svůj názor“
– uvádí více jak polovina respondentů (88/53,01 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	1	1	2	0	7	3	3	0	17 10,24%	88 53,01%
spíše ano	14	9	7	9	14	11	3	4	71 42,77%	
spíše ne	3	9	8	6	3	9	6	11	55 33,13%	78 46,99%
ne	3	0	2	5	0	2	6	5	23 13,86%	

Tabulka 24 Položka č. 24: „Vnímám vyučující jako své partnery“
– uvádí převážná menšina respondentů (56/33,73 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	0	1	2	3	1	0	9 5,42%	56 33,73%
spíše ano	8	5	5	5	8	13	3	0	47 28,31%	
spíše ne	11	12	6	7	10	9	9	12	76 45,79%	110 66,27%
ne	0	2	8	7	4	0	5	4	34 20,48%	

Tabulka 25 Položka č. 25: „Ve škole mám alespoň jednoho člověka, kterému mohu důvěřovat“

– uvádí převážná většina respondentů (143/86,14 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	14	13	9	9	17	15	8	10	95 57,22%	143 86,14%
spíše ano	6	3	5	5	6	8	6	9	48 28,92%	
spíše ne	0	3	4	2	0	0	1	1	11 6,63%	23 13,86%
ne	1	0	1	4	1	2	3	0	12 7,23%	

Tabulka 26 Položka č. 26: „Vyučující upřednostňují diskusi před prostým memorováním učiva“

– uvádí více jak polovina respondentů (89/53,61 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	3	0	2	2	2	1	2	0	12 7,23%	89 53,61%
spíše ano	14	13	4	8	12	13	7	6	77 46,38%	
spíše ne	4	5	9	6	8	9	6	11	58 34,94%	77 46,39%
ne	0	1	4	4	2	2	3	3	19 11,45%	

Tabulka 27 Položka č. 27: „Vyučující rozvíjejí komunikační a prezentační dovednosti studentů“

– uvádí více jak polovina respondentů (103/62,05 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	7	2	1	1	6	1	4	0	22 13,25%	103 62,05%
spíše ano	13	14	7	11	15	12	5	4	81 48,80%	
spíše ne	1	2	11	7	3	9	7	12	52 31,32%	63 37,95%
ne	0	1	0	1	0	3	2	4	11 6,63%	

Tabulka 28 Položka č. 28: „Vyučující jsou ochotni poskytnout případnou konzultaci“
– uvádí převážná většina respondentů (155/93,37 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	16	14	9	12	17	17	8	11	104	155 93,37%
									62,65%	
spíše ano	5	5	9	5	6	8	7	6	51	11 6,63%
									30,72%	
spíše ne	0	0	1	0	1	0	2	3	7	11 6,63%
									4,22%	
ne	0	0	0	3	0	0	1	0	4	11 6,63%
									2,41%	

Tabulka 29 Položka č. 29: „Lektoři – instruktoři jsou ochotni pomoci při řešení osobních problémů“
– uvádí více jak polovina respondentů (112/67,47 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	4	0	1	6	5	8	3	4	31	112 67,47%
									18,67%	
spíše ano	11	12	7	10	10	12	7	12	81	54 32,53%
									48,80%	
spíše ne	3	6	7	3	9	5	5	4	42	54 32,53%
									25,30%	
ne	3	1	4	1	0	0	3	0	12	54 32,53%
									7,23%	

Tabulka 30 Položka č. 30: „Ve škole funguje dobrý informační systém“
– uvádí více jak polovina respondentů (90/54,22 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	0	2	1	1	1	0	0	7	90 54,22%
									4,22%	
spíše ano	11	14	10	10	10	8	5	15	83	76 45,78%
									50,00%	
spíše ne	7	4	7	7	9	11	8	4	57	76 45,78%
									34,33%	
ne	1	1	0	2	4	5	5	1	19	76 45,78%
									11,45%	

Tabulka 31 Položka č. 31: „O případných změnách se dozvídám včas“
– uvádí více jak polovina respondentů (85/51,20 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	2	4	0	0	3	0	0	1	10 6,02%	85 51,20%
spíše ano	14	11	8	8	10	8	5	11	75 45,18%	
spíše ne	5	3	7	9	10	14	4	7	59 35,55%	81 48,80%
ne	0	1	4	3	1	3	9	1	22 13,25%	

Tabulka 32 Položka č. 32: „Když nevím, nebojím se zeptat“
– uvádí převážná většina respondentů (131/78,92 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	8	9	9	6	12	8	7	7	66 39,76%	131 78,92%
spíše ano	12	7	5	8	9	9	8	7	65 39,16%	
spíše ne	0	1	3	4	2	5	2	6	23 13,85%	35 21,08%
ne	1	2	2	2	1	3	1	0	12 7,23%	

Tabulka 33 Položka č. 33: „Ve třídním kolektivu probíhá zdravá diskuse“
– uvádí převážná většina respondentů (127/76,51 %).

Výběrový soubor	1	2	3	4	5	6	7	8	Celkem	Celkem
ano	5	8	9	4	15	2	4	3	50 30,12%	127 76,51%
spíše ano	11	10	6	9	7	17	8	9	77 46,39%	
spíše ne	5	1	4	3	2	4	5	6	30 18,07%	39 23,49%
ne	0	0	0	4	0	2	1	2	9 5,42%	

Příloha č. 6 Přehled připomínek, námětů a názorů studentů

I. oblast: volnočasové aktivity – využívání volného času

K jednotlivým položkám této oblasti bylo podáno 51 připomínek, námětů a názorů. Z celkového počtu 166 respondentů se vyjádřilo 46 (28,31 %). Jednalo se o:

- vytvořit více kroužků, např. cizí jazyky, šachový, modelových situací (5x),
- zajistit více času, kterého je vzhledem ke zkrácení studia málo (15x),
- nevyhovující časový harmonogram aktivit (2x),
- neodpovídající vybavení + modernizace, např. stroje v posilovně (5x),
- neplatit za kroužky + více finančních prostředků (2x),
- neměnit kroužky (udržet je), i když jsou navštěvovány (4x),
- zajistit funkčnost kroužků (2x),
- zajistit řádný chod střeleckého kroužku (6x),
- zřízení fotbalového hřiště volně přístupného studentům (2x),
- vybudovat stadion + tenisové kurty (1x),
- vybudovat saunu (1x),
- vybudovat krytý bazén a u bazénu dřívější otevírací dobu, v ranních hodinách (1x),
- zrušení zákazu samostatného vstupu studentů do sportovišť (2x),
- zvětšit rozsah sítě na U1 (1x),
- povolit kouření vodní dýmky (1x),
- ZP pana ředitele by měl mít rozum a ne výmysly jako od ... (1x).

II. oblast: ubytování

K jednotlivým položkám této oblasti bylo podáno 53 připomínek, námětů a názorů. Z celkového počtu 166 respondentů se vyjádřilo 49 (29,51 %). Jednalo se o:

- zlepšit podmínky na U1 (1x),
- více ledniček (3x),
- jeden stůl je pro 6 lidí málo, alespoň ještě jeden (1x),
- více lampiček na pokoji – 2 na 3 studenty je málo (2x),
- lepší vybavení pokojů, modernizace (9x),
- nepohodlné postele (1x),
- hluk z okolních pokojů (2x),

- zavedení internetu a intranetu na pokojích (1x),
- pokoje maximálně po 2 studentech (4x),
- možnost vybrat si, s kým budu sdílet pokoj (3x),
- lepší sociální zařízení – více (10x),
- alespoň 2 sprchy (3x),
- problémy s uzamčenými WC na chodbě (1x),
- úmyslné vypínání teplé vody (3x),
- možnost vlastních elektrických spotřebičů na pokojích (2x),
- výměna ložního prádla 1x za 14 dní je vyhovující (2x),
- nedostatečný úklid (2x),
- nově přidělené pokoje by mohly být uklizené (1x),
- špatné vybavení klubovny (1x),
- kolegové jsou prasata (1x).

III. oblast: stravování

K jednotlivým položkám této oblasti bylo podáno 68 připomínek, námětů a názorů. Z celkového počtu 166 respondentů se vyjádřilo 62 (37,34 %). Jednalo se o:

- malé porce jídla (5x),
- jídla plavou v oleji, často se potom „vyhodí“ (1x),
- střevní potíže z jídla (2x),
- lépe vařit – chybí chuť (12x),
- strava je někdy hrozná a určitě nemá výživnou hodnotu (2x),
- večeře v jídelně bych přirovnal ke krmení prasat (1x),
- širší sortiment jídla (1x),
- změna snídaní (3x),
- zdravěji vařit + více zeleniny a ovoce (2x),
- lepší jsou studené večeře (2x),
- není možné si něco o přestávce koupit v kantýně (12x),
- nekonečné fronty při výdeji obědů (13x),
- zastřešit prostor u jídelny (3x),
- vyrazit kuchaře (3x),
- výměna čaje ve várnících (1x),

- zaměřit se také na čistotu talířů a příborů (1x),
- méně vlasů v jídle (2x),
- problém s placením obědů – proč já a jiný ne (2x).

IV. oblast: mezilidské (interpersonální) vztahy

K jednotlivým položkám této oblasti bylo podáno 37 připomínek, námětů a názorů. Z celkového počtu 166 respondentů se vyjádřilo 34 (20,48 %). Jednalo se o:

- vzít v potaz, že i ženy jsou u policie a ne že sem nepatří (1x),
- více kolegiality ze strany učitelů (1x),
- někteří učitelé si neuvědomují svou roli na této škole (1x),
- učitelka mě ztrapňovala před třídou a udělala ze mě pitomce (1x),
- větší vstřícnost učitelů (1x),
- důvěryhodná osoba – kpt. Hovorka = expert, profesionál (1x),
- pozitivní role v mezilidských vztazích = mjr. Sekanina x spíše ne mjr. Fajglová (1x),
- pí. Kubů – neskutečně arogantní a stupidní žena, co nemá u Policie ČR co dělat, natož učit (1x),
- lektori působí spíše jako sankce, nevyjdou studentům vstříc, arogance (6x),
- velký počet žáků ve třídě = rozdělení na dva tábory (1x),
- starší třídy má příliš pravomocí, které zneužívá (1x),
- nadřazené chování u jednoho učitele – nebude jmenován (2x),
- chovat se ke studentům jako k lidem a respektovat jejich potřeby (2x),
- méně buzerace (1x),
- jak který učitel (3x),
- více respektování mladých kolegů (1x),
- názor sice mohu říci, ale nikdo ho stejně nechce slyšet – hlas řadového policisty nemá žádnou cenu (1x),
- učitelé super (1x),
- chování všech je zde na úrovni (2x),
- chování posluchačů není na úrovni této profese (1x),
- třídního jsem viděl jedenkrát (1x),
- větší upřednostňování učitelů s pedagogickými schopnostmi (1x),
- do školy brát místo učitelů lidi z výkonu (1x),

- zohlednění žáků vzhledem k obsáhlému učivu (1x),
- nevykládat látku způsobem čtení ze zákona (1x),
- zrušení odpoledních nástupů (1x),
- 90 minut výuky je dlouhá doba, nedá se udržet pozornost (1x).

V. oblast: komunikace ve škole

K jednotlivým položkám této oblasti bylo podáno 21 připomínek, námětů a názorů. Z celkového počtu 166 respondentů se vyjádřilo 18 (10,84%). Jednalo se o:

- výuka probíhá jen formou výkladu a není zařazena praxe (1x),
- někteří L–I by měli změnit přístup – komunikace (1x),
- občas by se mohli uklidnit a uvědomit si, že jsme ve škole a ne na vymývárně mozků
  - viz zástupkyně ředitele a někteří L–I (1x),
- nezaregistroval jsem žádný informační systém (1x),
- více informací ze strany lektorů – instruktorů (1x),
- občasné sezení studentů a učitelů s připomínkami a výtkami (1x),
- uspokojivá informovanost jen díky lektorům (1x),
- říci svůj názor? stejně to nikdo neposlouchá a je to k ničemu (1x),
- mezi studenty je kvalitní, dostačující komunikace (1x),
- jsme nuceni hledět každý sám na sebe a mluvit za sebe, ne za kolektiv (1x),
- je to velký kvalit, není čas na diskusi (1x),
- lepší komunikace a chování mezi samotnými studenty (1x),
- pí. Fajglová – nezvládá povinnosti, neustále zapomíná, nestíhá, svoji neschopnost kompenzuje arogancí a agresivitou (1x),
- kolegiální ze strany vyučujících (1x),
- nadřazenost některých lektorů i učitelů (1x),
- lektoři by měli více respektovat studenty (1x),
- bez komentáře, mám zde řadu dobrých přátel (1x),
- jsem ráda, že jsem to přežila ve zdraví (1x),
- rozpustit oddělení OMIV (1x),
- umožnit parkování v areálu školy (1x),
- velký problém s parkovištěm – řešit hlídaným parkovištěm u silnice – hlídat studenti v rámci praxe (1x).

Příloha č. 7 Dotazník pro absolventy 9 měsíční výukové části 12 měsíční ZOP
(běh „W, X a Y“ v době od 25. 11. 2003 do 17. 5. 2004)

- **Dotazník pro absolventy (9měsíční výukové části) 12měsíční základní odborné přípravy**
- **Dotazník pro absolventy teoretické části 6měsíční základní odborné přípravy**

Vážení absolventi,

vedení školy se na Vás obrací se žádostí o spolupráci při zkvalitňování a zefektivňování výchovně vzdělávacího procesu na naší škole a předkládá Vám k vyplnění tento dotazník.

Přestože je dotazník anonymní a jeho vyplnění dobrovolné, uvítali bychom co nejupřímnější odpovědi, které budou sloužit pro vnitřní potřebu školy a stanou se podkladem pro případná organizační, technicko-ekonomická či jiná opatření v rámci školy.

Budeme rádi, když v závěrečné části dotazníku uvedete také své názory, připomínky či náměty na zkvalitnění naší práce, a ujistíme Vás, že se jimi budeme vážně zabývat. Tím, že k vyplnění dotazníku přistoupíte zodpovědně, nám umožníte vytvářet kvalitnější podmínky studia v naší škole nejen pro své následníky, ale také pro sebe, neboť je pravděpodobné, že se do naší školy ještě vrátíte v souvislosti s celoživotním vzděláváním příslušníků Policie ČR.

Za Vaši vstřícnost děkujeme.

Pokyny k vyplňování:

Označte křížkem pouze jednu možnost, která se nejvíce blíží Vašemu názoru.

VZOR:

ano	spíše ano	spíše ne	ne
X			

1. Pravidlům, která musím dodržovat v souvislosti s výukou (včasnost docházky do školy, minimalizace absencí, možnost konzultací atd.), i důsledkům při jejich neplnění (komisionální přezkoušení, informace nadřizovaným, projednání ve zhodnocovací poradě atd.) jsem porozuměl.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

2. Pravidlům, která musím dodržovat v mimovýukové době (na ubytovně včasnost příchodu na ranní nástupy, ve službě, v jídelně, v areálu školy, na veřejnosti atd.), i důsledkům při jejich neplnění (kázeňské řešení, informace nadřizovaným atd.) jsem porozuměl.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

3. Přípravě na vyučování jsem věnoval dostatek času.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

4. Měl jsem problémy ve výuce.

Jestliže jste odpověděl „ANO“, pokračujte otázkami č. 5 a), b), c).

Jestliže jste odpověděl „NE“, přejděte k otázce č. 6.

ano	ne

5. Mé problémy ve výuce byly způsobeny:

a) mým laxním přístupem k přípravě na vyučování a k práci při hodinách

ano	spíše ano	spíše ne	ne

b) přístupem vyučujícího (např. nedovedl látku řádně vysvětlit, motivovat žáky, volil nevhodné metody výuky, neobjektivně hodnotil znalosti žáků).
(Pokud odpovíte ano nebo spíše ano, můžete uvést, kterých předmětů se to zejména týkalo.)

.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

.....

c) obtížností a velkým rozsahem učiva, které jsem i při soustavné přípravě nemohl zvládnout.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

6. Vyučující byli ochotni poskytnout mi konzultaci.

(Pokud odpovíte ne nebo spíše ne, můžete uvést, kterých předmětů se to zejména týkalo.)

.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

.....

7. Lektori – instruktoři mi byli ochotni pomoci při řešení osobních problémů.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

8. Vyučující od nás vyžadovali důslednou přípravu na každou vyučovací hodinu.
(Pokud odpovíte ne nebo spíše ne, můžete uvést předměty.)

.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

.....

9. Mám pocit, že se učitelé vůči nám chovali nadřazeně.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

10. Ve škole je většina učitelů (lektorů – instruktorů), kterých si vážím pro jejich osobní přístup a snahu, abych si do praxe odnesl potřebné znalosti, dovednosti a postoje.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

11. Studium některých předmětů mi ztěžoval nedostatek učebních textů nebo studijních materiálů.
(Pokud odpovíte ano nebo spíše ano, uveďte, kterých předmětů se to týkalo.)

.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

.....

12. Ve škole jsem měl dobré podmínky ke studiu.
(Pokud odpovíte ne nebo spíše ne, uveďte, v čem Vám podmínky nevyhovovaly.)

.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

.....

13. Náš třídní učitel sehrával pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů ve třídě, byl spojujícím a motivujícím článkem třídního kolektivu.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

14. Náš lektor – instruktor sehrával pozitivní roli z hlediska mezilidských vztahů v kolektivu, byl spojujícím a motivujícím článkem kolektivu.

ano	spíše ano	spíše ne	ne

15. Navštěvoval jsem některý z kroužků, které škola nabízela v rámci mimovýukové činnosti.
(Pokud odpovíte ne, uvítáme návrh kroužku, do kterého byste se přihlásil, jestliže by byl v nabídce.)

.....

ano	ne

.....

16. Byl jsem spokojen s kvalitou stravování.
(Pokud odpovíte ne a spíše ne, uvítáme doporučení pro zkvalitnění stravování.)

.....
.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

17. Byl jsem spokojen s kvalitou ubytování.
(Pokud odpovíte ne a spíše ne, uvítáme doporučení pro zkvalitnění ubytování.)

.....
.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

18. Byl jsem spokojen s ubytovacím a školním řádem
(Pokud odpovíte ne a spíše ne – uveďte konkrétně, s čím jste nebyl spokojen.)

.....
.....

ano	spíše ano	spíše ne	ne

19. Uveďte důvody, které podle vašeho názoru vedly ke zvýšené absenci žáků.

.....
.....
.....

20. Jmenujte pozitiva, s nimiž jste se za dobu svého pobytu ve škole setkal:

.....
.....
.....

21. Jmenujte negativa, která jste za dobu svého pobytu ve škole poznal:

.....
.....
.....

22. Chcete-li ještě něco dodat, učiňte tak zde:

.....
.....
.....